

O P R O E P I N G
voor de op woensdag 12 januari vanaf 19.30 uur
te houden vergadering
van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

		behandel- tijd	zaak- nummer	port. houder
A Algemeen				
A01	Opening			
A02	Vaststellen agenda			
A03	Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor de gemeenteraad)			
A04	Bestuurlijke actualiteiten (van het college)			
A05	Herbenoeming extern lid, tevens voorzitter, Rekenkamercommissie Hengelo		3352041	Schelberg
B Hamerstukken				
B01	Regiovisie Jeugdhulp Twente		3339281	Bruggink
C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt				
C01	Beleidskeuze Kansspelaautomatenhallen		3340106	Gerrits
D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt				
D01	Bodembestedingsplan 2022-2025		3330259	Bruggink
D02	Subsidieaanvraag Bommenregeling voor 2022		3345015	Schelberg
D03	Subsidieplafond voor de tijdelijke uitvoeringsregeling Lokaal Sport- en Beweeg-akkoord 'Hengelo Inspireert'		3345857	Bruggink
D04	Voortzetten samenwerking Twentse gemeenteraden		3349985	Schelberg
D05	Motie vreemd 'Verhuurplicht woningen boven winkels en kantoren'			

Hengelo, 20 december 2021

De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

De eerstvolgende raadsvergadering is gepland op **woensdag 26 januari 2022**,
aanvang 19.30 uur

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3352041	GRI - Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3352041 - Herbenoeming extern lid, tevens voorzitter, Rekenkamercommissie Hengelo			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Op grond van de Verordening Rekenkamercommissie 2019 (hierna: verordening), vastgesteld op 9 juli 2019, is de raad bevoegd om in te stemmen met de benoeming van externe leden van de Rekenkamercommissie Hengelo (hierna: commissie).

De commissie bestaat op dit moment uit drie externe leden en drie interne leden. De zittingstermijn van één van de externe leden, tevens voorzitter, eindigt op 30 januari 2022. De commissie stelt voor om tot een herbenoeming over te gaan voor een periode van zes jaar.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Zowel de commissie als de heer Rings heeft aangegeven positief te staan in het geven van een vervolg aan zijn eerste zittingstermijn van vier jaar. Voor de commissie is daarmee de continuïteit en kwaliteit van de werkzaamheden van de commissie het best geborgd.

In artikel 6 van de verordening staat de zittingsduur van leden geregeld. Een extern lid kan worden (her)benoemd voor een periode van maximaal zes jaar tot een periode van maximaal 12 jaar.

Na het raadsbesluit wordt de herbenoeming per brief aan het externe commissielid bevestigd.

Toekomst Rekenkamer

Separaat aan dit voorstel tot herbenoeming wordt het gesprek met uw raad gestart inzake de doorontwikkeling van de Rekenkamercommissie Hengelo. Gelet op een aanstaande wijziging van de wet (Kamerstuk 35298; Wetsvoorstel Wet versterking decentrale rekenkamers) dient de rekenkamerfunctie zoals we deze in Hengelo kennen te worden omgezet in een Rekenkamer. De belangrijkste wijziging hierin is dat een Rekenkamer alleen uit externe leden kan bestaan.

De opbrengsten van dit gesprek dat met u wordt gevoerd kan resulteren in een of meerdere afzonderlijke voorstellen aan uw gemeenteraad, te denken valt aan een wijziging van de Verordening Rekenkamercommissie en een eventuele benoeming van nieuwe externe leden.

BESPREEK - EN BESLISPUNTEN

De gemeenteraad wordt voorgesteld om op grond van de Verordening Rekenkamercommissie Hengelo, vastgesteld op 9 juli 2019, de heer Louis Rings als extern lid, tevens voorzitter, van de Rekenkamercommissie Hengelo te herbenoemen voor een periode van zes jaar.

Aangezien dit voorstel een herbenoeming van een persoon betreft, wordt na de eventuele inhoudelijke behandeling van het voorstel overgegaan tot stemming per stembrieven. Hiertoe wordt door de raadsvoorzitter een stembureau ingesteld.

FINANCIËLE ASPECTEN

Niet ten aanzien van dit voorstel.

De vergoeding voor externe leden van de Rekenkamercommissie Hengelo past binnen het budget dat voor de Rekenkamercommissie Hengelo aanwezig is.

BIJLAGE(N)

Het curriculum vitae van de heer A.F. Rings ligt fysiek ter inzage bij de griffier.

Dit raadsadvies is opgesteld door de raadsgriffie.

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3352041	GRI – Hartendorp	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3352041 - Herbenoeming extern lid, tevens voorzitter, Rekenkamercommissie Hengelo			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Over te gaan tot herbenoeming van:

- de heer A.F. Rings, woonachtig te Hengelo; als extern lid, tevens voorzitter, van de Rekenkamercommissie Hengelo voor een periode van 6 jaar, zoals bedoeld in artikel 6 van de Verordening Rekenkamercommissie Hengelo, vastgesteld op 9 juli 2019.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad wordt voorgesteld om op grond van de Verordening Rekenkamercommissie Hengelo, vastgesteld op 9 juli 2019, de heer Louis Rings als extern lid, tevens voorzitter, van de Rekenkamercommissie Hengelo te herbenoemen voor een periode van zes jaar.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Behandelvoorstel

Onderwerp	Regiovisie Jeugdhulp Twente		
Zaaknummer	3339281	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Historie	De Algemene Leden Vergadering (ALV) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een resolutie aangenomen met de strekking dat alle gemeenten in 2021 in regioverband een Regiovisie Jeugdhulp moeten opstellen die wordt vastgesteld door hun raden. De letterlijke tekst van de afspraak, die is overgenomen in het kabinetsvoorstel wijziging Jeugdwet, luidt: "Gemeenten stellen in regionaal verband een regiovisie op die door de verschillende gemeenteraden wordt vastgesteld." De Regiovisie is ingevoerd als tegenbeweging tegen de verregaande sturing van het rijk op de beleidsvrijheid van gemeenten. De gemeenten in Twente hebben de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) de opdracht gegeven om de Regiovisie op te stellen. Inmiddels zijn er allerlei gesprekken geweest waar raadsleden, cliënten, zorgaanbieders, professionals en bestuurders hun inbreng hebben gedaan. Ook zijn adviesraden, passend bij de lokale situatie, betrokken. Na diverse opiniërende gesprekken tussen de portefeuillehouders jeugd van de Twentse gemeenten heeft het Algemeen Bestuur van de GezondheidsGR op 17 november jl. ingestemd met de regiovisie en besloten tot doorgeleiding naar de colleges en raden ten behoeve van lokale besluitvorming. Alle input is verwerkt in de nu voorliggende Regiovisie Jeugdhulp Twente met acht leidende principes. Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Hengelo zal in de week van 13-17 december beschikbaar komen voor de raadsleden, de reactie van het college op dit advies zo spoedig mogelijk daarna.		
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt, evenals de andere Twentse gemeenteraden, gevraagd om de Regiovisie Jeugdhulp Twente vast te stellen en daarmee het college opdracht te geven om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale samenwerkingsagenda op basis van deze visie.		
Achtergrond informatie	Op de site www.samen14.nl/regiovisie is belangrijke informatie te vinden. Het college beveelt deze informatie van harte aan bij de raad. Op woensdagavond 10 november 2021 organiseerde de projectgroep van de Regiovisie een technische informatiebijeenkomst over de Regiovisie voor raadsleden en adviesraden. De bijeenkomst is opgenomen, zodat u deze alsnog kunt bekijken. Ook kunt u de presentatie over de Regiovisie bekijken. Tot slot zijn de vragen, die gesteld werden in de chat, gebundeld en beantwoord. U kunt het gehele sfeerverslag, opname van de bijeenkomst, de presentatie en de gestelde vragen hier bekijken en downloaden: Bijeenkomst voor raadsleden en leden van adviescommissies over de Regiovisie Jeugdhulp - Samen14 Technische vragen kunt u voorafgaand aan de vergadering via de raadsgriffie stellen aan de betrokken ambtenaar.		

Politieke Markt	21 december 2021 start om 19.15 uur		
Voorzitter	Griffiemedewerker	Digitaal via ZOOM	Duur
Jos Rikkerink	Anke Haarhuis	www.youtube.com/gemeentehengeloOV	Max 75 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming ter voorbereiding op besluitvorming in de raad.		

Behandeladvies	De Regiovisie is een stuk van 14 gemeenten samen en het is om die reden in feite ondoenlijk om als individuele gemeenten wijzigingen door te voeren. De visie is richtinggevend maar vergt nog wel nadere uitwerking en duiding. De raadsleden wordt dan ook gevraagd om 1) aan te geven of men kan instemmen met de regionale visie en 2) of er punten of aspecten zijn (bijvoorbeeld in de prioritering) die men het college mee wil geven bij de uitwerking van de regionale visie naar een samenwerkingsagenda. Regionaal zullen, na besluitvorming in de 14 gemeenten, de uitkomsten worden samengebracht en meegenomen worden bij het vervolg.	
Spreekrecht publiek	ja	Max. 5 minuten per inspreker. Let op: U dient zich uiterlijk dinsdag om 11.00 uur via raadsgriffie@hengelo.nl aan te melden ivm instructies voor de digitale vergadering.

Raad	12 januari 2022	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt gevraagd om 1. De Regiovisie Jeugdhulp Twente vast te stellen. 2. Het college opdracht te geven om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale samenwerkingsagenda op basis van deze visie.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3339281	Boelen, Kirsten	MSO-SD	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
Regiovisie Jeugdhulp Twente 3339281			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

INLEIDING

De Algemene Leden Vergadering (ALV) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een resolutie aangenomen met de strekking dat alle gemeenten in 2021 in regioverband een Regiovisie Jeugdhulp moeten opstellen die wordt vastgesteld door hun raden. De letterlijke tekst van de afspraak, die is overgenomen in het kabinetsvoorstel wijziging Jeugdwet, luidt: "Gemeenten stellen in regionaal verband een regiovisie op die door de verschillende gemeenteraden wordt vastgesteld." De Regiovisie is ingevoerd als tegenbeweging tegen de verregaande sturing van het rijk op de beleidsvrijheid van gemeenten.

De gemeenten in Twente hebben de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) de opdracht gegeven om de Regiovisie op te stellen. Inmiddels zijn er allerlei gesprekken geweest waar raadsleden, cliënten, zorgaanbieders, professionals en bestuurders hun inbreng hebben gedaan. Ook zijn adviesraden, passend bij de lokale situatie, betrokken. Na diverse opiniërende gesprekken tussen de portefeuillehouders jeugd van de Twentse gemeenten heeft het Algemeen Bestuur van de GezondheidsGR op 17 november jl. ingestemd met de regiovisie en besloten tot doorgeleiding naar de colleges ten behoeve van lokale besluitvorming.

Alle input is verwerkt in de nu voorliggende Regiovisie Jeugdhulp Twente met acht leidende principes.

Ons college staat achter de inhoud van de voorliggende visie en kijkt tevreden terug naar de constructieve wijze waarop met betrokkenen en de andere gemeenten is gekomen tot deze visie. De leidende principes sluiten goed aan bij de opgaven zoals geformuleerd in ons Beleidsprogramma Sociaal 2021-2025 (zie verder 1.2).

Uw raad wordt gevraagd de Regiovisie Jeugdhulp Twente vast te stellen en ons college opdracht te geven om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale samenwerkingsagenda op basis van deze visie. Op de site www.samen14.nl/regiovisie is belangrijke informatie te vinden. Wij bevelen aan dat u hiervan kennis neemt.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

BEOOGD EFFECT

De Regiovisie geeft duidelijkheid over samenwerking tussen gemeenten op het gebied van jeugdhulp. Door middel van vaststelling van de Regiovisie in de raden van de Twentse gemeenten voldoen de 14 Twentse gemeenten in regionaal verband aan VNG resolutie juni 2020 over de Norm voor opdrachtgeverschap (NvO).

ARGUMENTEN

1.1 Uitvoering van resolutie ALV van de VNG

Door de Regiovisie op te stellen en te laten vaststellen door de gemeenteraden voldoen de 14 Twentse gemeenten aan de door de gemeenten zelf aangenomen resolutie op de ALV van de VNG in juni 2020 over de Norm voor Opdrachtgeverschap. Met deze Regiovisies in het hele land, willen de gemeenten aan het Rijk laten zien dat zij goed kunnen samenwerken, waardoor gedetailleerde sturing van het Rijk op samenwerking niet nodig is.

1.2 Twente maakt gezamenlijk een nadere stap naar een meer duurzame ondersteuning voor Twentse jeugdigen en hun omgeving.

Het jeugdhulpstelsel staat in Nederland, zo ook in Twente, onder zware druk. Landelijk is de stelselverantwoordelijkheid met de toekenning van budgetten aan gemeenten (waarbij de extra middelen

formeel nog incidenteel zijn) nog volop onderwerp van discussie. Het is wel zeker dat er een stevige Hervormingsagenda komt.

In Twente worden er lokaal forse inspanningen gedaan, werken we ook regionaal intensief samen en staat er inmiddels een stevige basis binnen de regio Twente en OZJT/ Samen14.

De Regiovisie zien wij als kans om een mooie vervolgstap te maken in verbetering van het stelsel en nader koers te bepalen. Dit doen we door in de visie acht leidende principes te introduceren. Deze principes vormen – nadrukkelijk in samenhang met elkaar – de ruggengraat van onze visie.

In de Regiovisie Jeugdhulp Twente staat hoe aanbieders, professionals, betrokken inwoners en gemeenten in de komende jaren vanuit samenwerking jeugdhulp willen organiseren. Dat doen we door de sociale basis voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen naar een hoger plan te tillen. Sturing buiten en binnen het regionale zorglandschap – via normaliseren en preventie – is nodig om zorgvolume te beperken. Door aan de voorkant betere kennis en kunde over diagnose, triage en verklarende analyse te realiseren versterken we de positie van de jeugdige en gezin. Door het maken van zakelijke afspraken lossen we gezamenlijk de regionale knelpunten op. Dit draagt bij aan een duurzaam kwalitatief en betaalbaar stelsel. Op deze wijze kunnen we altijd op korte termijn de hulp bieden die nodig is, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

Korte samenvatting van de visie waarin de leidende principes (cursief en met nummer) zijn weergegeven:

Binnen onze regionale en lokale mogelijkheden willen we een nadere slag maken om ons Twentse zorglandschap te verbeteren door de *jeugdige centraal in zijn/haar omgeving (1)* te zetten. Kinderen en jongeren in Twente moeten gezond en veilig kunnen opgroeien.

Dat begint in onze visie met *normaliseren als uitgangspunt (2)*. Opgroei- en opvoedvraagstukken horen bij het leven. Ze vergen vooral lokaal en dichtbij in de lokale sociale basisinfrastructuur ondersteuning, zonder direct te problematiseren en zorg in te roepen. De maatschappij (inclusief gezinssituaties met problematiek als scheidingen, armoede, GGZ-problematiek en druk van sociale media en prestatiedrang) vergt veel van onze jeugdigen. In onze optiek zijn ook andere antwoorden nodig dan jeugdhulp. Kunnen we verschillen tussen kinderen en jongeren ook accepteren? Dit normaliseren vergt naast lokale inrichting ook een vernieuwde mindset en draagvlak bij inwoners en professionals. Voorkomen van instroom en verergering door (effectieve) preventie en vroegsignalering zijn hierbij essentieel.

Als jeugdhulp echt nodig is moet deze naar onze mening ook passend, beschikbaar en betaalbaar zijn. *Ondersteuning moet zo licht en zo nabij als mogelijk zijn, zo zwaar en specialistisch als nodig (3)*. Dat is een opdracht aan onze toegang, verwijzers en onze aanbieders.

Ons stelsel van jeugdhulp zal duurzaam en betaalbaar moeten zijn. (8) Volumebeheersing is daarvoor één van de maatregelen. Het draagt bij aan *werken zonder wachtlijsten (6)*, aan de arbeidsmarktproblematiek (schaarste) en minder kosten wat het stelsel ook houdbaarder maakt voor de toekomst. Aanbod kan ook wijzigen. Duurzame gezinsvormen prefereren wij boven residentiele vormen en we komen met de aanbieders tot plannen voor verdere ambulantisering. Met andere woorden: “*Thuis tenzij..*”(4).

Inefficiënties in het stelsel oplossen is nodig om in-, door- en uitstroom te bevorderen, zorgcontinuïteit te bieden met voldoende kwaliteit. Beperken administratieve lasten alsmede fraudebestrijding houdt ook prioriteit. Met cruciale aanbieders maken we in ieder geval nadere afspraken. Ook kleinere aanbieders, vooral lokaal of subregionaal werkzaam zijn belangrijk, uitgaande dat zij (ook) een bijdrage leveren passend in deze visie en voorzien in de behoefte van onze inwoners. Zo wordt het *landschap overzichtelijker, effectiever en beheersbaarder (5)*.

De schakeling met aansluitende beleidsterreinen moet in deze visie ook genoemd worden. Veiligheid van jeugdigen staat voorop en bij veel jeugdproblematiek treffen we ook andere problematiek aan. Een goede aansluiting bij bijvoorbeeld passend onderwijs, Wet Langdurige Zorg, Zorgverzekeringswet krijgt daarom een plek in deze visie.

Zorgaanbieders, verwijzers, ketenpartners en (afvaardigingen van) cliënten hebben naast gemeenten allemaal hun rol c.q. verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de verbetering van het Twentse stelsel. Samenwerking is nodig, maar dan ook resultaatgericht en zakelijk vanuit de opdrachtgever-opdrachtnemer rol. We onderzoeken hierbij passende sturing en betere financieringswijzen.

Samen blijvend leren en verbeteren (7) en daarbij werken *met data* achten wij hierbij, maar ook in het algemeen, een onmisbare randvoorwaarde om koers te bepalen, te monitoren en bij te sturen.

Regiovisie in relatie tot ons Beleidsprogramma Sociaal:

De leidende principes uit de Regiovisie sluiten goed aan bij de opgaven zoals geformuleerd in ons Beleidsprogramma Sociaal 2021-2025:

1. Vormgeven integrale toegang en regie
2. Inzetten op preventie en vroegsignalering
3. Vormgeven toekomstbestendige voorzieningen
4. Investeren in zakelijk partnerschap
5. Krijgen van zicht en sturing op het sociaal domein

Met deze opgaven maken we een aantal scherpe(re) keuzes om met meer focus en sneller toe te werken naar de visie, zo licht mogelijk, zo snel mogelijk en zo dichtbij mogelijk. Zoals ook in de Regiovisie wordt verwoord bij de leidende principes 1 t/m 4.

De leidende principes 5 t/m 8 (o.a. *Landschap overzichtelijker, effectiever en beheersbaarder en Ons stelsel van jeugdhulp zal duurzaam en betaalbaar moeten zijn*) zijn in lijn met opgave 4 en 5 van ons Beleidsprogramma.

1.3 Zorgaanbieders, cliënten en adviesraden zijn intensief betrokken

De regiovisie moet in samenspraak worden opgesteld met betrokkenen is afgesproken in de NvO. Meerdere sessies hebben plaatsgevonden regionaal, een vragenlijst is verspreid. De regionale zorgaanbieders hebben hun eigen traject gelopen rondom de Regiovisie en zijn intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van deze definitieve versie. Op www.samen14.nl/regiovisie vindt u alle verslagen en presentaties.

Informatie en betrokkenheid Raad:

Op 20 mei heeft vanuit de regio een eerste online bijeenkomst voor raadsleden plaatsgevonden.

Op woensdagavond 10 november 2021 organiseerde de projectgroep van de Regiovisie voor raadsleden en adviesraden een technische informatiebijeenkomst over de Regiovisie. De projectleider heeft de aanwezigen meegenomen in de opbouw, de leidende principes en het proces hoe de Regiovisie tot stand is gekomen, met alle bijeenkomsten en activiteiten waarbij de projectgroep informatie heeft opgehaald bij jeugdigen, ouders, zorgaanbieders, professionals, gemeenten en bestuurders.

De bijeenkomst is opgenomen, zodat u deze alsnog kunt bekijken. Ook kunt u de presentatie over de Regiovisie bekijken. Tot slot zijn de vragen, die gesteld werden in de chat, gebundeld en beantwoord. U kunt het gehele sfeerverslag, opname van de bijeenkomst, de presentatie en de gestelde vragen hier bekijken en downloaden:

[Bijeenkomst voor raadsleden en leden van adviescommissies over de Regiovisie Jeugdhulp - Samen14](#)

Lokaal heeft op 5 oktober jl. een beeldvormende politieke markt plaatsgevonden. De sessie is gestart met een presentatie van bureau HHM over de richting zoals die uit beleidsopgave 3) vormgeven toekomstbestendige voorzieningen en 4) investeren in zakelijk partnerschap van ons Beleidsprogramma Sociaal wordt voorgesteld in relatie tot de Regiovisie. Hierna was er ruimte voor het ophalen van de reactie van de fracties: Wat vindt u van richting en waar wil men accenten leggen?

Aan onze lokale Adviesraad Sociaal Domein is advies gevraagd over deze eindversie:

Op 22 november heeft een dialoog plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de Adviesraad Sociaal Domein en wethouder Bruggink over proces en inhoud van de concept regiovisie.

De Adviesraad zal de visie in hun vergadering van 7 december a.s. breed bespreken en een advies op schrift stellen, zodat dit meegenomen kan worden in de verdere behandeling.

Centrale vraag vanuit het college richting Adviesraad: Wat kunt u ons meegeven om op een goede manier vorm en inhoud te geven aan een meerjaren samenwerkingsagenda die concreet bijdraagt aan de gestelde leidende principes?

2.1 Keuzes hebben gevolgen voor gemeenten en Openbaar Lichaam Gezondheid (OLG)

De keuzes die de gemeenten maken in de Regiovisie hebben gevolgen voor gemeenten, zoals de opgaven rond de toegang (zie kopje vervolg), en voor de manier waarop de gemeenten samenwerken in het OLG met OZJT en andere onderdelen. Daarom heeft het AB van de GezondheidsGR ook met de regionale pet op

expliciet ingestemd met de Regiovisie.

Voor de lokale gemeenten staan er ook lokale verantwoordelijkheden in de visie. De lokale opdrachten, zoals het vormgeven van de toegang, het inrichten en verbeteren van het voorliggend veld (de sociale basis) met preventie en vroegsignalering, de lokale transformatie en daarnaast ook bijdragen aan de regionale opgaven (inclusief het samen leren) vallen onder de verantwoordelijkheid en komen voor rekening van de afzonderlijke gemeenten.

Wij geven invulling aan onze lokale opdrachten middels de opgaven zoals geformuleerd in ons Beleidsprogramma Sociaal (zie boven 1.2).

VERVOLG

Uitvoering visie regionaal:

In de Regiovisie vindt u diverse actiepunten. Na vaststelling zal sprake zijn van lokale en regionale uitvoering van acties. Het stuk gaat uit van een meerjarensamenwerkingsagenda. Insteek is om de regionale uitvoering en bestuurlijke regie wederom bij OZJT te beleggen.

De meerjarensamenwerkingsagenda zal regionaal nader worden geconcretiseerd met heldere opbrengsten, benodigde middelen en geprioriteerd met betrokkenen. Er zal oog zijn voor een daadkrachtige aanpak (want we willen meters maken), een realistische uitvoering en een slagvaardige organisatievorm. Dit alles in samenhang met het aanpakken van knelpunten in de huidige inkoop en het voorbereiden van een inkoopstrategie voor een nieuwe inkoop (bevoegdheden van ons college). Daarbij komt ook de uitvoering van de zgn. hervormingsagenda op ons af. De ambities zijn flink en niet alles kan tegelijk, daarbij is het ook een visie voor de middellange termijn.

Het is goed om te melden dat ketenpartners en aanbieders die nu al betrokken zijn bij de zgn. ontwikkeltafels Transformatie Jeugdzorg Twente hun medewerking hebben toegezegd.

COMMUNICATIE

Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst. De uitkomsten worden aan OZJT gecommuniceerd.

De Regiovisie is tot stand gekomen door tussen mei en oktober 2021 gesprekken te voeren met cliënten, (zorg)aanbieders, gemeenteraadsleden, adviesraden en andere partijen.

Uw raad (en andere betrokkenen) willen wij periodiek informeren over de voortgang van de samenwerkingsagenda. OZJT zal ten behoeve van de samenwerkingsagenda gevraagd worden vanuit regionaal verband ook een communicatie-aanpak vorm te geven, waar lokaal gebruik van kan worden gemaakt. Voor de lokale communicatie over het stuk zijn gemeenten zelf verantwoordelijk.

BESPREK- EN BESLISPUNTEN

VERVOLG

Besluitvormingstraject:

Regionaal is afgesproken dat de visie via het college aan de Raad wordt aangeboden om zo spoedig mogelijk de visie besluitvormend te bespreken. Het verzoek is om dit uiterlijk de eerste raadsvergadering van het nieuwe jaar te doen. Het traject willen we voor de verkiezingen afronden.

Gemeenten wordt gevraagd de uitkomst van de besluitvorming in de raad terug te koppelen naar het AB (via OZJT), zodat de opbrengst van besluitvorming kan worden meegenomen in het vervolg.

De Regiovisie is een stuk van 14 gemeenten en het is om die reden in feite ondoenelijk om als individuele gemeenten wijzigingen door te voeren. De visie is richtinggevend maar vergt nog wel nadere uitwerking en duiding. Lokale opbrengsten uit de besluitvorming over onderwerpen die meegenomen dienen te worden bij de uitwerking, dan wel lokale meningen over prioritering zijn welkom.

Regionaal zal na besluitvorming in de 14 gemeenten de uitkomsten worden samengebracht en meegenomen worden bij het vervolg.

Beslispunten:

1. De Regiovisie Jeugdhulp Twente vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale samenwerkingsagenda op basis van deze visie.

KANTTEKENINGEN

Rijk blijft essentiële factor en bepaalt mede regionale en lokale speelruimte.

Regionaal en lokaal doen wij wat mogelijk is ter verbetering van ons zorglandschap. Wij blijven echter ook sterk afhankelijk van de landelijke besluiten, allereerst de noodzaak vanwege voldoende structurele middelen maar denk ook aan regelgeving (nieuwe Jeugdwet en plannen) en de komende hervormingsagenda. Zolang er geen nieuw kabinet is, blijven wij langer in het ongewisse, terwijl wij de urgentie voelen om voor onze inwoners (jeugdigen en hun omgeving) een verbeterde (genormaliseerde) lokale sociale basis met een duurzaam betaalbare jeugdhulp met gezonde zorgaanbieders te realiseren.

FINANCIËLE ASPECTEN

FINANCIËN

Dit besluit heeft geen directe financiële consequenties. De projectorganisatie is regionaal gefinancierd en voor de uitvoering van de samenwerkingsagenda wordt een eigen projectbegroting opgesteld. Voor de uitvoering van de lokale verantwoordelijkheden geldt de gebruikelijke integrale afweging bij beleid, begroting en kadernota (voorjaarsnota), rekening houdend met de financiële mogelijkheden van onze gemeente.

BIJLAGE(N)

Regiovisie Jeugdhulp Twente definitief concept 18nv2021

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3339281	boelen, kirsten	MSO-SD	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3339281 - Regiovisie Jeugdhulp Twente			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De Regiovisie Jeugdhulp Twente vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale samenwerkingsagenda op basis van deze visie.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Landelijk is afgesproken dat alle gemeenten in regionaal verband een Regiovisie Jeugdhulp vaststellen. De 14 Twentse gemeenten hebben dit voor de regio Twente gedaan. In de Regiovisie Jeugdhulp Twente staat hoe aanbieders, professionals, betrokken inwoners en gemeenten in de komende jaren vanuit samenwerking jeugdhulp willen organiseren: door de sociale basis voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen naar een hoger plan te tillen, door normaliseren en preventie het zorgvolume te beperken en door het aan de voorkant realiseren van betere kennis en kunde over diagnose, triage en verklarende analyse de positie van de jeugdige en gezin te versterken. Het gezamenlijk maken van afspraken draagt bij aan het oplossen van de regionale knelpunten met als uiteindelijk doel een duurzaam kwalitatief en betaalbaar stelsel. Op deze wijze kunnen we aan inwoners de hulp bieden die nodig is, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Regiovisie Jeugdhulp Twente

17 november 2021

Conceptversie aangeboden aan de
gemeentebesturen op 18 november 2021

*“Iedereen heeft het recht
het weer op de rit te
krijgen. Geef ons
toekomstperspectief en
help ons die te organiseren
met tools, training, hulp en
nazorg.”*

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding.....	3
Introductie op visie en leidende principes.....	5
Leidende Principes	10
1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal.....	11
2. Normaliseren is uitgangspunt	14
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig 17	
4. Thuis, tenzij.....	20
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar	22
6. In Twente werken wij zonder wachtlijsten	27
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven	29
8. Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar	31
Begrippenlijst	35

Op de voorpagina staat een citaat van een jongere uit Twente die geraadpleegd is tijdens het traject van totstandkoming van deze regiovisie.

Voorwoord

“Iedereen heeft het recht het weer op de rit te krijgen. Geef ons toekomstperspectief en help ons die te organiseren met tools, training, hulp en nazorg.”

Deze mooie zin staat op de voorpagina van deze regiovisie, die u nu in handen heeft. Het is de oogst van een ontmoeting tussen negen jeugdigen met ervaring in jeugdhulp in Twente en het projectteam van de regiovisie. Het is de oogst van een ontmoeting tussen negen jeugdigen met ervaring in jeugdzorg in Twente, twee begeleiders en het projectteam van de Regiovisie. Deze ontmoeting heeft enorm veel indruk gemaakt op iedereen die hierbij aanwezig was. De jeugdigen kwamen met veel ideeën om jeugdhulp te verbeteren.

De jeugdige centraal

Hoewel we in Twente al jaren zeggen dat de jeugdige centraal moet staan binnen jeugdhulp, ervaren jeugdigen dit anders. En daar kunnen en moeten we met elkaar verandering in brengen.

Een jeugdige echt centraal zetten begint met luisteren en vragen stellen, zodat jeugdigen kunnen meebeslissen over hun eigen toekomstperspectief. We hebben aan ze gevraagd wat wij, aanbieders, gemeenten en toegang, beter of anders moeten doen, vanuit hun perspectief en ervaringen. U leest hun bevindingen en aanbevelingen op de website www.samen14.nl/regiovisie.

Leidende principes

In de Regiovisie Jeugdhulp Twente staat hoe aanbieders, professionals, betrokken inwoners en gemeenten in de komende jaren vanuit samenwerking jeugdhulp willen organiseren, zodat alle jeugdigen en gezinnen in Twente toekomstperspectief hebben om naar uit te kijken en trots op te zijn.

Namens de wethouders Jeugd van de 14 Twentse gemeenten,

Antoon Peppelman
Wethouder Haaksbergen
Bestuurlijk trekker Regiovisie

"Kijk naar mij en wat bij mij past en niet wat zou moeten of wat hoort. Trek niet aan me, maar help mij problemen op te lossen en mijn doelen te bereiken. Wees je bewust van mijn zwakke plekken."

Dit waren een paar van de aanbevelingen die jongeren gaven aan het projectteam #Regiovisie over #Jeugdhulp in Twente. Deze visie moet zorgen voor betere, beschikbare en betaalbare hulp voor jeugdigen, ouders en gezinnen in Twente.

Wat hebben jongeren nodig en waar draait goede zorg volgens hen om? Tijdens een inspirerende sessie konden jongeren hun stempel drukken op de Jeugdhulp van de toekomst.

Benieuwd wat er uit de sessie met de jongeren kwam?

<https://lnkd.in/guRfUwJn>

[See translation](#)

Dit willen jongeren voor de Jeugdhulp in Twente

jarabee.nl · 2 min read

You and 31 others

5 comments

Bericht op [LinkedIn](#) door Jarabee op 18 oktober 2021.

Inleiding

Waarom moet er een Regiovisie komen?

Vanaf 2015 valt jeugdhulp onder de zorg van gemeenten. Daarmee zijn zij verantwoordelijk voor de wijze waarop de toegang tot deze hulp wordt geregeld, welke hulp aanbieders leveren en op welke manier de hulp wordt bekostigd. Dat hebben we in Twente met verve opgepakt. Er staat een stevige, regionale organisatie. In alle gemeenten sluit de uitvoering van de jeugdhulp aan bij de lokale gemeenschap.

Maar ook in Twente lopen we tegen de problemen aan die in het hele land voorkomen. Jeugdigen en ouders/verzorgers moeten soms lang wachten op de jeugdhulp die nodig is. Aanbieders van jeugdhulp moeten aan veel verschillende administratieve voorschriften voldoen, wat ten koste gaat van de hulp. Gemeenten lopen aan tegen forse financiële tekorten. Het Rijk maakt zich zorgen, omdat cruciale zorgaanbieders dreigen om te vallen.

We zullen met alle partijen moeten werken aan verbetering van de jeugdhulp. Met die gedachte hebben gemeenten de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) vastgesteld in een resolutie van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) op 10 juni 2020. Daarin is afgesproken dat ze in 2021 een regiovisie voor de jeugdhulp opstellen. Een regiovisie die aandacht besteedt aan de beschikbaarheid van de verschillende vormen van jeugdhulp en aan de gewenste ontwikkeling van het zorglandschap. De regiovisie wordt door de verschillende gemeenteraden in de regio vastgesteld.

Hoe hebben we het gedaan in Twente?

Aan alle partijen die te maken hebben met de jeugdhulp in Twente hebben we gevraagd wat er goed gaat én wat er verbeterd moet worden. Hoe moet de toekomst van de jeugdhulp in Twente er uit zien? Dat hebben we op verschillende manieren gedaan. Met vragenlijsten, lokale gesprekken, bijeenkomsten, werksessies en via bestaande overlegtafels.

Met wat daaruit is gekomen, zijn we aan de slag gegaan. De rode draden uit de consultaties hebben we gebruikt om in beeld te brengen waar de kansen voor verbetering liggen en wat er nodig is om dat in gang te zetten.

Deze regiovisie geeft richting aan de ontwikkeling van de jeugdhulp in Twente. Kaders in de vorm van leidende principes zijn uitgewerkt in kansen voor verbetering.

Met de vaststelling van deze regiovisie geven de raden opdracht aan de colleges om met andere Twentse gemeenten en relevante betrokkenen te komen tot een regionale meerjarige samenwerkingsagenda.

In deze meerjarige samenwerkingsagenda wordt het volgende uitgewerkt:

- Welke prioriteiten zijn nodig om overzicht te houden en tempo te creëren?
- Welke mensen en middelen zijn nodig voor welk resultaat?

- In hoeverre kan dat binnen de bestaande middelen?
- Welke opbrengst wordt beoogd, binnen welke termijnen?

Partners en aanbieders die ook nu al betrokken zijn bij de ontwikkeltafels van de regio, hebben toegezegd deel te nemen aan die samenwerking. Zij hebben ook concrete voorstellen gedaan voor de verdere uitwerking.

De samenwerkingsagenda is niet vrijblijvend. We werken toe naar zakelijke afspraken en bekrachtiging in een bestuurlijk akkoord.

Introductie op visie en leidende principes

In de Regiovisie Jeugdhulp Twente staat hoe aanbieders, professionals, betrokken inwoners en gemeenten in de komende jaren vanuit samenwerking de jeugdhulp willen organiseren. Dat doen we onder meer door de sociale basis voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen naar een hoger plan te tillen. Door aan de voorkant betere kennis en kunde over diagnose, triage en verklarende analyse te realiseren versterken we de positie van de jeugdige en gezin. Door het maken van zakelijke afspraken lossen we gezamenlijk de regionale knelpunten op. Dit draagt bij aan een duurzaam, kwalitatief en betaalbaar stelsel. Op deze wijze kunnen we altijd op korte termijn de hulp bieden die nodig is, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

We zien een toenemende vraag naar jeugdhulp in Twente. Dat komt overeen met het landelijke beeld. Deze toename kunnen we voor een belangrijk deel toeschrijven aan maatschappelijke ontwikkelingen die effect hebben op het welzijn van jongeren. Zoals toenemende echtscheidingsproblematiek, sociaaleconomische verschillen en omgevingsdruk. Ook in Twente is vanaf 2015 het aantal personen dat gebruik maakt van de jeugdhulp gestegen met een kleine 10%.

Onder de sociale basis verstaan we de basisvoorzieningen, preventie en lichte ondersteuning in de gemeente, zoals kinderopvang, scholen, sport, scouting, bibliotheek, muziekschool, jongerenwerk, informatie en advies voor opvoeders, jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning, lokale toegang, lokale teams, voor- en vroegschoolse educatie.

De vraag en het aanbod nemen toe, de kosten dus ook. Toch moet de jeugdhulp nu en in de toekomst betaalbaar blijven, zodat tijdige en passende ondersteuning geboden kan worden. Tijdig, want de mensen die hulp nodig hebben moeten niet lang hoeven te wachten. Passend, want zij moeten de zorg en ondersteuning krijgen die nodig is.

In aanloop naar deze regiovisie is duidelijk geworden dat we hier nog wel iets te doen hebben. Zo zorgen wachtlijsten met lange wachttijden ervoor dat 'tijdig' en 'passend' niet altijd lukt.

Door beter samen te werken met alle partijen die hierin een rol spelen, valt winst te halen. En ook door te zorgen voor minder administratieve rompslomp. Het laatste is eveneens een terugkerend thema.

Welke ontwikkelingen zien we in de jeugdhulp?

Op tijd investeren in ondersteuning van gezinnen die dat nodig hebben is noodzakelijk. Dat kan voorkomen dat jeugdigen specialistische jeugdhulp nodig hebben. Om dat te kunnen bereiken moeten we onze samenwerking versterken. Als ergens ondersteuning nodig is, moeten alle partijen samen rondom het gezin gaan staan.

Ondersteuning bij problemen die horen bij opgroeien en opvoeden, willen we dichtbij huis organiseren door de lokale sociale basis rondom het gezin te versterken. Voorkomen moet worden dat er gemedicaliseerd wordt met een indicatie of verwijzing als dat niet nodig is.

Zo creëren we juist ruimte om specialistische hulp snel (tijdig en passend!) in te zetten wanneer dat wél nodig is. Dat vraagt om deskundigen die, als de situatie er om vraagt, aan de voorkant vast kunnen stellen wat nodig is. Daarbij gebruik makend van triage, diagnose en een brede verklarende analyse waarin ook naar de omgeving wordt gekeken. Daarvoor is nodig dat de samenwerking lokaal en regionaal versterkt wordt.

Netwerksamenwerking betekent een netwerk om de mensen heen vormen die ondersteuning en zorg nodig hebben. Dit netwerk werkt gecoördineerd samen om te doen wat nodig is. In tegenstelling tot ketenzorg waar meer sprake is van overdracht naar een volgende schakel in de keten.

Hoe specialistischer de jeugdhulp, hoe meer we regionaal en bovenregionaal moeten samenwerken. Dat is nodig om op tijd passende hulp bij complexe problematiek te kunnen bieden. Dat kunnen we als gemeente en soms als regio niet alleen. Om die jeugdhulp beter te organiseren is het nodig verbindingen te leggen en samen te werken, met elkaar en met andere regio's. Een voorbeeld hiervan is het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel, dat samen met de regio IJsselland is opgezet.

Voor alle Twentse gemeenten werken we (boven)regionaal voor vervanging van de thuissituatie (verblijf), hoogspecialistische jeugdhulp, crisiszorg en coördinatie, gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. En dat blijven we ook doen binnen de Gezondheidsregio.

Het stelsel van jeugdhulp is complex. Voor ieder onderdeel zijn complete nota's te schrijven en alles hangt met elkaar samen. Wat uiteindelijk telt, is of onze inwoners uit de voeten kunnen met de ondersteuning die wordt geboden en of ze hierdoor weer zelf de regie kunnen nemen. De professionals die het werk doen, moeten niet te veel tijd kwijt zijn aan administratie en bureaucratie. En gemeentebesturen moeten grip krijgen op kwaliteit, betrouwbaarheid en financiën.

In het volgende hoofdstuk is de ontwikkeling die we voor ons zien vertaald in leidende principes. Die hebben we uitgewerkt in kansen voor verbetering en wat er nodig is om dat te realiseren. Daarbij houden we in ons achterhoofd wat de consultaties van de spelers in het veld zoal aan informatie hebben opgeleverd. De leidende principes zijn:

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig
4. Thuis, tenzij...
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken wij zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven
8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Landelijke ontwikkelingen

Ook landelijk wordt er gewerkt aan een duurzaam stelsel van de jeugdhulp. Een belangrijke leidraad voor gemeenten is de landelijke Hervormingsagenda 2022–2028. Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG werken samen aan deze Hervormingsagenda Jeugd. Met als doelen:

- Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
- Een beheersbaar en daarmee duurzaam en financieel houdbaar stelsel.

Vandaar dat we 2028 in de tijdlijn voor deze visie hebben opgenomen. De Norm voor Opdrachtgeverschap maakt onderdeel uit van deze hervormingsagenda evenals aanpassingen van de Jeugdwet. Belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitwerking van de Regiovisie.

Regiovisie Jeugd

Samen bouwen aan perspectief

A Met wie is de Regiovisie gemaakt?

En hoe en wanneer hebben zij hun input ingebracht?

- Mei: informatiesessies voor raadsleden en adviesraden
- Juni: verkennende gesprekken met wethouders en bestuurders grote zorgaanbieders
- Juli/augustus: vragenlijsten voor iedere betrokkene
- September: werksessies met jongeren en met kleine zorgaanbieders & lokale gesprekken in 14 gemeenten
- Oktober: verdiepende sessies met bestuurders en met wethouders

B Wat staat er in de Regiovisie?

Wat zijn de leidende principes?

- De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
- Normaliseren is uitgangspunt
- Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig
- Thuis, tenzij...
- In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar
- In Twente werken wij zonder wachtlijsten
- Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven
- Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

C Wat moet er in de Regiovisie?

Welke onderwerpen moeten aan bod komen?

- Gewenste Ontwikkeling Zorglandschap.
- Zeker stellen beschikbaarheid functies Jeugdhulp.
- Lokaal-Regionaal-Bovenregionaal.
- Verbinding lokale toegang gecontracteerde hulp, 5 basisfuncties.
- Vermindering administratieve lasten.
- Zorgvuldigheidseisen, Reële Tarieven.
- Goede gesprek – cruciale aanbieders.

D Wat betekent dit voor de jeugdige en het gezin?

Hoe zorgen we voor elkaar?

- In Twente ontvang je ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk en zo zwaar/specialistisch als nodig.
- We doen er alles aan om te zorgen dat jij geen last hebt van wachtlijsten of vanuit welk potje de ondersteuning betaald moet worden.
- We werken samen, zodat jij en je gezin één aanspreekpunt hebben, die, waar nodig, andere professionals en specialisaties betreft. Ook wanneer je 18 jaar wordt.

Tijdlijn

2021

Q4 Besluitvorming Regiovisie door

2022

Regiovisie uitwerken tot samenwerking- en

2023

Voor zomer 2022 contracten verlenen

2024

November 2023 start inkoop

2025

01-07-2024 inkoop afgerond

Nieuwe overeenkomsten

2028

Twents Zorglandschap 2028

JEUGDHULP IN 2020

PERSONEN MET JEUGDHULP IN TWENTE

16.269

AANTAL PERSONEN
MET JEUGDHULP

13,2%

AANDEEL T.O.V.
JEUGDPOPULATIE

123.553

JEUGDPOPULATIE
(T/M 17JAAR)

Leidende Principes

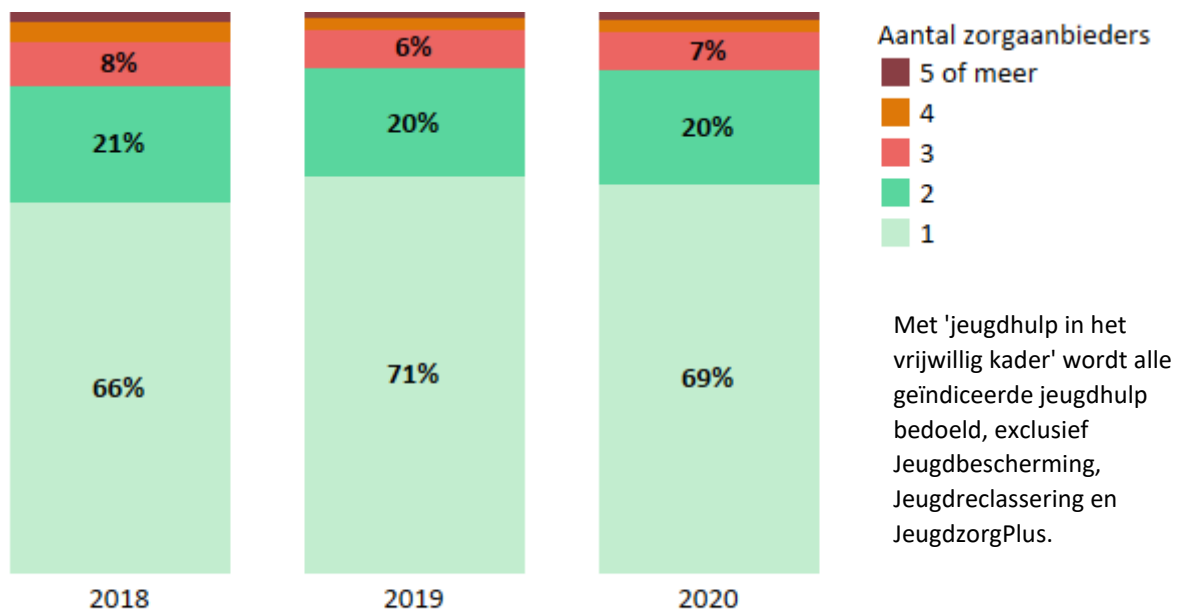
1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal

Dit leidend principe - jongeren staan centraal in hun eigen omgeving - prijkt al jarenlang bovenaan ieder lijstje. Toch raakt dit vaak weer op de achtergrond als het gaat over administratie, organisatie en geld. Zaken die uiteraard ook belangrijk zijn, maar het belangrijkste is uiteindelijk of onze jongeren en hun gezinnen goed geholpen worden.

Maar wat is dan 'goed'? Die vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Een greep uit wat ervaringsdeskundigen daar zelf over zeggen:

- Praat met me, niet over me.
- Signaleer op tijd problemen en help me die oplossen.
- Bied me veiligheid.
- Zorg dat ik geen last heb van de problemen van een ander.
- Geef me na de indicatie meer nazorg en bouw een band met me op.

Hieronder een overzicht van het aantal zorgaanbieders dat is betrokken bij huishoudens met jeugdhulp (in het vrijwillig kader).

Bron: Kennispunt Twente, Twentse Monitor Sociaal Domein, declaraties, 2021Q2

Figuur 1.1

Waar liggen de kansen voor verbetering?

Vanaf 2015 zetten we in op één gezin, één plan, één regisseur. Dat is nodig, vooral als meerdere partijen ondersteuning leveren. Juist dan is overzicht belangrijk. De voortgang moet goed in de gaten gehouden worden. Ook de jongere en het gezin moeten mee kunnen doen vanuit hun behoefte.

In de praktijk komt het in Twente soms voor dat er sprake is van meerdere plannen en meerdere regisseurs die zorgen voor onduidelijkheid. Dat wordt mede veroorzaakt door schotten binnen de jeugdhulp en breder binnen het sociaal domein.

De achterliggende problematiek is dan te weinig in beeld. Vooral als er sprake is van problemen op verschillende leefgebieden, die wortelen in het gezinssysteem. Bijvoorbeeld problemen door echtscheiding, schulden en omgevingsdruk. Gezinnen vertellen op verschillende plekken hun verhaal. Het ontbreekt vervolgens aan één gezicht - één professional - die van begin tot eind bij de gezinnen kan blijven om een relatie op te bouwen, de problematiek in samenhang te beoordelen én integraal aan een oplossing te werken. Dan worden er kansen gemist. Ook in de jeugdbescherming voelen kinderen zich nogal eens onvoldoende gehoord en gezien.

Professionals geven zelf aan dat maatwerk en beschikbare tijd nodig zijn om het goede te doen. Want ieder gezin heeft een unieke code die moet leiden tot verbetering. En elke situatie is net weer iets anders. De problematiek van ieder gezin kent een eigen specifieke context, die van invloed is op zowel het gezinssysteem, als op het functioneren van de afzonderlijke gezinsleden. Daarom zet het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming de stap naar een structuur die gebaseerd is op vertrouwen. Die de kracht van het gezin – en de naasten die bij dat gezin en de kinderen horen – stimuleert, zodat het gezin samen met professionele ondersteuning kan werken aan het verbeteren van de thuissituatie.

De jongere en zijn omgeving centraal stellen betekent ook dat we hen de mogelijkheid moeten bieden om gehoord te worden over de regionale jeugdhulp en mee te doen aan de plannen voor ontwikkeling en verbetering. De inwoners die aangewezen zijn (geweest) op jeugdhulp moeten een platform krijgen om mee te kunnen werken aan verbetering of om zelf initiatief te kunnen nemen. Die mogelijkheid ontbreekt nu.

Gemeenten hebben in de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) afgesproken om de vijf basisfuncties voor de lokale organisatie goed in te richten. Die basisfuncties horen bij een goed functionerend lokaal veld dat aansluit bij de jongere in zijn/haar omgeving. Zijn de basisfuncties voldoende ingericht? Iedere gemeente zal die vraag voor zich moeten beantwoorden. Gelet op de NvO en de waarde die het Rijk daaraan hecht, is het op zijn plaats gezamenlijk af te spreken elkaar op regionaal niveau te informeren en van elkaar te leren.

Meer dan de helft van de jeugdhulp in Twente komt terecht bij kinderen en jongeren uit gebroken gezinnen. Ook groeit het aantal problematisch verlopende echtscheidingen nog steeds. Het moet voor de betrokkenen gemakkelijker worden om ondersteuning te krijgen. Daarbij moeten we (specialistische) kennis beter beschikbaar maken voor het gezin en zijn omgeving. Zo kunnen we een deel van de ernstige problemen voorkomen.

Wat is hiervoor nodig?

- Regionaal én lokaal blijven werken om - waar nodig - de schotten te verwijderen tussen Jeugdwet, Wmo, Zorgverzekeringswet (Zvw), Wet langdurige zorg (Wlz), Wet passend

onderwijs, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en Participatiewet. Daarmee bereiken we dat we de juiste ondersteuning in samenhang kunnen bieden.

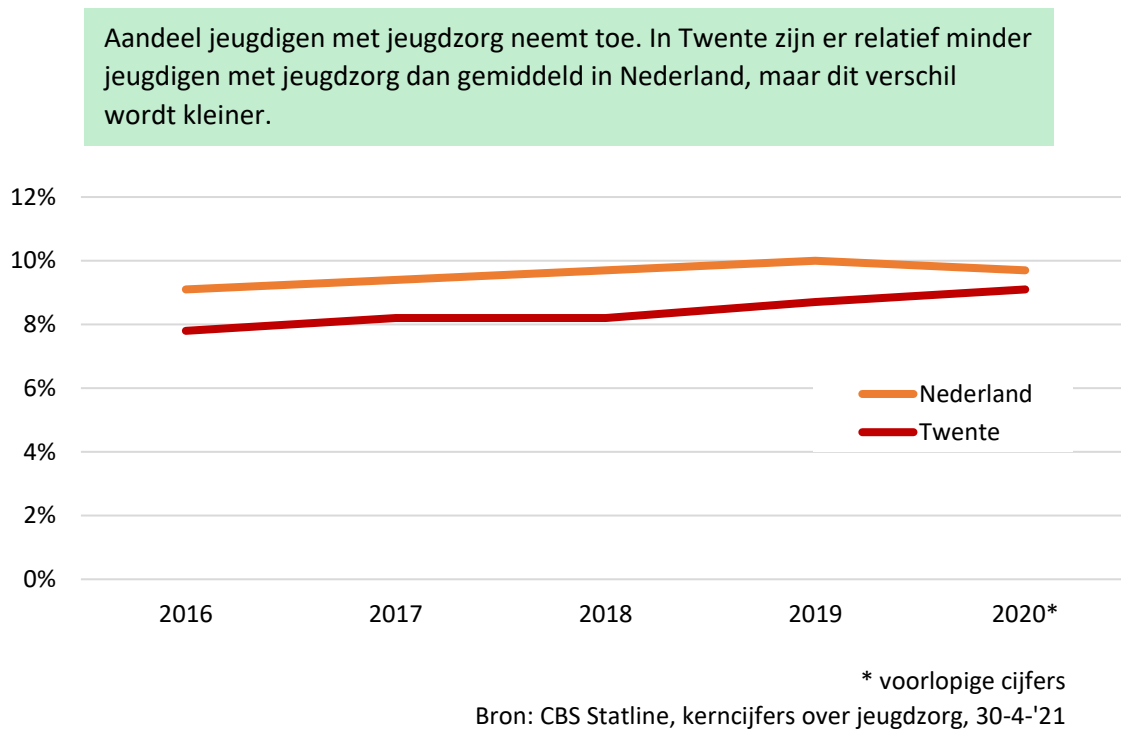
- De Twentse gemeenten, ketenpartners en zorgaanbieders werken netwerkgericht samen op alle levensdomeinen voor zowel 18- als de overgang naar 18+. Zij geven inhoud aan het uitgangspunt één gezin, één aanpak, één regisseur.
- De gemeenten dragen zorg voor de vijf basisfuncties in hun lokale inrichting:
 1. Met oog voor een veilige leefomgeving; zorg met de lokale teams voor verbinding van veiligheid;
 2. Wees zichtbaar en aanspreekbaar en investeer in preventie en vroegsignalering om complexe problematiek zoveel mogelijk te voorkomen;
 3. Kijk naar het hele gezin en zorg dat de inwoner snel de juiste persoon voor ondersteuning vindt;
 4. Stel een plan op van én met het huishouden of gezin; blijf benaderbaar;
 5. Verzamel inzichten over de uitkomsten voor de betrokkenen, over de samenwerking en over hoe het proces loopt. Deel ze, ga erover in gesprek en durf te veranderen vanuit het belang van het kind en diens ouders.
- Blijven inzetten op het verminderen van langdurige conflicten tussen ouders om de schade bij jeugdigen te beperken (methode BRAM).

En welke actie past daarbij?

- De Twentse gemeenten geven opdracht aan de Gezondheidsregio om te onderzoeken hoe een regionaal platform van ervaringsdeskundige jeugdigen en ouders gerealiseerd kan worden. Dit onderzoek resulteert in een inrichtingsvoorstel.
- Op initiatief van de Twentse gemeenten formuleren vertegenwoordigers van jeugdigen en ouders (regionaal platform), onderwijs, ketenpartners, zorgaanbieders en gemeenten een uitvoeringsplan om de samenwerking te versterken in één gezin, met één aanpak. Rekening houdend met de leidende principes van de Regiovisie.
- De Twentse gemeenten zorgen ervoor dat de vijf basisfuncties in de lokale inrichting en de sociale basis op orde zijn.

2. Normaliseren is uitgangspunt

Niet alles in het leven gaat zoals we het graag willen. Problemen bij het opgroeien en opvoeden horen er tot op zekere hoogte bij. Daar goed mee omgaan valt in eerste instantie binnen de eigen verantwoordelijkheid van ouders en verzorgers. Komen jongeren en ouders en verzorgers er niet op eigen kracht uit, dan bieden we tijdelijke ondersteuning in de natuurlijke omgeving van het kind. Op school, in het gezin, in de buurt of bij verenigingen. Ook welzijnsinstellingen en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) kunnen hierin ondersteunen.

Figuur 2.1 Ontwikkeling percentage jeugdigen met jeugdzorg

Waar liggen de kansen voor verbetering?

Als duidelijk is dat specialistische hulp en ondersteuning nodig zijn, zorgen we voor tijdige en passende jeugdhulp (zie leidende principes 3 e.v.). Maar de oplossing ligt niet in automatisch kiezen voor zorg en medicalisering. Opgroei- en opvoedvraagstukken horen bij het leven. Ons uitgangspunt is: ontzorgen en normaliseren door in te zetten op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en zijn of haar omgeving. Dat vergt naast lokale inrichting ook een vernieuwde mindset en draagvlak bij inwoners en professionals. Dit leidende principe is niet nieuw. Toch is er winst te behalen door gericht te investeren. Hoe beter we dit vangnet organiseren en faciliteren in de sociale basisinfrastructuur (voorliggend veld), hoe beter we preventief kunnen werken. En hoe beter we ook de ingezette jeugdhulp kunnen terugbrengen naar die natuurlijke omgeving. Daarmee versterken we de samenhang en samenwerking in het netwerk rondom de jeugdige.

De samenwerkingsverbanden in het onderwijs 2301 en 2302 (Noord- en Zuid-Twente) en ook de overige samenwerkingsverbanden met een groter werkgebied dan Twente werken regionaal samen met gemeenten om de ondersteuningsplannen passend onderwijs goed te laten aansluiten bij de jeugdhulp en belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen. Op sommige scholen is het aandeel kinderen met jeugdhulp omvangrijk, oplopend tot 90%. Vaak hebben zij zowel thuis als op school ondersteuning nodig. In de praktijk zijn er allerlei belemmeringen om die ondersteuning goed te combineren. Omdat onderwijs over gemeentegrenzen heen loopt, is regionale samenwerking voor deze samenwerkingsverbanden cruciaal.

Wat is hiervoor nodig?

- Gemeenten kunnen niet alleen het vangnet en de sociale basis rondom jongeren versterken. Hier hebben we onze partners uit onderwijs, welzijn, verenigingsleven, gezondheidszorg, veiligheid en jeugdhulp voor nodig.
- Inzetten op normaliseren, preventie en vroegsignalering. Gericht op het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan én zoveel mogelijk eigen regie te voeren (positieve gezondheid).
- Inzetten op integrale samenwerking tussen onderwijs, zorg, welzijn en veiligheid om samen met de relevante maatschappelijke partners de sociale basis in de gemeente te versterken.
- Ook bij specialistische jeugdhulp is normaliseren een belangrijk uitgangspunt: deelnemen aan het gewone leven van onderwijs en sociale contacten in de eigen omgeving.
- Het onderwijs neemt een belangrijke positie in rondom signalering en aanpak van jeugdproblematiek. Aangevuld met de specialistische kennis van zorgaanbieders krijgt vroegsignalering een preventie invulling. Jeugdhulp en ondersteuningsplannen voor passend onderwijs moeten op elkaar aansluiten.
- Benut om te beginnen bij de eerste levensjaren, de GGD – jeugdgezondheidszorg voor preventie en vroegsignalering.
- Gemeenten ondersteunen het uitwerken van regionale samenwerking jeugdhulp en onderwijs. Daarin worden de uitvoering van de Jeugdwet en de Wet passend onderwijs aan elkaar gekoppeld.
- Gemeenten nemen de verantwoordelijkheid om tenminste de sociale basis op orde te hebben, zodat zorgaanbieders kunnen afschalen en nazorg is geborgd. Kennis en kunde in het voorliggend veld en opvolgende jeugdhulp worden vergroot, met als effect dat we zorgvolume in de jeugdhulp terugdringen.

Welke actie past daarbij?

- Twentse gemeenten dragen zorg voor een sociale basis waarin normaliseren, preventie en vroegsignalering zo zijn ingericht dat:
 - Zorgaanbieders kunnen afschalen en nazorg een plek krijgt;
 - Aandacht is voor het vermogen van inwoners om zoveel mogelijk zelf de regie te voeren in hun leven;
 - Ze aansluiten op de ondersteuningsplannen onderwijs.
- Twentse gemeenten gaan verder met de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en zorgaanbieders en verhelderen de opgave voor meer inclusief onderwijs op betekenis en

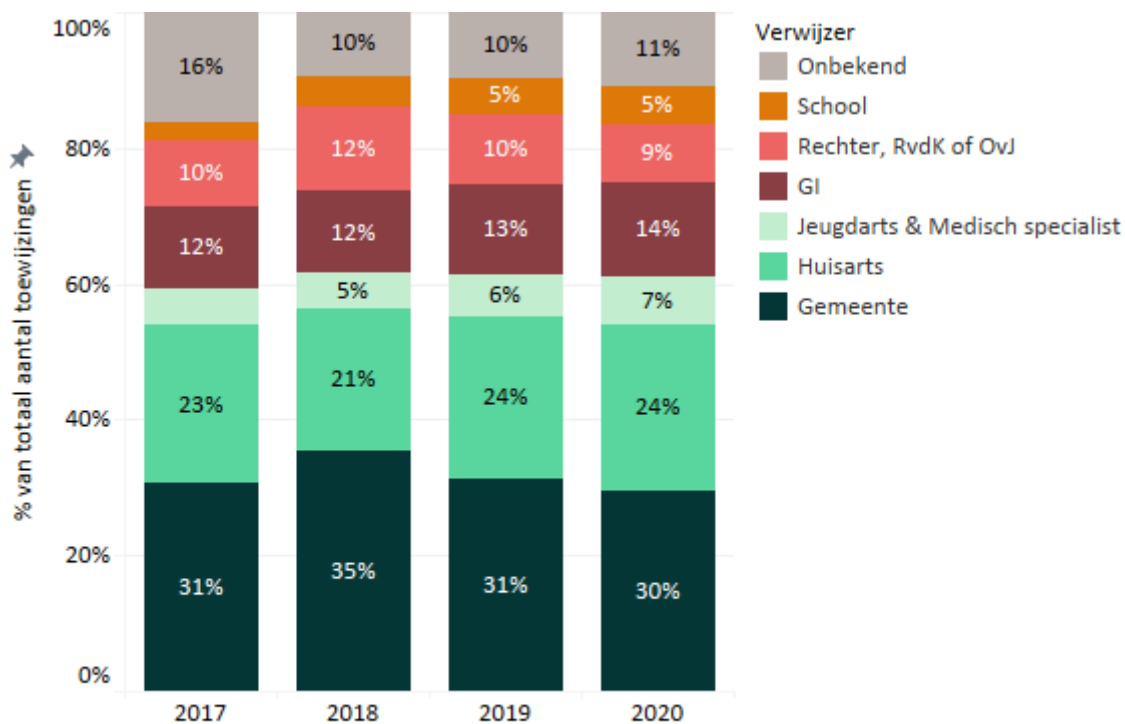
consequenties. Inclusief betekent dat meer kinderen passend onderwijs kunnen volgen op reguliere scholen in hun eigen omgeving met minder inzet leerlingenvervoer.

3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig

Als jeugdhulp nodig is moet deze ook passend, beschikbaar en betaalbaar zijn. *Ondersteuning moet zo licht en zo nabij als mogelijk zijn, zo zwaar en specialistisch als nodig.* Bij het afwegen van de mate van ondersteuning die nodig is, speelt de toegang tot de jeugdhulp een belangrijke en regievoerende rol. Om trefzeker te kunnen werken moeten er voldoende deskundigen beschikbaar zijn als dat nodig is. Bijvoorbeeld bij triage en diagnosestelling. De huisartsen en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) maken ook onderdeel uit van de toegang tot jeugdhulp. Dus ook in de toepassing van dit leidende principe. Hetzelfde geldt voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ).

Figuur 3.1 Percentage toewijzingen van jeugdhulp door de gemeente, de huisarts, of een andere partij

Bron: Kennispunt Twente, Twentse Monitor Sociaal Domein, toewijzingen, 2021Q2

Waar liggen de kansen voor verbetering?

Het is van belang om deskundigheid goed in te zetten om snel en trefzeker vast te stellen welke vorm van ondersteuning nodig is. De zoektocht naar passende hulp kan echter lang duren. Dit kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld de complexiteit van de casuïstiek, wachtlijstproblematiek en/of een stagnerend aanbod.

- De deskundigen die bij de toegang tot de jeugdhulp betrokken zijn, bepalen samen met de jongeren en ouders/verzorgers wat passende ondersteuning is. Daarmee bepalen zij ook wat er ingezet gaat worden. Dat vraagt om:
 - Beschikbaarheid van medewerkers die tijd hebben om te luisteren en goed te verwijzen.
 - Beschikbaarheid van deskundige medewerkers bij de toegang én externe verwijzers, met kennis van de lokale sociale kaart.
 - Beschikbaarheid van medewerkers met kennis over ziektebeelden, diagnoses en de mogelijkheden van specialistische zorg.
 - Beschikbaarheid van medewerkers, die warme contacten onderhouden met de aanbieders die zij consulteren voor juiste verwijzing.
 - De mogelijkheid om verklarende analyse als instrument in te zetten. Dat betekent dat het eigen (toekomst)perspectief van jeugdige en ouders centraal staat in het zoeken naar een plan van aanpak.

Wat is hiervoor nodig?

- De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van de toegang tot de jeugdhulp. Iedere gemeente kan aansluiting zoeken bij de lokale samenleving. Afstemming en zo mogelijk uniformering van de administratieve werkwijzen draagt bij aan het terugdringen van administratieve lasten voor gemeenten en aanbieders.
- Samenwerking met aanbieders die beschikken over een sterke netwerk- en kennisfunctie, lokale aanbieders en met de gecertificeerde instellingen (GI's) om goede afwegingen te kunnen maken.
- Kennis en expertise van de JGZ om goede afwegingen te kunnen maken over de inzet van jeugdhulp.
- Intensivering van de samenwerking met huisartsen, jeugdartsen en jeugdgezondheidszorg.
- Regionale of bovenregionale inzet is nodig als de zoektocht naar tijdige en passende jeugdhulp vastloopt of dreigt vast te lopen. Het regionale expertiseteam (RET) kan passende en duurzame hulp realiseren in samenwerking met alle partijen, onder wie het kind en de ouders.
- Een goede regie van externe verwijzers en zorgaanbieders is voorwaarde om grip te krijgen en goed te sturen op in-, door- en uitstroom. Ook monitoring valt daaronder.

Voorbeeld uit de praktijk:

In 2020 is het (boven)regionale Expertisenetwerk Jeugd Overijssel gestart. De RET's zijn hierin ondergebracht. Het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel heeft als doel tijdig een passende oplossing te vinden voor jongeren en hun gezinnen met meervoudige en complexe problematiek.

Welke actie past daarbij?

- De gemeenten zorgen voor voldoende faciliteiten en deskundigheid in de toegang tot de jeugdhulp. Zij stimuleren de samenwerking met professionals van aanbieders en externe verwijzers om trefzeker passende en tijdige ondersteuning toe te kunnen wijzen.
- De Gezondheidsregio initieert en coördineert waar mogelijk deze versterking van deze samenwerking. Bijvoorbeeld rond triage, in samenwerking met de Jeugdgezondheidszorg.

4. Thuis, tenzij...

We hanteren het leidende principe om jeugdhulp zo aan te bieden dat jongeren thuis kunnen blijven wonen. Thuis is bij voorkeur de 'gewone gezinssituatie' bij de ouders. Als uithuisplaatsing onvermijdelijk is, kiezen we voor woonvormen die zo dicht mogelijk aansluiten bij een huiselijke omgeving. Als de veiligheid van de kinderen in het geding is, dan zijn alle inspanningen van zowel het vrijwillige als het gedwongen kader erop gericht de jongeren thuis veilig te laten opgroeien. Als dit niet mogelijk is, worden de kinderen zo veel mogelijk in een gezinssetting opgevangen.

Als er echt geen andere mogelijkheden zijn dan komt plaatsing in een instelling in beeld. Om zo dicht mogelijk bij de gezinssituatie aan te sluiten hechten we aan kleinschalige woonvormen. Gelukkig stimuleert het Rijk dat ook door daarvoor extra geld beschikbaar te stellen. Daar maken we ook in Twente gebruik van.

Met de invoering van de Jeugdwet in 2015 is er een probleem ontstaan rondom de overgang van 18- naar 18+. Dat speelt vooral als er sprake is van uithuisplaatsing en bijbehorende begeleiding. De Jeugdwet is dan niet langer van toepassing. De Zorgverzekeringswet en de Wmo kennen een ander regime. Stagnerende hulpverlening is vaak het gevolg.

Waar liggen de kansen voor verbetering?

Voorop staat dat uithuisplaatsingen niet gewenst zijn. We zetten alles op alles om kinderen, behalve als ze echt in gevaar zijn, thuis te laten wonen. Hun eigen omgeving moet veilig zijn. Dat vraagt extra aandacht van het ambulante zorgaanbod, onze partners in het gedwongen kader en het sociale domein rondom thuis als geheel.

Soms is uithuisplaatsing niet te voorkomen. In die gevallen kiezen we voor pleeggezinnen of gezinshuizen (duurzame gezinsvormen). Daarvan moeten er dan wel voldoende zijn. Jongeren die hiervoor in aanmerking komen, moeten ook daadwerkelijk geplaatst kunnen worden in een duurzame gezinsvorm. Kan het echt niet anders, dan kiezen we voor kleinschalige woonvormen.

Bij uithuisplaatsing van jongeren die bijna volwassen zijn, zorgen we voor plekken - verspreid over Twente - die passen bij wat zij nodig hebben.

We zorgen ervoor dat zij een basis hebben om zich te ontwikkelen op school, in werk en sociale contacten. Zodat ze beter in staat zijn om een zelfstandig en economisch onafhankelijk leven op te bouwen. De overgang van 18- naar 18+ mag niet tot gevolg hebben dat de woonvormen en begeleiding buiten het gezin haperen of stagneren omdat wettelijke kaders wijzigen.

Onzekerheid over de duur en de voorwaarden van de contracten tussen gemeenten en aanbieders remt de ontwikkeling bij grote aanbieders om te investeren in ambulantisering en woonvormen.

Wat is daarvoor nodig?

- Wij bevorderen dat aanbieders zich meer gaan inspannen voor hulpverleningstrajecten waarbij de jongere de eigen woonomgeving niet hoeft te verlaten (ambulante ondersteuning). Daarvoor is een aanpak nodig die een juist en intensief ambulant aanbod vergroot.
- Plaatsing van jongeren in een pleeggezin of gezinshuis verloopt via het expertisecentrum duurzame gezinsvormen; een goede matching biedt de beste kans op een duurzame plaatsing. Kan geen pleeggezin of gezinshuis gevonden worden, dan wordt gekozen voor kleinschalige verblijfslocaties.
- Realisatie van ambulantisering, kleinschalige (woon-) voorzieningen, spreiding en garantie op plaatsing. Dit moet samen met aanbieders gefaciliteerd worden.
- Investeren in pilots om ervaring op te doen.
- Gebruik maken van het Regionaal Expertiseteam als het vinden van passende oplossingen stagneert.

Welke actie past daarbij?

- Ondersteun vanuit het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel de aanbieders; ontwikkel samen in regioverband voorstellen voor ambulantisering en wooninnovaties.
- Analyseer het aanbod van woonvoorzieningen (waar zijn voldoende en waar zijn onvoldoende woonvoorzieningen).
- Maak een regionaal en/of bovenregionaal plan van aanpak; onderscheid de doelgroepen en neem hierin kosteneffecten mee.
- Experimenteer (in pilots) en verwerk de uitkomsten in een inkoopstrategie en langjarige overeenkomsten.

5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar

We willen in Twente een zorglandschap creëren dat overzichtelijk, beheersbaar, voorspelbaar en transparant is. Zo weten jeugdigen waar ze aan toe zijn. En zo stellen we aanbieders, lokale partners en verwijzers in staat om in een netwerk rond jeugdigen en ouders (verzorgers) samen te werken (netwerksamenwerking).

Beheersbaar en overzichtelijk betekent voor gemeenten: kwaliteit, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de aanbieders staan voorop en er is sprake van een lokaal en regionaal dekkend zorglandschap van aanbieders. Daarin spelen keuzemogelijkheden een belangrijke rol.

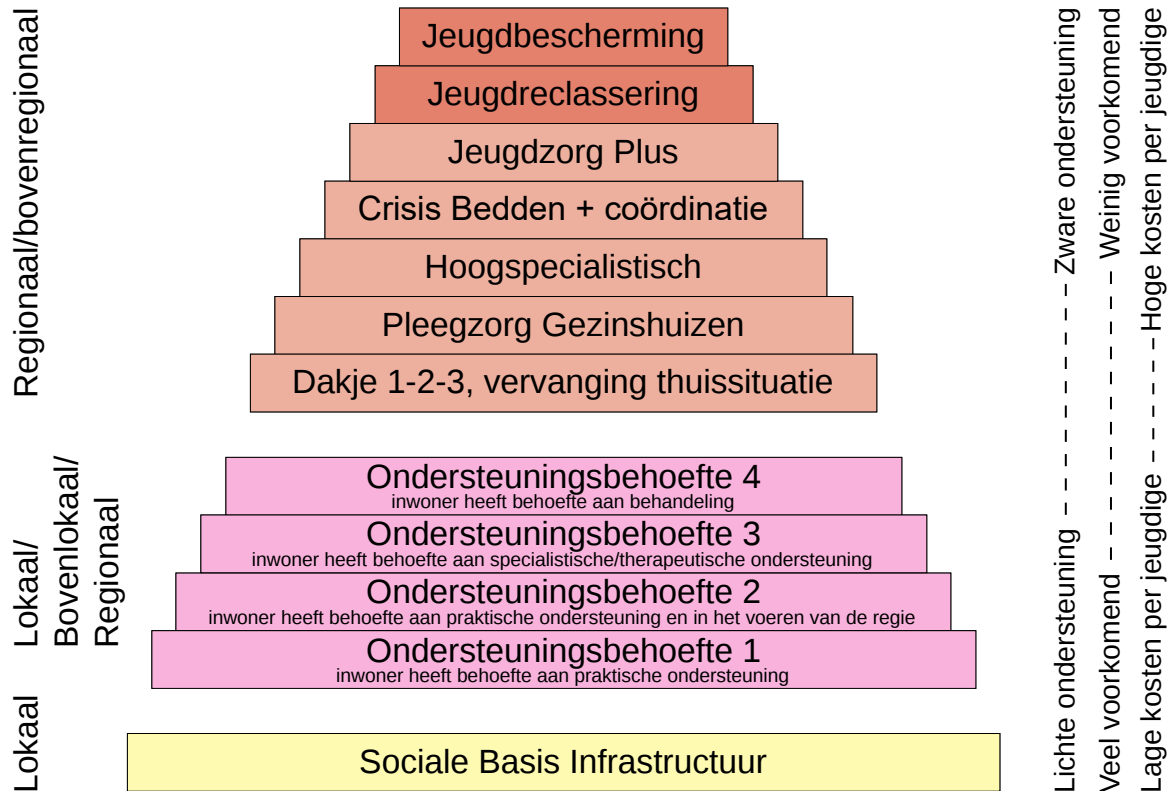

In 2020 waren in Twente 353 aanbieders van jeugdhulp actief (ZIN: zorg in natura)

Bron: Kennispunt Twente, Twentse Monitor Sociaal Domein, declaraties, 2021Q2

De inkoopvorm in Twente heeft geleid tot een groot aantal gecontracteerde aanbieders, waarvan het merendeel enkelvoudig ambulante jeugdhulp aanbiedt. Daardoor is het zorglandschap versnipperd. Met als gevolg capaciteitsproblemen voor deugdelijk contractmanagement en toezicht op betrouwbaarheid en kwaliteit.

In Twente leveren een twintigtal aanbieders 80% van het totale jeugdhulpomzet. Hieronder de zorgpiramide voor Twente.

De Norm voor Opdrachtgeverschap vraagt om duidelijkheid over lokale, regionale en bovenregionale inkoop. Voor de bovenkant van de Twentse zorgpiramide (van vervanging thuissituatie tot en met jeugdbescherming en jeugdreclassering) is inkoop en beheer van de contracten regionaal ondergebracht bij de Gezondheidsregio. Dat ligt in lijn met de plannen om hiervoor verplichte regionale samenwerking in de wet vast te leggen.

Er moet een goede balans zijn tussen grote en kleine aanbieders. De kleine aanbieders vervullen vaak een belangrijke rol in de betreffende gemeente. Er moet voldoende lokale bewegingsruimte en ruimte voor maatwerk zijn binnen de regionale contractafspraken. In de huidige afspraken is die ruimte er.

In Twente verkennen we de (on)mogelijkheden rond inkoop van verschillende ambulante vormen

van jeugdhulp en die verkenning is nog niet afgerond. We kennen een grote diversiteit van zorgpartijen, maar ook van zorgaanbod. Het is van belang om te kijken naar de samenhang in de hele zorgpiramide. Daarom kunnen we de discussie over de inkoop van ambulante jeugdhulp niet per ondersteuningsbehoefte aanvliegen. Het vraagt om een analyse waarin aan bod komt wat we willen bereiken, welke zorgpartijen daarvoor nodig zijn en wat dat betekent voor toegang, bekostiging, contractering en leveranciersmanagement. Wat gaat zorgen voor een goede doorstroom en uitstroom en beperking van administratieve lasten? En wat is dan de beste manier, regionaal of lokaal, eventueel gedifferentieerd naar onderdelen in de piramide?

De huidige overeenkomsten bieden overigens ruimte om te ontwikkelen in de gewenste richting van andere vormen van jeugdhulp. Er zijn goede initiatieven zoals GRIP Hengelo, onderwijs jeugdarrangementen (OJA) Enschede en Zorg Intensief. Ook is de doorontwikkeling van intramurale zorg naar ambulant al in gang gezet.

De ingezette jeugdhulp moet resulteren in het effect dat we beogen. We streven ernaar de best bewezen methoden in te zetten, zodat de jeugdhulp cliëntgericht, effectief en efficiënt is.

Kwaliteit en betrouwbaarheid zijn essentieel in onze relatie zorgaanbieders. We willen erop kunnen vertrouwen dat gemeentelijke middelen ook besteed worden aan passende jeugdhulp. Daarom zetten we in op het bestrijden van oneigenlijk gebruik en misbruik van zorggelden. Het gaat om een gering percentage van het totaal van aanbieders. Maar door de impact hiervan, wordt het vertrouwen in de besteding van zorggelden geschaad.

De krapte op de arbeidsmarkt veroorzaakt bezettingsproblemen bij aanbieders en ongewenste effecten, zoals toenemende werkdruk en wachtlijsten. Hierdoor komt tijdige en passende beschikbaarheid in het gedrang. Het arbeidsmarktvraagstuk ligt primair bij de werkgevers zelf. Gemeenten en zorgaanbieders trekken samen op om concurrentie tegen te gaan op de arbeidsmarkt voor zorgprofessionals jeugdhulp.

Vanuit het regionaal overleg arbeidsmarkt wordt gewerkt aan een Huis van de Zorg. Dit Huis van de Zorg heeft als doel: voldoende talent voor zorg en welzijn op alle niveaus aan te trekken, op te leiden en te behouden voor Twente.

Waar liggen kansen voor verbetering?

De mogelijkheid van doorlopende inschrijving voor aanbieders heeft niet de gewenste innovatie gebracht. Wel heeft het veel werk en tijd gekost. We kunnen niet alle aanbieders op één hoop gooien. Differentiatie is nodig. Een aantal aanbieders speelt een belangrijke rol in het hele veld van vrijwillig tot gedwongen kader. Deze aanbieders zijn moeilijk te vervangen zonder dat de continuïteit van de hulp in gevaar komt. Met die cruciale systeemaanbieders en met de overige grote aanbieders zoeken we actief regionale samenwerking in transformeren en ontwikkelen. Onder de voorwaarde dat er voldoende ruimte is en blijft voor lokale bewegingsruimte en maatwerk.

Een duidelijke lijn voor inkoop van de ambulante jeugdhulp op basis van een strategische verkenning en uitwerking gaat ons helpen in de ontwikkeling van de jeugdhulp.

De toegangspoort voor zorgaanbieders om in aanmerking te komen voor contracten met de Twentse gemeenten moet zo worden ingericht, dat kwaliteit en betrouwbaarheid zijn gewaarborgd. De convenantafspraken tegengaan zorgfraude en ondermijning in Twente gaan ons daarbij helpen.

Wat is daarvoor nodig?

- Een overzichtelijk en samenhangend zorglandschap met een beheersbaar aantal aanbieders in Twente onder de volgende leidende principes:
 - Stop met de huidige constructie van doorlopende mogelijkheid tot inschrijving (open house);
 - Zorg voor voldoende aanbod, zodat inwoners keuzemogelijkheid hebben; hou daarbij rekening met de behoefte in Twente, zoals identiteitsgebonden zorg;
 - Selecteer steviger op aantoonbare kwaliteit van zorg en organisatie en sluit aan bij bestaande kwaliteitskeurmerken;
 - Strengere toetsing van zorgaanbieders aan de poort om zorgfraude tegen te gaan.
- Een duidelijke lijn voor inkoop van de ambulante jeugdhulp op basis van een strategische verkenning en uitwerking gaat ons helpen in de ontwikkeling van de jeugdhulp.
- De samenwerking met grote aanbieders verder ontwikkelen en vormgeven in een meerjarige samenwerkingsagenda met zakelijke afspraken. Bouw aan vertrouwen door transparantie over en weer, en verken de mogelijkheden van partnerschap in transformatie.
- Advies over welke uitvoeringsvariant en financieringsmethodiek past bij de leidende principes om de juiste keuzes te kunnen maken voor de inkoopstrategie. Wat is het probleem en wat willen we oplossen?
- Advies over de verschillende keuzes voor lokale en/of regionale inkoop van de verschillende vormen van ambulante jeugdhulp en de bijbehorende consequenties. Ook in relatie tot verschillende initiatieven en experimenten buiten het huidige inkoopmodel.
- Uitvoering van het Twents convenant om oneigenlijk gebruik en misbruik van zorggelden tegen te gaan.

Welke acties passen daarbij?

- Voorafgaand aan een nieuwe regionale inkoop, strategische doelen benoemen en uitwerken in een inkoopstrategie onder de volgende uitgangspunten:
 - Beëindigen van de huidige mogelijkheid van doorlopende inschrijving
 - Een dekkend zorglandschap met een beheersbaar aantal zorgaanbieders;
 - Voldoende aanbod voor keuzemogelijkheid;
 - Kwaliteit en betrouwbaarheid.
 - Uitvoeren van een marktanalyse;
 - Op basis daarvan keuzes voorleggen over toegangsmanagement, bekostiging en contractvormen.

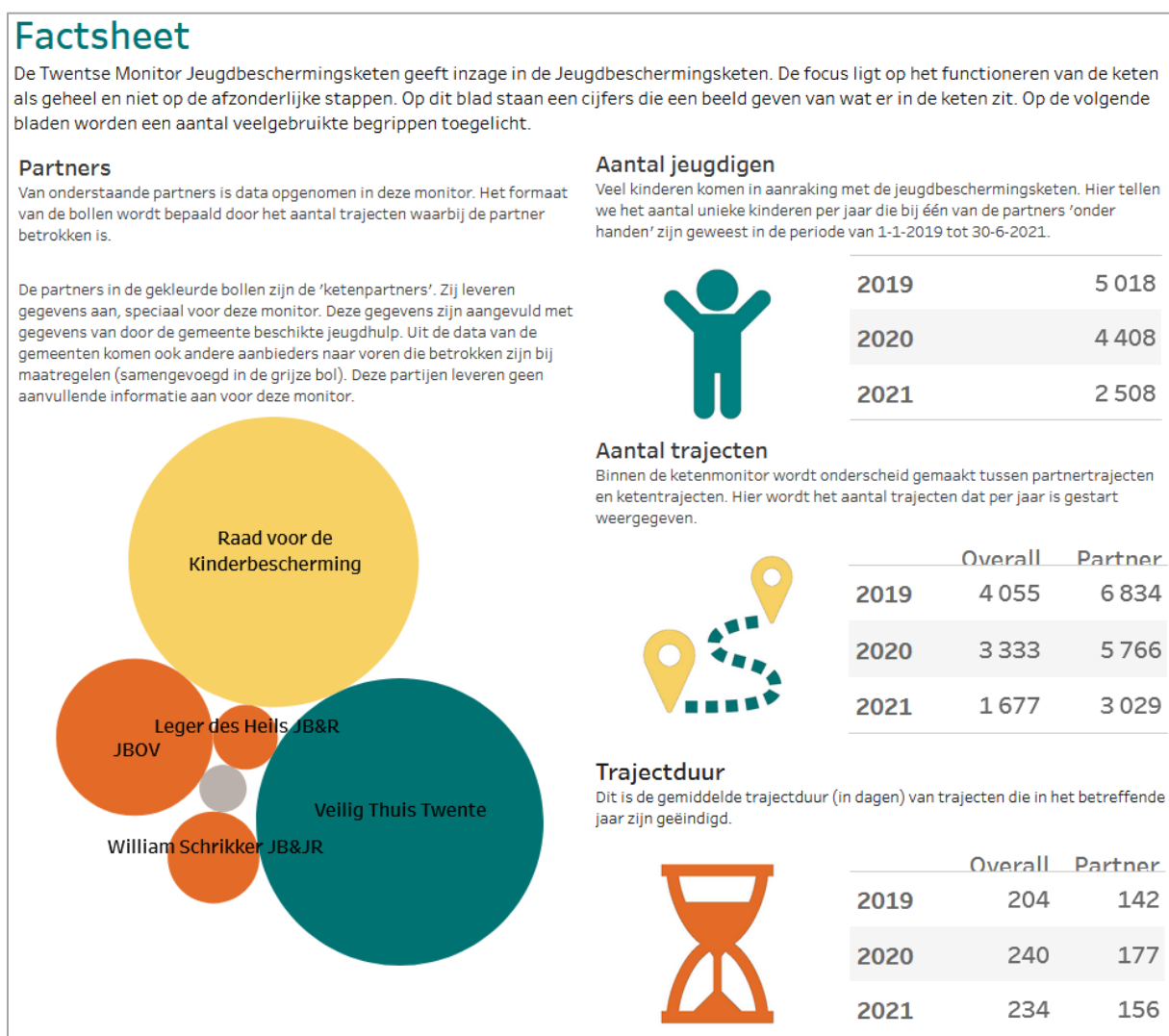
Dit resulteert in een strategisch document voor besluitvorming.

6. In Twente werken wij zonder wachtlijsten

Wachtlijsten

Vaak kan niet onmiddellijk worden ingezet wat nodig is. Jongeren komen dan op wachtlijsten terecht. Soms moeten ze maanden wachten op de juiste hulp. Dat heeft veel impact op de jeugdige en zijn of haar omgeving. Te lang wachten kan verergering van de problemen veroorzaken. Hierdoor is meer en langer specialistische hulp nodig. Ook ontstaan er neveneffecten, zoals overbruggingszorg en niet-passende bezetting van zorgplekken.

Figuur 6.1 Screenshot van de Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen, een voorbeeld van samenwerking in de keten met behulp van data.

De wachtlijsten zijn een pijnpunt. Iedereen die we hebben geraadpleegd voor de regiovisie heeft dat genoemd. Want ook in Twente zijn de problemen hardnekkig en niet eenvoudig op te lossen. Samenwerking tussen alle partijen, zorgaanbieders en gemeenten voorop, is voorwaarde om het uiteindelijke doel te bereiken.

Het komt in Twente voor dat jongeren, nadat ze zich hebben gemeld bij de gemeente, lang moeten wachten op gesprekken om vast te stellen wat nodig is. Ook dat heeft ongewenste effecten. Het is aan de gemeenten om zich te houden aan de termijnen die daarvoor staan.

Waar liggen de kansen voor verbetering?

De grote zorgaanbieders en de Twentse gemeenten hebben zich gecommitteerd om samen te werken aan oplossingen voor de wachtlijstproblematiek. Het Rijk heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld. In opdracht van het AB van de Gezondheidsregio is begonnen met een analyse en het opstellen van een plan van aanpak.

Wat is daarvoor nodig?

- Opstellen en uitvoeren van een Twentse aanpak wachtlijstvrij werken.
- Opzet van Kennispunt Twente voor toepasbare indicatoren die inzicht geven in de wachtlijstproblematiek en die houvast bieden voor concrete acties.
- Een goede regie in het netwerk van lokale toegang, externe verwijzers en zorgaanbieders. Daarvoor zijn betrouwbare uitvoeringsdata nodig, lokaal en regionaal. Dit is voorwaarde voor grip en sturing op in-, door- en uitstroom.
- Identificeer netwerken om vraagstukken als wachttijden, op- en afschaling en integrale samenwerking aan te pakken.
- Bijdrage van het Regionaal Expertisenetwerk om wachtlijstvrij werken te realiseren.

Welke acties passen daarbij?

- Gemeenten en zorgaanbieders ontwikkelen samen een netwerkaanpak met structurele monitoring voor het realiseren van wachtlijstvrij werken.

7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven

Vertegenwoordigers van aanbieders, ketenpartners en gemeenten hebben de afgelopen jaren met OZJT in ontwikkeltafels samengewerkt aan het doorlopend verbeteren van het uitvoeren en transformeren van jeugdhulp. Alle deelnemers onderschrijven unaniem de toegevoegde waarde en het belang van deze samenwerking: “Als de lijnen kort zijn, dan vinden we elkaar”. Dat moet resulteren in betere afstemming en betere ondersteuning van kind en gezin.

In Twente is de afgelopen jaren door Kennispunt Twente gebouwd aan een brede data-, informatie- en kennisbasis: de [Twentse Monitor Sociaal Domein](#). Met brede, uniforme en gestandaardiseerde monitoring worden onder meer ontwikkelingen in de jeugdhulp, de aansluiting bij het onderwijs en de doorloop in de jeugdbeschermingsketen gevolgd. Met ‘Samen aan het stuur’, de bestuurlijke samenwerking tussen grote aanbieders en de Gezondheidsregio, en de Twentse Monitor Jeugdbeschermingsketen werken de gemeenten, aanbieders en maatschappelijke partners samen om de opgaven op basis van eenduidige data aan te pakken.

Waar liggen de kansen voor verbetering?

We kunnen niet zonder de kennis en kunde van de zorgaanbieders en ketenpartners in de ontwikkeling van de jeugdhulp. De samenwerking met deze partijen heeft haar waarde bewezen, dat onderschrijven alle deelnemers. Wel moeten we voorkomen te veel onderwerpen tegelijkertijd te behandelen. Dat gaat ten koste van tempo en resultaat. Er zijn veel data beschikbaar of beschikbaar te maken. Om goede afwegingen en keuzes te maken, baseren we ons waar mogelijk op die beschikbare data. Zo vergroten we de doeltreffendheid en efficiency van de hulp.

Wat is daarvoor nodig?

- De gemeenten zetten de regionale samenwerking met ketenpartners en zorgaanbieders voort en stellen hiervoor een samenwerkingsagenda op.
- Een structureel bestuurlijk overleg tussen ketenpartners, zorgaanbieders en Twentse gemeenten om bestuurlijk eigenaarschap te laten zien als het gaat om samenwerking. Inhoud en reikwijdte van het mandaat moeten nader worden ingevuld.
- Het betrekken van de vertegenwoordigers van jeugd en gezin bij de samenwerking.
- Het aansluiten van de ontwikkeling en transformatie bij de uitgangspunten en doelstellingen van deze Regiovisie.

- Data-gedreven werken ondersteunt de ambitie en doelen van de Regiovisie. Dit resulteert in de juiste inhoudelijke 'key performance indicators' (kpi's) die de afwegingen van verschillende keuzes ondersteunen en helpen bij de gesprekken tussen gemeente en aanbieders.

Welke acties passen daarbij?

- De Twentse gemeenten ondersteunen de voorzetting van de regionale samenwerking tussen ketenpartners, aanbieders en gemeenten en vragen om een meerjarige samenwerkingsagenda.
- De vertegenwoordigers van jongeren en ouders/verzorgers (bijvoorbeeld vanuit het nog te vormen regionale platform, en of cliëntenraden) doen hieraan mee.
- De Twentse gemeenten geven opdracht aan de Gezondheidsregio om met een uitgewerkt voorstel te komen. Daarin wordt aangegeven hoe in meerjarenperspectief het toepassen van data versneld kan worden om het Twents Zorglandschap verder te transformeren. Dit is in lijn met de meerjarige samenwerkingsagenda.

8. Het stelsel van jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

Het huidige stelsel voor de jeugdhulp is voor gemeenten financieel niet vol te houden en daarmee niet duurzaam. Die opvatting wordt gedeeld door de brancheorganisaties in de jeugdhulp. De afgelopen jaren werden gesprekken hierover in de gemeenten en met de partners gedomineerd door financiële beheersing. Niet altijd constructief, niet altijd in het belang van de juiste zorg en ondersteuning voor de inwoners.

De uitgangspunten van deze Regiovisie en de uitwerking van de opgaven, samen met de aanbieders en ketenpartners, moeten bijdragen aan volumebeperking en daarmee aan een duurzaam en betaalbaar stelsel. De Gezondheidsregio moet strategische sturing in Twente bevorderen en zorgen voor invloed bij landelijke organen.

De landelijke hervormingsagenda en de plannen van het Rijk zullen een belangrijke stempel drukken op dit leidende principe.

Waar liggen kansen voor ontwikkeling?

We willen niet meer uitsluitend sturen op financiële beheersing. Ons streven is gericht op regionale verbeteringen. Deze verbeteringen verlichten de druk en knelpunten in het stelsel en de kosten van jeugdhulp. Financiële rust zorgt ervoor dat de focus vooral komt te liggen op de zorg en ondersteuning die nodig is.

Wat is daarvoor nodig?

- Versterken van de integrale samenwerking in normaliseren, preventie en vroegsignalering.
- Investeren in transformatie en ontwikkeling, samen met ketenpartners en aanbieders, gericht op grip op in-, door- en uitstroom (volumebeheersing).
- Gemeenten betalen reële tarieven gemaximeerd op de indicering op basis van het OVA-percentage. OVA staat voor 'Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling'. Daarmee kunnen zorgaanbieders tijdig voor het betreffende uitvoeringsjaar worden geïnformeerd. Iets wat met de indexpercentages van het Rijk voor de gemeenten niet lukt, omdat definitieve vaststelling doorgaans twee jaar ná het uitvoeringsjaar plaatsvindt.
- Gemeenten verminderen de administratieve lasten.
- Streven naar een gedeelde inhoudelijke én financiële verantwoordelijkheid met de grote zorgaanbieders. En het verminderen van perverse prikkels voor aanbieders. Dat vraagt om uitwerking in zakelijke afspraken over sturing, inhoudelijke doelen en aanspreekbaarheid over en weer.

Welke acties passen daarbij?

- Werk een model uit voor zakelijk partnerschap met de grote aanbieders in Twente, met aandacht voor:
 - Gedeelde inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid in zakelijke afspraken;
 - Transparantie van alle partijen over financiën en bedrijfsvoering;
 - Afspraken over wederzijdse aanspreekbaarheid op nakoming.

Tot Slot

Met de leidende principes van deze Regiovisie voldoen we aan de opgaven van de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). We hebben er evengoed voor gekozen die niet als indeling voor ons document te gebruiken. Daardoor blijven twee aspecten van de Norm voor Opdrachtgeverschap mogelijk wat onderbelicht. Het gaat om:

- Regio's kiezen in hun Regiovisie een niet-vrijblijvende governance.
- Regio's verplichten zich tot beperking van administratieve lasten.

Hieronder beschrijven we kort op welke wijze wij in de regio Twente al invulling geven aan deze afspraken.

Governance regionale samenwerking gemeenten

Twente kent een jarenlange traditie van samenwerking op het terrein van jeugdhulp en Wmo. Toen de gemeenten in 2015 verantwoordelijk werden voor de jeugdhulp, brachten de veertien Twentse gemeenten deze samenwerking onder bij (destijds nog) Regio Twente. Deze taken en bevoegdheden zijn medio 2021 overgegaan in de Gezondheidsregio Twente.

OZJT is de organisatie binnen de Gezondheidsregio Twente die is ingericht voor de uitvoering van de in de regeling benoemde verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Daarmee voldoen de Twentse gemeenten aan deze afspraak uit de NvO voor een niet vrijblijvende samenwerkingsvorm die meerjarig is. En die is geformaliseerd met afspraken over de taakverdeling en één bestuurlijk aanspreekpunt.

In aanvulling hierop willen wij ook oog hebben voor de schakeling met de andere schalen zoals de centrumgemeente (Enschede) voor bijvoorbeeld het regionaal expertise netwerk en bovenregionale samenwerking. De samenwerkingslagen moeten elkaar aanvullen en versterken.

Beperken administratieve lasten

Een van de doelen van de Twentse gemeenten is de verlaging van de administratieve lasten. Daarbij maken wij gebruik van nieuwe inzichten en ontwikkelingen voor wat betreft administratieve vereenvoudiging en verbetering. Het administratieprotocol is dan ook continue in ontwikkeling en we brengen het in lijn met het landelijke administratieprotocol. Ook volgende we de ontwikkelingen landelijk op standaardisatie en protocollen en passen die waar mogelijk toe.

Met jeugdhulp, Wmo-ondersteuning en grotere en kleinere aanbieders hebben we een klankbordgroep administratieve lastenverlichting opgezet. Hun bevindingen nemen we mee in de actualisatie.

In Twente voldoen we nog niet helemaal aan de eis van een eenduidige toepassing van de uitvoeringsvarianten. Over deze varianten willen we - voorafgaand aan een nieuwe aanbesteding -

een open discussie voeren. Met als resultaat een strategisch document voor het Algemeen Bestuur van de Gezondheidsregio. Dit is beschreven onder het leidende principe 5.

Belangrijke achtergrondinformatie

Op de site www.samen14.nl/regiovisie is onder het kopje “belangrijke achtergrondinformatie” veel documentatie te vinden. Hier vindt u een overzicht van bijeenkomsten en gespreksverslagen, opbrengst van de vragenlijsten, lopende regionale samenwerkingsprojecten en praktische informatie over de jeugdhulp anno 2021.

Begrippenlijst

Normaliseren	Tegengaan van onnodig problematiseren en etiketteren. Kwetsbare gezinnen hebben naast een veilige en stimulerende opvoedomgeving ook een vorm van zorg nodig die de eigen kracht weet te versterken en de sociale omgeving kan activeren en benutten (ontzorgen). <i>Bron: divosa</i>
Grote aanbieders	In Twente leveren 29 aanbieders 80% van de Jeugdhulp. Deze aanbieders werken voor meerdere gemeenten in de regio.
Kleinschalige woonvormen	Woonvorm voor een kleine groep kinderen en jongeren met complexe problemen, en een beperkt aantal professionele opvoeders. Deze vorm van jeugdhulp biedt kinderen en jongeren een thuis met mogelijkheden voor specialistische begeleiding op maat. Deze vorm neemt een positie in tussen gezinshuizen en een residentiële leefgroep. Een kleinschalig verblijf staat bij voorkeur in een gewone woonwijk. <i>Bron: NJI</i>
Tijdige jeugdhulp	Jeugdhulp die op tijd wordt ingezet.
Passende jeugdhulp	Jeugdhulp die aansluit bij wat nodig is voor de jeugdige/het gezin. Passende interventie.
Wachttijden	Wachttijden: het aantal dagen dat een jeugdige of gezin op een afspraak of op hulp wacht.
Wachtlijstproblematiek	Als is vastgesteld welk hulp passend hulp is, maar die hulp kan niet direct geleverd kan worden, dan ontstaan wachtlijsten.
Cruciale systeemaanbieders	Grote, vaak bovenregionaal opererende aanbieders: in de uitvoering van jeugdbescherming of jeugdreclassering, gesloten jeugdhulp, orthopedagogische behandelcentra, verplichte zorg Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, pleegzorg, verslavingszorg, forensische zorg. Cruciaal omdat vanwege het aantal cliënten en de gespecialiseerde ondersteuning die zij bieden waarvoor vaak geen of slechts beperkt alternatief beschikbaar is.
Gecertificeerde Instellingen	Organisaties die van overheidswege zijn gecertificeerd om maatregelen in het kader van de jeugdreclassering en jeugdbescherming te mogen uitvoeren. <i>Bron: VNG</i>

Externe verwijzers	Naast de gemeentelijke verwijzers zijn er andere wettelijke aangewezen verwijzers voor de jeugdhulp. Enerzijds gaat het om jeugdartsen, huisartsen en medisch specialisten. Anderzijds gaat het om verwijzers uit de justitiële keten; de kinderrechter, gecertificeerde instellingen (uitvoerders jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen, openbaar ministerie en justitiële jeugdinrichtingen. En een kleine groep wordt door school verwezen (m.b.t. dyslexie). <i>Bron: gemeente Enschede</i>
Toegang	Het team bij de gemeente dat zorgt voor toewijzing van de juiste vorm van jeugdhulp. Daarvoor gaat een toegangsmedewerker in gesprek om de hulpvraag te verduidelijken. Samen met de jeugdige/het gezin brengt de toegang in beeld wat de zorgen en krachten in uw gezin zijn. Daarbij kan ook expertise van buiten de toegang betrokken worden.
Ontwikkeltafels	Voor de Twentse Transformatie zijn drie ontwikkeltafels opgericht. Daaraan zijn professionals vanuit zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, samenwerkingsverbanden vanuit het onderwijs en de partijen uit de keten gedwongen kader aan het werk om beweging op gang te brengen naar betere samenwerking in de jeugdhulp. De uitgangspunten: samen, werken en leren tegelijk en gericht op de toekomst. Ontwikkeltafels: 1. In Twente groeit de jeugd op in zijn eigen omgeving. 2. In Twente groeit de jeugd veilig op. 3. In Twente groeit de jeugd op tot volwassene met perspectief op een goed leven. <i>Bron: website samen14.nl/twentse-transformatie</i>
Twentse Transformatie	Transformatie van de jeugdhulp moet leiden tot een samenhangend jeugdbeleid dat gemeenten samen met maatschappelijke organisaties uitvoeren voor kinderen en jongeren. In Twente betekent dat zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, samenwerkingsverbanden vanuit het onderwijs en de partijen uit de keten gedwongen kader samen onderzoeken hoe de zorg radicaal anders kan worden georganiseerd en welke nieuwe ondersteuningsvormen kansrijk zijn. <i>Bron: website samen14.nl/twentse-transformatie</i>

Samen14	Samenwerking van de veertien Twentse gemeenten. Hieronder valt vrijwillige samenwerking tussen Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Het gaat dan over onderwerpen waarvoor gemeenten geen bevoegdheid hebben overgedragen aan het Openbaar Lichaam Gezondheid.
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente. OZJT is de organisatie binnen het Openbaar Lichaam Gezondheid die is ingericht voor de uitvoering van de in de regeling benoemde verantwoordelijkheden op het gebied van Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast kan OZJT ook ingezet worden voor Samen14-taken.
AB	Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam Gezondheid (ook wel AB GR (Gemeenschappelijke Regeling) Gezondheid)
DB	Dagelijks Bestuur van het Openbaar Lichaam Gezondheid (ook wel DB GR (Gemeenschappelijke Regeling) Gezondheid)
Norm voor Opdrachtgeverschap	De Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) is op 10 juni 2020 in een resolutie vastgesteld door gemeenten in VNG-verband, zowel voor Jeugd als voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gemeenten erkennen hiermee dat op onderdelen regionale en bovenregionale samenwerking essentieel is voor: ▪ De beschikbaarheid van de benodigde zorgfuncties ▪ Een zorgvuldige transformatie van het zorglandschap ▪ Verminderde bureaucratie Met de NvO maken gemeenten afspraken binnen de jeugdregio en leggen deze samenwerking duurzaam vast.
5 Basisfuncties (voor lokale teams)	1. Heb oog voor een veilige leefomgeving, en zorg voor verbinding van veiligheid met de lokale teams; 2. Wees zichtbaar en aanspreekbaar en investeer in preventie en vroegsignalering om complexe problematiek zoveel mogelijk te voorkomen; 3. Kijk naar het hele gezin en zorg dat de inwoner snel bij de juiste persoon voor ondersteuning komt; 4. Stel een plan van én met het huishouden of gezin op, blijf benaderbaar; 5. Verzamel inzichten over de uitkomsten voor de inwoner, de samenwerking en hoe het proces loopt. Deel ze, ga erover in gesprek en durf te veranderen vanuit het belang van de jeugdige en diens ouders.

Sociale Basis	Het wordt ook wel aangeduid als het 'cement' in de samenleving, een weefsel van verbindingen. <i>Bron: Movisie (2018)</i> Het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving. <i>Bron: Engbersen, Sprinkhuizen (1998)</i>
Overbruggingszorg	Jeugdhulp die wordt gegeven in de (transitie)periode tussen de aanvraag van een indicatie/toewijzing en de levering van toegewezen, passende zorg. Bij jeugdhulp kan het ook gaan over de overgang van jeugdzorg naar volwassenenzorg, waar goede overbruggingszorg met een warme overdracht noodzakelijk is. <i>Bronnen: Zorginstituut Nederland en Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie.</i>
Netwerksamenwerking	Netwerkgzorg is de natuurlijke opvolger van ketenzorg, waarmee het bewegen van een cliënt tussen hulpverleners wordt bedoeld. Waar ketenzorg vrij lineair naar een zorgroute kijkt (bijvoorbeeld van huisarts, naar basiszorg, naar specialist), stelt netwerkgzorg de cliënt centraal en wordt er een netwerk van zorg rondom hem of haar gecreëerd. Een netwerk in de regio waar moeiteloos door bewogen kan worden
Verklarende analyse	Een verklarende analyse geeft inzicht in de samenhang van de problemen, het ontstaan en het voortbestaan ervan en legt verbanden tussen deze factoren. Een verklarende analyse maak je samen met de cliënt en bij voorkeur op papier. Zo ontstaat er overzicht, dit overzicht is de opstap om samen de doelen voor de behandeling te formuleren. Op grond van de richtlijnen (NJI, Kenniscentrum Kinders- en Jeugdpsychiatrie) en wetenschappelijk kennis wordt vervolgens een keuze gemaakt voor de meest passende interventie. De verklarende analyse helpt daarmee om te komen tot besluitvorming rond de behandeling. <i>Bron: SKJ Kwaliteitskader Jeugd</i>
Gedwongen kader	'Gedwongen kader' gaat over verplichte maatregelen voor ouders of jongeren: jeugdbescherming en jeugdreclassering. Deze verplichte maatregelen worden ingezet als de veiligheid van een kind of van de samenleving in het geding is. Niet de gemeente maar de kinderrechter legt deze maatregelen op, na advies van de

	Raad voor de Kinderbescherming. Voorbeelden van verplichte maatregelen zijn: ouders die verplichte begeleiding krijgen bij de opvoeding van hun kinderen (ondertoezichtstelling), ouders die uit de ouderlijke macht worden gezet of jongeren die verplichte jeugdreclassering krijgen opgelegd omdat ze een strafbaar feit hebben begaan of daarvan verdacht worden. Zie ook Jeugdbescherming en Jeugdreclassering. <i>Bron: NJI</i>
Vrijwillig kader	Bij veiligheidsproblemen in het gezin kan de kinderrechter een maatregel voor kinderbescherming opleggen. Dat noemen we het “gedwongen kader”. Om die reden noemen Jeugdhulp zonder rechterlijke maatregel het “vrijwillig kader”.
Ketenpartners	Aanbieders en andere instellingen die hun inzet en deskundigheid op elkaar afstemmen om een gezamenlijk doel te bereiken. Bijvoorbeeld de Jeugdbeschermingsketen.

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

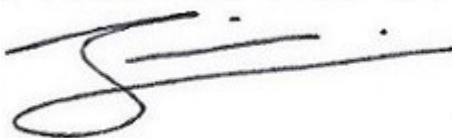
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Advies van de Adviesraad Sociaal Domein inzake Regiovisie Jeugdhulp Twente	3350981		14 december 2021

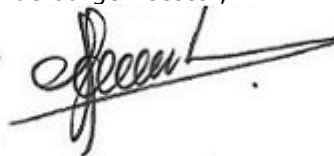
Geachte heer/mevrouw,
Hierbij doen wij u het advies van de Adviesraad Sociaal Domein toekomen betreffende de Regiovisie Jeugdhulp Twente die behandeld wordt in de politieke markt van 21 december a.s. Op verzoek van de Adviesraad Sociaal Domein sturen wij deze voorafgaand aan de politieke markt van 21 december naar u.

Voor wat betreft de reactie van het college op dit advies zal in de politieke markt door wethouder Bruggink een toelichting worden gedaan. Een formele reactie op schrift volgt, omdat hier op deze termijn onvoldoende tijd voor was.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen: 1
Advies Regiovisie Jeugdhulp

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Hengelo, 8 december 2021

Ons kenmerk: 21 064

Betreft: Advies Regiovisie Jeugdhulp

Geacht college,

We hebben kennis genomen van de regiovisie jeugdhulp in een bijeenkomst van de OZJT en waren verrast door de loop die dit proces al had genomen. We hebben graag gebruik gemaakt van de overlegmomenten die uw college heeft geboden en daarin al aangegeven dat we een schriftelijk advies zullen gaan uitbrengen. Inmiddels heeft het college ook een adviesvraag geformuleerd. In uw adviesvraag wordt helder dat er op de regiovisie jeugdhulp zoals deze nu ter bespreking ligt geen wijzigingen meer mogelijk of wenselijk zijn. De onderstaande punten dienen dan ook als invulling van en aandachtspunten voor de vervolgstappen in het proces gezien te worden.

1. Regionalisering van gemeentetaken en de consequenties daarvan

- a. betrokkenheid (gemeente- en advies)raden vraagt extra aandacht. Door de ambtelijke route is het eenvoudig om de normale inspraakmomenten te vergeten of uit te hollen, omdat er regionaal al teveel vastgelegd is.
- b. onduidelijk welk deel van de regiovisie jeugdhulp nu wettelijk regionaal moet worden geregeld en welk deel een keuze van de gemeenten is. Openheid hierover is wenselijk
- c. de indruk bestaat dat, door de vele partijen waar af- en overeenstemming mee gevonden moet worden er lastiger sprake is van echte ambitie
- d. de wijze waarop de OZJT transparant is in de procedures, verslaglegging, afwegingen en processen is onvoldoende (verslagen zijn niet gemaakt of niet vindbaar, documenten op de site zijn vooral presentaties, waar reacties en dialogen niet inzichtelijk zijn).

Advies adviesraad:

Ad a. We adviseren in regionale processen een duidelijke en transparante communicatielijn naar alle belanghebbenden (met name lokale gemeente- en adviesraden) te organiseren. Hoe wordt de regionale samenwerking nu precies vormgegeven (governance) en wat betekent dat voor de

onderdelen waarop een aantal gemeenten hun eigen koers varen. We adviseren om de informatie hierover op een toegankelijke manier beschikbaar te maken.

Ad b. We adviseren inzicht in de exacte wettelijke noodzaak van regionale afstemming, naast inzicht in de afwegingen om niet wettelijk noodzakelijke onderdelen toch regionaal af te stemmen.

Ad c. We adviseren om, als dan toch voor regionale samenwerking gekozen wordt, tenminste te zorgen voor een heldere analyse van de regionale situatie met betrekking tot jeugdhulp, de consequenties daarvan voor de korte, middellange en lange termijn en de daaruit voortvloeiende ambities.

Ad d. We adviseren de informatievoorziening van de OZJT beter te organiseren (verslaglegging moet vindbaar zijn).

2. Betrokkenheid ouders en jeugdigen:

- a. in de regiovisie wordt gepresenteerd dat alle partijen, inclusief ouders en jeugdigen betrokken zijn geweest bij het bedenken van de uitgangspunten en de invulling daarvan. We hebben dit nagezocht, met de summier informatie die daarover via de site beschikbaar is. Er is een vragenlijst uitgezet in 9 gemeenten, met 92 respondenten, waarvan er 4 vielen in de categorie ouders/jeugdigen. Daarnaast is er 1 sessie geweest met ervaringsdeskundige jongeren waar 8 jongeren aan deelnamen.

Bij beleids betrokkenheid en inzet van ervaringsdeskundigheid hebben we als adviesraad andere beelden dan hier voorgespiegeld worden. Er zijn immers minimaal 1 en maximaal 3 ouders betrokken geweest en minimaal 9 en maximaal 11 jongeren. En allemaal hebben ze 1 keer hun mening kenbaar gemaakt (in een vragenlijst of in een sessie).

- b. doordat de uitgangspunten inmiddels vastliggen is de inzet van ouders/jeugdigen in de verdere uitwerking beperkt tot een beperkte inbreng. Juist het meedenken in die kaders en uitgangspunten kan vernieuwing en ambitie teweeg brengen.
- c. Ten aanzien van aanbestedingen en inkoop is niet duidelijk in de regiovisie wat daarin regionaal de inrichtingsprincipes worden. Het is daarmee onduidelijk of er opnieuw gaat worden aanbesteed, of er met wijzigingsovereenkomsten wordt gewerkt en welke uitgangspunten daaraan ten grondslag liggen.

Advies adviesraad

Ad a/b. Als er geen (echte) betrokkenheid is van ouders en jongeren dan zou dit ook uit de regiovisie geschrapt dienen te worden. Voor de lokale uitwerking van de regiovisie adviseren we serieus werk te maken van de betrokkenheid en inbreng van ouders en jongeren, georganiseerd en ongeorganiseerd, ervaren en ervaringsdeskundig. Op die manier kunnen ouders en jongeren over lokale uitgangspunten en kaders op een goede manier inbreng leveren.

Ad c. Waar het in de regiovisie lijkt te ontbreken aan de inrichtingsprincipes met betrekking tot inkoop en aanbesteding adviseren we voor Hengelo de huidige situatie goed te analyseren, te evalueren en (met brede inbreng van belanghebbenden) te komen tot breed gedragen inrichtingsprincipes met ruimte voor nieuwe keuzes ten aanzien van inkoop en aanbesteding.

3. Probleemgestuurd en een beperkt zicht op preventie

- a. De regiovisie is in grote mate gericht op problemen, op het oplossen van die problemen met een voorkeur voor de richtingen beheersbaar en controleerbaar. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in de piramide van zorgmogelijkheden, waarbij alleen de sociale basis infrastructuur om versterking van normale leven lijkt te gaan (Wat verstaat de OZJT onder de sociale basis infrastructuur¹) en de rest, omwille van beheersbaarheid in een veelheid aan trappen is opgedeeld.
- b. In de regiovisie is wel aandacht voor wat er moet gebeuren als problemen zich voordoen, maar is er geen analyse op wat dit vraagt in de andere preventiekolommen (universeel en selectief) om problemen in de toekomst te verminderen.
- c. Jeugdzorg Nederland geeft hoog op van de route waarin ze het aantal jeugdzorgplaatsen met verblijf, met gedwongen kaders aan het verminderen zijn (inmiddels 30% minder wordt genoemd). In de regiovisie springen met name die vormen van hulp in het oog, zonder dat daar ambities bij geformuleerd zijn.
- d. Door het gebrek aan analyse op de jeugdhulp in Twente en ruimte voor de ambities met betrekking tot die jeugdhulp uit te spreken ontbreekt het in de regiovisie aan toetsbare uitgangspunten.
- e. We missen een Twents perspectief op de jeugd. Wat zijn de Twentse gemeenten van plan. Hoe komen gemeenten los van beheersingsproblemen en komen ze tot een inhoudelijke ambitieuze visie.

Advies adviesraad

We adviseren om, gegeven de onvermijdelijkheid van de voortgang van deze regiovisie het gesprek in de regio aan te gaan en te werken aan een Twentse visie op de toekomst van de jeugd in Twente. Daarbij is aandacht voor de sociale basisinfrastructuur in combinatie met een duurzaam preventiebeleid (inzet op universele, selectieve en geïndiceerde preventie) een wat ons betreft logische eerste stap, waarna invulling van andere elementen logischerwijs volgt.

Tenslotte, de adviesraad Sociaal Domein Hengelo heeft als taak om de integraliteit van het beleid op de verschillende domeinen te beoordelen. Van integraliteit met de andere kolommen is in de regiovisie geen sprake. We adviseren om als gemeente Hengelo in het eerstvolgende moment deze omissie te agenderen en concrete voorstellen te doen voor verbetering hiervan.

We gaan er vanuit dat u het advies net als het vorige advies ter beschikking stelt aan de gemeenteraad vóór de politieke markt waarin het behandeld wordt.

Hoogachtend,

Bram Rikhof,
Voorzitter adviesraad

¹ We suggereren om aan de hand van de [Dialoog Gemeenschapskracht](#) hiermee invulling te geven

Behandelvoorstel

Onderwerp	Beleidskeuze Kansspelautomatenhallen		
Zaaknummer	3340106	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/- bespreekpunten	Het college vraagt van de gemeenteraad een besluit te nemen om <u>eventueel</u> opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen. <u>Voorgesteld besluit door het college</u> De gemeenteraad besluit: - Een principiële keuze te maken uit de volgende twee beleidsopties: - Handhaven nul beleid kansspelautomatenhallen of; - Toelaten van kansspelautomatenhallen; - Bij keuze ii het college opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen. Naar aanleiding van de bespreking in de politieke markt is het dictum in het raadsbesluit en raadsadvies aangepast: De gemeenteraad wordt voorgesteld om: Het nul beleid kansspelautomatenhallen te handhaven en daarmee het college geen opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.		
Historie	Op dit moment staat het gemeentelijk beleid geen kansspelautomatenhal toe. De gemeente hanteert sinds 2000 een nul beleid voor de speelautomatenhallen. De gemeente was destijds van mening dat deze voorzieningen ongewenste risico's voor de openbare orde en veiligheid/ leefbaarheid met zich meebrachten in de stad. Op 12 mei 2020 (zaak# 3032515) en 25 mei 2021 (3243267) zijn er beeldvormende politieke markten over dit onderwerp gehouden. In de begeleidende memo's bij deze politieke markten (als bijlage toegevoegd aan dit voorstel) zijn de overwegingen beschreven die van belang zijn om politiek en bestuurlijk uiteindelijk tot een afgewogen oordeel te komen over het wel/niet toelaten van kansspelautomatenhallen en de kaders en voorwaarden waarbinnen dit plaatsvindt. Ook hebben er diverse sprekers (zowel voor- als tegenstanders) het woord gevoerd tijdens deze politieke markten. Het college heeft op basis van dit gewisselde nu bij de gemeenteraad een voorstel voorgelegd waarbij de gemeenteraad in alle openheid de afwegingen en beleidsopties worden voorgelegd. De opgehaalde input uit de afgelopen periode is samengebracht in een aantal overwegingen, beleidsopties en ideeën voor beleidskaders ter nadere uitwerking door het college. <u>Voorgestelde besluit</u> Het college heeft in het dictum van het voorgestelde besluit een keuze bij de raad voorgelegd. Op basis van de opbrengst van de politieke markt kan het dictum worden aangescherpt door presidium/griffie zodat er een eenduidig raadsbesluit wordt voorgelegd voor behandeling in de daaropvolgende gemeenteraadsvergadering.		

Politieke Markt	21 december 2021			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Wiert Wiertsema	Coen Hartendorp	Burgerzaal	Fysiek	90 min

Doel van de sessie	Oordeelsvorming	
Behandeladvies	De sessie start met eventuele insprekers waarna het woord is aan de fracties om een oordeel te geven over het voorliggende voorstel. Fracties wordt gevraagd om in hun bijdrage in te gaan op de voorliggende opties en daarbij hun oordeel kenbaar te maken. Hierover kan de raad met elkaar en het college in debat.	
Spreekrecht publiek	ja ☒ nee ☐	duur: maximaal 5 minuten. Bij vele insprekers kan de tijd door de voorzitter worden ingekort.

Raad	12 januari 2022	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt gevraagd om te besluiten of zij het nul beleid kansspelautomatenhallen wenst te handhaven en daarmee het college geen opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3340106	meijer, susan	SBO-SR	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3340106 - Beleidskeuze Kansspelautomatenhallen			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

Het nul beleid kansspelautomatenhallen te handhaven en daarmee het college geen opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Naar aanleiding van een tweetal beeldvormende politieke markten over het mogelijk gaan toestaan van kansspelautomatenhallen in Hengelo, vraagt het college de gemeenteraad een besluit te nemen en eventueel opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3340106	Meijer, Susan	SBO-SR	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3340106 - Beleidskeuze Kansspelautomatenhallen			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Terugblik

In de afgelopen periode hebben meerdere exploitanten van kansspelautomatenhallen zich met een vestigingswens gewend tot de gemeente. Zowel voor locaties in de binnenstad, bijvoorbeeld voor de invulling van de leegstaande horeca in de Brinkpassage, als voor een locatie buiten de binnenstad als onderdeel van een bestaand horecaconcept.

Op dit moment staat het gemeentelijk beleid geen kansspelautomatenhal toe. De gemeente hanteert sinds 2000 een nul beleid voor de speelautomatenhallen. De gemeente was destijds van mening dat deze voorzieningen ongewenste risico's voor de openbare orde en veiligheid/ leefbaarheid met zich meebrachten in de stad.

Op 12 mei 2020 en 25 mei 2021 zijn er beeldvormende politieke markten over dit onderwerp gehouden. In de begeleidende memo's bij deze politieke markten (als bijlage toegevoegd aan dit voorstel) zijn de overwegingen beschreven die van belang zijn om politiek en bestuurlijk uiteindelijk tot een afgewogen oordeel te komen over het wel/niet toelaten van kansspelautomatenhallen en de kaders en voorwaarden waarbinnen dit plaatsvindt. Ingegaan is op verschijningsvormen van gokken, verslavingsrisico's, economische kansen en spin-off, leisure-concepten, toezicht en veiligheid. Het memo van 25 mei was een aanvulling op het memo van 12 mei 2020. Er was namelijk een verzoek tot ambtelijke ondersteuning bij het beantwoorden van verdiepende vragen gesteld door fracties CDA, SP, GroenLinks en ChristenUnie. Er waren daarnaast sprekers vanuit zowel de gezondheidszorg als vanuit de gokbranche aanwezig om hun visie te geven op het onderwerp, de voor- en nadelen, de kansen en bedreigingen.

Doel

Een logische vervolgstap is om allereerst te komen tot een principiële beleidsafweging en besluitvorming door de gemeenteraad. In dit raadsvoorstel wil het college de gemeenteraad in alle openheid de afwegingen en beleidsopties voorleggen. De opgehaalde input uit de afgelopen periode is samengebracht in een aantal overwegingen, beleidsopties en ideeën voor beleidskaders ter nadere uitwerking door het college.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Overwegingen

Er zijn zowel voor- als nadelen bij het al dan niet toestaan van een kansspelautomatenhal binnen de gemeente Hengelo. In 1998 is in het belang van de openbare orde, het woon- en leefklimaat en ter bescherming van jongeren tegen gokverslaving bepaald dat in de gemeente Hengelo geen behoefte (meer) was aan kansspelautomatenhallen. Nu ligt de vraag voor of u dit beleid wilt herzien.

Binnenstad

Het toevoegen en versterken van functies als horeca en amusement worden steeds belangrijker om de binnenstad beleefbaar en aantrekkelijk te houden voor bezoekers. Dit blijkt onder andere uit de retailanalyse die de gemeente heeft laten uitvoeren door bureau DTNP (2020). In de binnenstad van Hengelo hebben we te maken met veel leegstaande panden. Door de toevoeging van een all-in leisure concept kan een leegstaand pand weer in gebruik worden genomen. Hiermee brengt een vestiging van een dergelijk concept, gezien de verwachte bezoekersstroom, met zich mee dat ondernemers interesse krijgen om zich ook te vestigen in de nabije omgeving. Dit leidt tot verdere afname van de leegstand. Dit naast de invulling van leegstand die door het concept zelf gebeurt en waar naar verwachting 1500 tot 2000 m2 mee is gemoed.

Leisurevoorzieningen buiten de binnenstad

Niet alleen is het belangrijk dat de binnenstad een economische impuls krijgt, dit geldt ook voor de reeds gevestigde horeca of leisurevoorzieningen buiten de binnenstad. Bestaande leisure bedrijven buiten de binnenstad zijn steeds meer genoodzaakt om nieuwe activiteiten binnen hun bedrijf te exploiteren om

aantrekkelijk te blijven voor de klant en de bezoeker. Een kansspelautomatenhal als onderdeel van het bestaande bedrijf is hiervan een voorbeeld waaraan behoefte is vanuit de vrijetijdsector. Het is sowieso een zichtbare trend dat binnen de leisure industrie (hotels, restaurants, congrescentra) activiteitenverbreding plaatsvindt om te kunnen blijven concurreren, dit wordt ook wel blurring genoemd. In Hengelo willen we vitale leisure bedrijven met een bovenlokaal/regionaal verzorgingsgebied ook in de toekomst gezond houden ten behoeve van behoud werkgelegenheid en de recreatieve aantrekkingskracht van deze bedrijven voor Hengelo als geheel. Het toelaten van een kansspelautomatenhal als ondergeschikte activiteit kan hieraan een bijdrage leveren, maar is waarschijnlijk niet noodzakelijk voor de levensvatbaarheid van de leisure bedrijven.

Gokverslaving

Uiteraard moet rekening gehouden worden met het risico op een eventuele (lokale) toename van verslavingsproblematiek. In verhouding tot overige mogelijkheden van kansspelen is de kans op verslavingsproblematiek bij een kansspelautomaat relatief groot. Door het nemen van beschermende maatregelen (bijvoorbeeld bij toegang) wordt de kans op gokverslaving zoveel mogelijk beperkt, in het bijzonder voor kwetsbare groepen.

In verhouding tot een kansspelautomatenhal lijkt deelname aan online kansspelen laagdrempeliger te zijn, simpelweg omdat men hier (redelijk) anoniem vanuit huis aan kan deelnemen en bij een kansspelautomatenhal toezicht aanwezig is

Onlangs is de wet Koa (Kansspelen op afstand) ingevoerd. Enerzijds worden met de inwerkingtreding van de Wet Koa online kansspelen gelegaliseerd, anderzijds worden er nadere eisen (in aanvulling op bestaande wet- en regelgeving) gesteld aan alle short odds-kansspelen om daarmee spelers beter te beschermen, in te zetten op preventie van kansspelverslaving en tegengaan van fraude en criminaliteit. Als gevolg hiervan worden kansspelautomatenhallen nog beter gereguleerd op dit aspect.

Overlast en illegaliteit

Gemeenten hebben verschillende ervaringen met overlast of problemen in de openbare orde/ veiligheid. De meeste steden kennen geen directe overlast in de directe openbare ruimte. Dit hangt samen met het strenge regelkader waar een exploitant zich aan moet houden. Een enkele gemeente geeft aan dat de locatiekeuze mogelijk invloed kan hebben op het ervaren van overlast of negatieve beeldvorming bij de bezoeker van de binnenstad. In delen van de binnenstad, in de directe nabijheid van bepaalde type horeca (bv. Shisha lounges of coffeeshops) en goedkope woonruimte is er kans op (verdere) aanzuiging van ongewenste doelgroepen. Dit aspect moet bij de locatiekeuze goed worden meegewogen. Het concept van de kansspelautomatenhal speelt hierbij ook een rol. De verwachting is dat er in mindere mate sprake zal zijn van deze bedoelde aanzuiging bij een all-in leisure concept.

Tenslotte is bekend dat er diverse illegale gokgelegenheden in Hengelo en omgeving worden geëxploiteerd waarop elke vorm van toezicht ontbreekt. Het toestaan van gereguleerde vormen kan er mogelijk aan bijdragen dat illegale gelegenheden afnemen doordat de legale gereguleerde kansspelautomatenhallen voor een deel de illegale gelegenheden gaan verdringen.

Afwegingen

1. Het gaat allereerst om een (principiële) politiek-bestuurlijke standpunt waarvoor de verschillende maatschappelijke en economische belangen tegen elkaar worden afgewogen. Wil de gemeenteraad kansspelen mogelijk maken in onze stad om daarmee te voorzien in een (potentiele) behoefte en om daarmee een economische impuls te geven aan de binnenstad en/of het door ontwikkelen van leisure voorzieningen buiten de binnenstad wetende dat dit bepaalde risico's geeft op kansspelverslaving onder de bevolking;
2. Het leisure concept moet idealiter passen bij de gekozen positionering voor de binnenstad. Met de positionering willen we laten zien waar de binnenstad voor staat en willen we onderscheidende kwaliteit toevoegen om daarmee het vertrouwen in de binnenstad te herwinnen. Een "solistische" kansspelautomatenhal sluit weinig aan op de Hengelose kernwaarden, het zogenaamde DNA (stad met dorps karakter, vaardig en vindingrijk en persoonlijke aandacht) en de gewenste positionering van Hengelo/ binnenstad. Een all-in leisure concept kan bijdragen aan het versterken van de (groot)stedelijke ontwikkeling die Hengelo de komende periode nastreeft.
3. Er bestaan verschillende concepten van kansspelautomatenhallen met meer of minder betekenis en uitstraling voor de omgeving. Een all-in concept met horeca/ leisure waarin kansspelen als ondergeschikte of nevenschikte activiteit aanwezig zijn naast andere vormen van vermaak of een solitaire kansspelautomatenhal als enige vorm van vermaak. Een all-in leisure concept draagt naar verwachting meer bij aan verdere versterking van de recreatieve functie van de binnenstad als geheel. Een combinatie van leisure faciliteiten draagt makkelijker bij aan een verdere verplaatsing van bezoekers naar de binnenstad. Hierdoor neemt de kans op verlenging van de

bezoekduur en vergroting van de bestedingen in de rest van de binnenstad (in winkels, horeca) toe. De verschillende leisure faciliteiten kunnen niet alleen ondersteunend zijn aan elkaar, maar ook een positieve uitstraling hebben op de omgeving van de binnenstad. Vanuit verslavingsoptiek vormt een all-in concept mogelijk een groter risico omdat een brede doelgroep (gezinnen, jongeren) meer in de nabijheid komt van kansspelen, wat minder geldt bij een solitaire kansspelautomatenhal.

4. Hengelo kent buiten de binnenstad geen leisure concentratiegebieden. De leisure voorzieningen liggen verspreid over de stad. In Hart van Zuid, Lansinkveld Noord is planologisch ruimte beschikbaar voor het realiseren van een leisure concept. In de stedelijke ontwikkeling van het gebied Hart van Zuid en binnenstad streven we de komende jaren naar complementariteit en verbinding. Een kansspelautomatenhal in beide gebieden, zowel in Hart van Zuid als in de binnenstad, leidt tot ongewenste concurrentie. Deze vorm van leisure sluit minder aan op de behoefte van de gekozen doelgroep in Hart van Zuid (hoogopgeleide jonge stedelingen). Buiten de binnenstad op autobereikbare locaties zijn er bestaande leisure voorzieningen waarvoor het belangrijk kan zijn dat ze zich kunnen door ontwikkelen bijvoorbeeld met het toelaten van een kansspelautomatenhal als ondergeschikte activiteit.

Beleidsopties

Met het eerdergenoemde in overweging nemende vragen wij van u een principiële keuze te maken tussen onderstaande opties:

1. Het is niet wenselijk dat de vestiging van een kansspelautomatenhal wordt toegestaan in de gemeente Hengelo;
2. Het is wenselijk dat er één (of meerdere) kansspelautomatenhal(len), zelfstandig of als onderdeel van een all-in leisure concept, wordt (worden) toegestaan in de gemeente Hengelo binnen nader op te stellen beleidskaders.

Ideeën voor beleidskaders kansspelautomatenhal

Bij een besluit tot het toelaten van kansspelautomatenhallen door de gemeenteraad worden de volgende ideeën voor beleidskaders ter overweging meegegeven:

1. Maximaal aantal vestigingen
2. All-in leisure concept
3. Locatiekeuze
4. Openingstijden
5. Inrichtingseisen
6. Aantal spelersplaatsen en leeftijdsgrens
7. Vergunningsduur
8. Aanvullende voorwaarden

Deze ideeën voor beleidskaders worden hieronder nader toegelicht.

Hierbij is het goed om te beseffen dat er bij het toelaten van kansspelautomatenhallen rekening gehouden moet worden met de schaarse vergunningen-systeem.

Schaarse vergunningen:

Speelautomatenhallen vallen onder de schaarse vergunningen, omdat er een maximumaantal wordt toegestaan. Dit betekent dat:

- De APV niet kan worden gebruikt om de regels zo toe te snijden op een concrete situatie dat er feitelijk maar één van tevoren beoogde ondernemer of locatie voor een vergunning in aanmerking komt;
- Indien er sprake is van een beperkt aantal vergunningen, waarbij het aantal gegadigden het aantal vergunningen overtreft, de vergunningen voor onbepaalde tijd niet zijn toegestaan;
- Openbaarheid en transparantie (bijvoorbeeld door middel van het plaatsen van een advertentie) verplicht zijn, zodat alle gegadigden een eerlijke kans hebben om mee te dingen naar de vergunning.

Met het oog op het vrij verkeer van diensten moet er sprake zijn van een gelijk speelveld. Iedereen moet dus de mogelijkheid hebben om een formele aanvraag in te dienen. Waarschijnlijk zal middels een kwalitatieve selectie bepaald worden welke ondernemer een vergunning krijgt (mits deze voldoet aan alle voorwaarden, Bibob enz.).

Ideeën voor beleidskaders:

Ad 1 Maximumaantal vestigingen:

Landelijk wordt het uitgangspunt aangehouden dat één speelautomatenhal een minimaal verzorgingsgebied nodig heeft van 50.000 à 60.000 inwoners. Door voor twee verschillende type locaties te kiezen, namelijk in de binnenstad en in de periferie, wordt een diverse doelgroep aangetrokken en kan een groter

verzorgingsgebied worden aangesproken. Een locatie in de binnenstad trekt naar verwachting meer lokale en regionale recreatieve bezoekers. Een locatie buiten de binnenstad en Hart van Zuid trekt eerder een doelgerichte bezoeker van een kansspelautomatenhal.

In feite zijn er drie opties:

- 1 kansspelautomatenhal in de binnenstad, 1 kansspelautomatenhal buiten de binnenstad
- 1 kansspelautomatenhal in de binnenstad
- 1 kansspelautomatenhal buiten binnenstad

Idee: Maximaal 1 kansspelautomatenhal in de binnenstad en maximaal 1 kansspelautomatenhal buiten de binnenstad en Hart van Zuid toe te laten.

Ad 2 All-in leisure concept kansspelautomatenhal:

Bij een all-in leisure concept moet er gedacht worden aan een plek waar bezoekers voor verschillende leisure activiteiten terecht kunnen. Hierbij kan gedacht worden aan, een kansspelautomatenhal, een arcadehal, een bioscoop en een horecavoorziening. Er zijn verschillende combinaties mogelijk. Het concept voorziet in meerdere behoeften. Het wordt dan ook een plek waar men voor verschillende vormen van amusement terecht kan. De kansspelautomatenhal is in dit concept één van de opties.

Idee: In beleidsregels vastleggen dat enkel het all-in leisure concept is toegestaan en daarbij vastleggen hoeveel leisure voorzieningen in totaal onderdeel moeten uitmaken van het all-in leisure concept, bijvoorbeeld 3. Welke andere leisure voorzieningen onderdeel uitmaken van het concept, wordt niet vooraf bepaald. Selectie vindt plaats aan de hand van een kwaliteitstoets (bijv. puntensysteem). In dat kader kan wel onderscheid gemaakt worden in de verschillende soorten voorzieningen.

Ad 3 Locatiekeuze:

In de APV zullen gebieden worden opgenomen waar een kansspelautomatenhal gevestigd mag worden. Voor de binnenstad hebben we gebiedsprofielen vastgesteld (Handboek Aantrekkelijke binnenstad). De vestiging van een kansspelautomatenhal moet aansluiten bij de gebiedsprofielen.

Idee binnenstad: Afhankelijk van de exacte invulling met andere leisure voorzieningen het concept alleen toe te staan op een locatie in het (nacht)horecacluster en/of rondom het Marktpllein inclusief de Brinkpassage (transformatiegebied). In deze gebieden verwachten we de meeste kans op spin-off met andere functies (horeca en andere leisure) en de minste kans is op overlast of aantasting van de leefbaarheid. In het gebiedsprofiel kernwinkelgebied (en het ondersteunend winkelgebied) staat winkelen als hoofdfunctie centraal. We verwachten minder directie functiesynergie in dit gebied als gekeken wordt naar het bezoekdoel, het type ondernemers wat er gevestigd is (veel zelfstandige lokale ondernemers) en het feit dat het zwaartepunt van het bezoek in deze gebieden is gericht op de dag.

Idee buiten de binnenstad en Hart van Zuid: Een kansspelautomatenhal alleen als ondergeschikte activiteit van een bestaand vitaal leisure complex toe te laten. Op basis van het huidige beleid willen we geen toevoeging van nieuwe locaties voor leisure buiten de binnenstad en Hart van Zuid en willen we inzetten op versterking en doorontwikkeling van nu gezonde leisure bedrijven. Bovendien willen we door de uitstraling en de ruimtelijke ligging, namelijk een locatie met een goede autobereikbaarheid, dat een andere doelgroep (o.a. doelgerichte bezoeker of zakelijke toeristen) wordt bereikt dan de binnenstad. In beleidsregels kan nader worden bepaald welke maximale omvang (m² en als % van gehele voorziening) wordt toegestaan.

Ad 4 Openingstijden:

Wat betreft de openingstijden zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande beleidsstructuren en de gebiedsprofielen.

Idee: Bij vestiging in het horecagebied aansluiting te zoeken bij de sluitingstijden van de horeca en rondom het marktpllein en in het transformatiegebied (Brinkpassage) nagaan wat toelaatbaar is in verband met andere geluidsgevoelige functies, zoals wonen. 24-uurs Openstelling niet toestaan in verband met verslavingsproblematiek en ongewenste effecten op de directe leefomgeving.

Ad 5 Inrichtingseisen:

Een factor die mede van belang is voor het ontwikkelen van gokverslaving betreft de opstellocatie van kansspelautomaten. De locatie, ergens achteraf in bijvoorbeeld een amusementscentra, maakt het mogelijk dat de speler langdurig en anoniem kan kansspelen.

Idee: Criteria opstellen voor het bereiken van transparantie en zichtbaarheid en dit in de APV en in de vergunning als voorwaarde opnemen.

Ad 6 Aantal spelersplaatsen en leeftijdsgrens:

De gemeente moet het maximale aantal toegestane spelersplaatsen en/of kansspelautomaten vaststellen. Hierbij maakt de gemeente enerzijds een afweging tussen het economisch belang van de exploitant (het moet lucratief zijn voor een ondernemer) en anderzijds het inperken van het risico op gokverslaving. Exploitanten van kansspelautomatenhallen zijn verplicht minderjarigen te weren. De wettelijke minimumleeftijdsgrens is 18 jaar, deze kan worden verhoogd naar bijvoorbeeld 21 jaar.

Idee: Per locatie maximaal 75-100 spelersplaatsen toe te staan met een minimale leeftijd van 21 jaar. Dit aantal is gebaseerd op ervaringscijfers van andere gemeenten waarbij wordt uitgekomen op een gemiddelde van circa 75 spelersplaatsen per kansspelautomatenhal.

Ad 7 Vergunningsduur:

Aangezien het hier gaat om schaarse vergunningen (namelijk maximaal twee vestigingen) wordt geadviseerd om een looptijd aan de vergunning te verbinden net zoals onlangs voor de standplaatsen is gedaan.

Idee: Een vergunningsduur van 15 jaren vaststellen. Dit vanwege het belang van de continuïteit van de onderneming, de terugverdientijd van investeringen, investering in goed personeel en de gebruikelijke huurperiode van vijf jaar voor bedrijfsruimte. Daarmee sluit Hengelo aan bij de meeste andere gemeenten die ook een termijn van 15 jaren hanteren.

Ad 8 Aanvullende voorwaarden:

Aanvullende voorwaarden kunnen worden opgenomen in beleidsregels die het college vaststelt. Hierin kan het college met behulp van inhoudelijke beoordelingscriteria sturen en toetsen op de gewenste kwaliteit van de vergunningaanvragen.

Idee: de volgende kwaliteitsaspecten door het college nader te laten werken in beoordelingscriteria:

- Ruimtelijke uitstraling
- Aandacht voor preventie/ tegengaan van gokverslaving
- Duurzaamheid
- Amusementswaarde
- Goed ondernemerschap

Daarnaast worden in beleidsregels regels opgesteld voor de procedurele behandeling van vergunningaanvragen.

Draagvlak in de samenleving

Het al dan niet toelaten van kansspelautomatenhallen is besproken met de binnenstadspartners (SCH, KHN en HP). De binnenstadspartners zijn van mening dat het toelaten van een kansspelautomatenhal in de vorm van een all-in leisure concept een belangrijke bijdrage kan leveren in de verdere gewenste transformatie van de binnenstad en een positieve impuls levert aan het binnenstadsbezoek. Er is geen nader onderzoek gedaan naar maatschappelijk draagvlak in de Hengelose samenleving.

Vervolg

Bij voldoende politiek draagvlak in de gemeenteraad voor het toelaten van kanspelautomatenhallen zal door het college een voorstel worden voorbereid voor de beleidskaders en de juridische regels in de APV. Uiteindelijk kan de gemeenteraad via een wijziging van de APV het definitieve beleid vaststellen. De APV wordt dan ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd bij de eerstvolgende herziening van de APV naar verwachting in het voorjaar van 2022.

Na vaststelling van de APV, kunnen de overige beleidsregels (o.a. over de vergunningsvoorwaarden) door het college worden vastgesteld. Ook zal het beleid worden opgenomen in de omgevingsvisie, die parallel met deze besluitvorming wordt opgesteld.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Naar aanleiding van de bespreking in de politieke markt is het dictum in het raadsbesluit en raadsadvies aangepast:

De gemeenteraad wordt voorgesteld om:

Het nul beleid kansspelautomatenhallen te handhaven en daarmee het college geen opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.

oud:

De gemeenteraad besluit:

- ~~1. Een principiële keuze te maken uit de volgende twee beleidsopties:
 - i. Handhaven nul beleid kansspelautomatenhallen of;
 - ii. Toelaten van kansspelautomatenhallen;~~
2. Bij keuze ii het college opdracht te geven voor het opstellen van beleidskaders voor het toelaten van kansspelautomatenhallen.

FINANCIËLE ASPECTEN

Geen uitzetting van beleid

BIJLAGE(N)

1. Memo herziening kansspelautomatenhal beleid (18-02-2020);
2. Memo Beantwoording verdiepende vragen omtrent kansspel ter voorbereiding van een beeldvormende Politieke Markt (28-01-2021);

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

MEMO

Van Lyan Davina
Onderwerp Eventuele toevoeging speelautomatenhallen
Sector FYS
Datum 18 februari 2020
Aan College
Kopie aan sectorteam Fysiek

Aanleiding

Er is een aantal verzoeken binnengekomen bij de gemeente voor de vestiging van kansspelautomatenhallen. Het gaat om kansspelautomaten van verschillende exploitanten. Er is interesse voor zowel een kansspelautomatenhal in de binnenstad als in een locatie in de nabijheid van de A1.

Algemeen beeld kansspelen in Nederland

Kansspelen, kansspelen en kansspelautomatenhallen

Kansspelen in z'n algemeenheid kunnen gezien worden als een vorm van leisure en recreatief vermaak. Voor bepaalde mensen een plezierige vorm van vermaak. Kansspelen heeft echter ook een keerzijde: het kan leiden tot financiële, psychische en sociale problemen en kansspelautomatenverslaving¹.

Als het gaat om het aantal deelnemers, is de loterijsector het grootst: meer dan de helft van de volwassen Nederlanders zegt mee te spelen aan loterijen. Het aantal spelers op kansspelautomaten is veel kleiner: 6,3 procent van de volwassen Nederlanders. Het bruto spelresultaat van loterijen en speelautomaten ontlopen elkaar niet veel. Met andere woorden: de gemiddelde bespeler van kansspelautomaten geeft aanzienlijk meer geld uit aan speelautomaten dan de gemiddelde deelnemer aan loterijen.

In een kansspelautomatenhal staan meerdere speelautomaten die via een mechanisch/elektronisch proces worden gestart. Het wijkt daarmee af van Holland Casino waar met begeleiding van aanwezig personeel kansspelen worden gespeeld. In een speelhal is beperkt personeel aanwezig voor controle en toezicht. Afhankelijk van het concept kan er wel/ geen horeca aanwezig zijn. Er worden spellen aangeboden die alleen of in een groep gespeeld kunnen worden. In het algemeen gaat het om spellen die individueel worden gespeeld. De markt van kansspelautomatenhallen wordt gedomineerd door een klein aantal spelers, waarvan Jack's Casino met ca. 28 vestigingen en Casino Admiral (eigendom Novomatic) met ca. 20 hallen de grootste zijn in Nederland.

Er worden drie soorten spellen onderscheiden: kansspelautomaten, behendigheidsautomaten en kermisautomaten. In speelautomatenhallen staan voornamelijk kansspelautomaten waarvoor geldt dat de gebruiker geen invloed heeft op de uitkomst van het spel. Spelen op een automaat kan leiden tot onmiddellijke uitbetaling van een prijs in de vorm van geld of recht op gratis verder spelen. Voorbeelden zijn fruitautomaten of roulette automaten.

Kansspelautomatenhallen zijn verplicht minderjarigen te weren. Leeftijdscontrole van bezoekers die overduidelijk meerderjarig zijn is niet verplicht.

Een kansspelautomatenhal wordt tegenwoordig vaak gecombineerd met overige vormen van leisure, bijvoorbeeld een speelautomatenhal met behendigheids spellen en/of restaurant, een zogenoemd all-in leisure concept. Dit concept is meer gericht op recreatieve spelers en door de omvang van het concept is hier ook meer personeel aanwezig.

Resultaten marktscan speelautomaten 2017 (bron: Kansspelautoriteit, 2018)

In de Wet op Kansspelen zijn voor speelhallen diverse eisen vastgelegd ten aanzien van het spel (inworp, uitkering, minimale tijd, maximum uitbetaling) en de opstellocatie (hoogdrempelige inrichting) om te zorgen voor een veilig en betrouwbaar kansspelaanbod voor consumenten. Enkele

¹ Preventieplan Kansspelen op afstand, Trimbos, 2015.

resultaten en conclusies uit de marktscan speelautomaten uit 2017 opgesteld door de Kansspelautoriteit die belangrijk zijn voor het maken van een gemeentelijke afweging:

- In Twente zijn geen kansspelautomatenhalautomatenhallen aanwezig. De dichtstbijzijnde is Deventer. Twente en de Waddeneilanden vormen een uitzondering ten opzichte van rest van Nederland;
- Het aantal automaten in speelhallen stijgt (2014: 24.595, 2017: 27.451): groeimarkt;
- Gemiddeld hebben speelhallen tussen 30-40 automaten, maar de verdeling is scheef. De grootste speelhal heeft 250 automaten, de kleinste 10. Het gemiddeld aantal automaten bij Holland Casino is 475;
- De meeste speelhallen zijn 14-16 uur per dag open;
- Uitkeringspercentage ligt hoger dan het wettelijk minimum (gemiddeld 80% van de inleg), maar lager dan bij Holland Casino (90%);
- Er zijn weinig verschillen tussen deelname door (niet) westerse migranten en autochtonen aan kansspelen;
- Er is ook geen significant verschil tussen (niet) westerse migranten en autochtonen wat betreft de indeling van mensen in recreatieve, risico of probleemspeler.²

Kansspelautomatenverslaving

Landelijke cijfers over kansspelautomatenhalverslaving

Stichting Informatievoorziening Zorg (IVZ) houdt al meer dan 25 jaar de gegevens bij over hulpvraag en hulpverlening in de verslavingszorg. Samen met het Landelijk Alcohol en Drugs Informatiesysteem (LADIS) brengen zij jaarlijks de kerncijfers in de verslavingszorg uit. Uit kerncijfers verslavingszorg 2015 blijkt:

- Kansspelautomatenhalproblematiek speelt voornamelijk bij mannen rond 40 jaar;
- Vanaf 2010 een daling in hulpvraag bij kansspelautomatenverslaving
- Het landelijke aantal hulpzoekers in verband met een gokverslaving bedroeg in 2015: 2.186³;
- Grootste hulpvraag was afkomstig van internet kansspelen, gevolgd door Holland Casino en daarna amusementshal;
- Gemiddelde hulpvraag in onze regio is 13 op de 100.000 inwoners;
- 22% van kansspelautomatenhalverslaafden heeft ook secundaire problematiek (zoals alcoholverslaving of cannabis).

Verslavingsgevoeligheid kansspelautomaten

De Kansspelautoriteit heeft onderzoek laten uitvoeren naar de verslavingsrisico's van kansspelaanbod (*Assessment verslavingsrisico's kansspelaanbod*). Voor elk type kansspel in het huidige vergunde kansspelaanbod in Nederland is een inschatting gemaakt van de mate van verslavingsgevoeligheid (en de bandbreedte hierbij) door toepassing van een specifieke in de wetenschappelijke literatuur beschreven methode (Blanco et al., 2013). Deze methode scoort kansspelen op een schaal van 1 (laag risico) tot 10 (hoog risico). De resultaten van het onderzoek zijn in de volgende tabel weergegeven.⁴

<i>Geaggregeerde verslavingsscores</i>	
Type kansspel	Gemiddelde score
Kansspelautomaten	7,72
Casinospelen	6,85
Krasloten	6,80
Sportweddenschappen	6,21
Bingo	5,07
Lotto	4,05
Staatsloterij	3,95
Goededoelenloterijen	3,58

Bron: Evaluatieonderzoek verslavingsgevoeligheid kansspelaanbod

De verslavingsrisico's van kansspelautomaten, casinospelen en krasloten zijn hoog: vooral door de mogelijkheid om continu door te spelen, de korte payback interval, de variabele inzet- en speelmogelijkheden, de kans om een (kleine) prijs te winnen en het productontwerp. Technische beperkingen van horeca-automaten hebben een beperkte invloed op het verslavingsrisico.

² Marktscan landgebonden kansspelen 2017, Kansspelautoriteit, 26 november 2018

³ Preventieplan Kansspelen op afstand, Trimbos, 2015.

⁴ Marktscan landgebonden kansspelen 2017, Kansspelautoriteit, 26 november 2018

Het percentage risicospelers bij kansspelautomaten bedraagt ongeveer 4,6 % en het percentage probleemspelers bedraagt ongeveer 3,9 % van alle deelnemers.⁵

Uit de bevolkingsenquête (Meerkerk, 2017) blijkt dat risico- en probleemspelers vaak op kansspelautomaten spelen, zie onderstaande tabel. Door het *short-odds* karakter (korte tijd tussen inzet en uitslag) van kansspelautomaten is sprake van risicovolle kansspelen. Onderstaande tabel laat zien dat risico- en probleemspelers 4,5 keer zo vaak aangeven dat zij op speelautomaten spelen dan recreatieve spelers (43,1% versus 9,5%).⁶

Deelname kansspelen naar risicoprofiel: speelautomaten		
Deelname afgelopen jaar	Recreatieve spelers % ja	Risico- en probleemspelers % ja
Loterij	87,9 %	65,3 %
Krasloterij	15,2 %	25,0 %
Bingo	9,5 %	9,7 %
Speelautomaten	9,5 %	43,1 %
Casinospelen	8,7 %	44,4 %
Poker	6,6 %	29,2 %
Sportwedstrijden	4,7 %	24,7 %
Andere kansspelen	2,7 %	19,4 %
Paardenraces	0,9 %	4,1 %

Bron: kansspeldeelname en problematisch speelgedrag in Nederland anno 2016

*inclusief online deelname

Preventie

Zoals alle vergunninghouders moeten aanbieders van kansspelautomaten op basis van het *Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen* consumenten informeren over de gevaren van kansspelverslaving en de toegang tot verslavingszorg. In de praktijk betekent dit dat zij risicovol of problematisch spelgedrag signaleren en bezoekers daarop aan dienen te spreken. Eventueel kan er een bezoekbeperking opgelegd worden.

Juridisch kader

Op 1 december 1986 trad de herziening van de Wet op de Kansspelen en het Speelautomatenbesluit in werking. Sindsdien is de wet vrijwel elk jaar op onderdelen aangepast. Op grond van de huidige bepalingen in de wet mogen speelautomaten, op basis van een aanwezigheidsvergunning verleend door de burgemeester, opgesteld worden in zogenoemde hoogdrempelige inrichtingen en in speelautomatenhallen.

Hoogdrempelige inrichtingen zijn inrichtingen waar op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet een vergunning voor de uitoefening van het horecabedrijf is verleend. Het café-/restaurantbezoek staat bij een hoogdrempelige inrichting op zichzelf en er vinden geen andere activiteiten plaats waar een zelfstandige betekenis aan kan worden toegekend. De activiteiten dienen daarnaast in belangrijke mate gericht te zijn op personen van 18 jaar en ouder. Bedrijven die niet aan al deze voorwaarden voldoen zijn per definitie laagdrempelig en mogen geen speelautomaten hebben.

Speelautomatenhallen zijn inrichtingen die geen vergunning op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet nodig hebben om een aanwezigheidsvergunning te kunnen krijgen. Op grond van artikel 30c lid 1 onder b van de Wet op de Kansspelen kunnen hallen een aanwezigheidsvergunning krijgen indien speelautomatenhallen bij gemeentelijke verordening zijn toegestaan.

Wet Kansspelen op afstand (Hierna: Wet Koa)

Online kansspelen zijn nu nog verboden in Nederland. Dit gaat veranderen. Op 19 februari 2019 nam de Eerste Kamer het wetsvoorstel Kansspelen op afstand aan. Minister Dekker voor rechtsbescherming schreef op 15 november 2019 aan de Eerste en Tweede Kamer dat ernaar gestreefd wordt de wet op 1 januari 2021 in werking te laten gaan.⁷

In verhouding tot een kansspelautomatenhal lijkt deelname aan online kansspelen laagdrempeliger te zijn, simpelweg omdat men hier (redelijk) anoniem vanuit huis aan kan deelnemen en bij een kansspelautomatenhal toezicht aanwezig is.

⁵ Marktscan landgebonden kansspelen 2017, Kansspelautoriteit, 26 november 2018

⁶ Marktscan landgebonden kansspelen 2017, Kansspelautoriteit, 26 november 2018

⁷ <https://kansspelautoriteit.nl/onderwerpen/a-z/wet-kansspelen/>

De Wet Koa heeft niet alleen betrekking op online kansspelen. De nadere regels die gesteld worden met betrekking tot consumentenbescherming, preventie van kansspelverslaving en het tegengaan van fraude en criminaliteit hebben ook betrekking op andere aanbieders van short odds-kansspelen (dus ook kansspelautomatenhallen en Holland Casino's). Zo moeten spelers duidelijk geïnformeerd worden over het spel, moet het speelgedrag gemonitord worden en moet men ingrijpen als daar aanleiding toe is. Ook wordt het verplicht voorzieningen te treffen waarmee spelers inzicht kunnen krijgen in het speelgedrag, moet men aantoonbaar over een preventiebeleid beschikken en getraind personeel in dienst hebben. Daarnaast komt er een centraal register voor uitsluiting van deelname aan kansspelen. Zowel online kansspelen als speelhallen en vestigingen van Holland Casino moeten zich hierop aansluiten. Iemand die in het register staat, kan gedurende de periode van uitsluiting nergens spelen. Daarnaast komt er een Verslavingspreventiefonds. Dit fonds wordt gefinancierd door een extra kansspelheffing in te voeren bij de vergunninghouders van short odds-kansspelen. Vanuit het fonds gaat er zeven dagen per week, 24 uur per dag hulp geboden worden. Ook zal hieruit onderzoek worden gefinancierd ter vergroting van wetenschappelijke inzichten over preventie en hulp bij kansspelverslaving.⁸

Schaarse vergunningen

Bij het eventueel mogelijk maken van speelautomatenhallen zal er ook gekeken moeten worden naar de schaarse vergunningen-systematiek. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 2 november 2016 namelijk uitspraak gedaan in een zaak over een speelautomatenhal. De uitspraak heeft gevolgen voor vergunningverlening door gemeenten bij z.g. schaarse vergunningen. Speelautomatenhallen vallen onder de schaarse vergunningen, omdat er een maximum aantal wordt toegestaan.

De uitspraak bepaalt onder andere dat:

- Een gemeentelijke verordening niet kan worden gebruikt om de regels zo toe te snijden op een concrete situatie dat er feitelijk maar één van tevoren beoogde ondernemer of locatie voor een vergunning in aanmerking komt;
- Indien er sprake is van een beperkt aantal vergunningen, waarbij het aantal gegadigden het aantal vergunningen overtreft, de vergunningen voor onbepaalde tijd in beginsel niet zijn toegestaan;
- Openbaarheid en transparantie (bijvoorbeeld door middel van het plaatsen van een advertentie) verplicht zijn, zodat alle gegadigden een eerlijke kans hebben om mee te dingen naar de vergunning.

Op grond van de uitspraak is er sprake van specifieke verdelingsnormen. Met het oog op het vrij verkeer van diensten moet er sprake zijn van een gelijk speelveld. Iedereen moet dus de mogelijkheid hebben om een formele aanvraag in te dienen. Een loting zal bepalen welke ondernemer een vergunning krijgt (mits deze voldoet aan alle voorwaarden, Bibob enz.).

Huidig beleid

Voor het toestaan van een speelautomatenhal in de gemeente kan gebruik worden gemaakt van de verordende bevoegdheid. Geen gebruik maken van de verordende bevoegdheid betekent dat de burgemeester voor de vestiging en exploitatie van een speelautomatenhal geen vergunning kan verlenen. Dit komt dan neer op een verbod op speelautomatenhallen.

"De verordening speelautomaten Hengelo" stamt uit 1987, waarna er 3 keer een wijziging heeft plaatsgevonden. Bij de tweede wijziging van de verordening, op 7 juli 1998, is besloten dat er geen speelautomatenhal meer wordt toegestaan in de gemeente Hengelo. De volgende afwegingen zijn hiertoe aanleiding geweest:

"In het belang van de openbare orde, het woon- en leefklimaat en ter bescherming van jongeren tegen gokverslaving bestaat er geen behoefte aan speelautomatenhallen in de gemeente Hengelo. Door niet opnieuw een 'hallen'regeling op te nemen in de verordening, ontbreekt de grondslag voor welke speelautomatenhal dan ook binnen de gemeente."

Enkel ten aanzien van de speelautomatenhal op recreatiepark "de Waarbeek", wat destijds de enige speelautomatenhal in de gemeente betrof, gold een ruime overgangsregeling. De oude

⁸ <https://kansspelautoriteit.nl/nieuws/nieuwsberichten/2019/augustus/wet-kansspelen/>

regeling bleef van toepassing, met dien verstande dat wisseling van de ondernemer niet mogelijk is. Daarmee had de overgangsregeling het karakter van een uitsterfregeling⁹.

De 3^e wijziging van de verordening (27 maart 2000) had geen betrekking op kansspelautomatenhallen. De afweging over het al dan niet toestaan van een kansspelautomatenhal heeft dus sinds 7 juli 1998 niet meer plaatsgevonden.

Perspectief

Mogelijkheden

Momenteel zijn kansspelautomatenhallen, zoals eerder benoemd, überhaupt niet toegestaan in de gemeente Hengelo, ongeacht of een dergelijke hal onderdeel uitmaakt van een all-in leisure concept of niet.

Enkel een kansspelautomatenhal welke voornamelijk solitaire en doelgerichte bezoekers trekt, wordt niet direct gezien als een meerwaarde voor de binnenstad. Het all-in leisure concept is meer dan een kansspelautomatenhal en biedt deze meerwaarde wel. In beleid kan geregeld worden dat slechts een all-in leisure concept is toegestaan.

All-in leisure concept

De toevoeging van een all-in leisure concept, bestaande uit een combinatie van een kansspelautomatenhal met bijvoorbeeld een restaurant en een speelautomatenhal met voornamelijk behendigheids spellen kan mogelijk een positieve 'vibe' met zich meebrengen voor de binnenstad. Door de combinatie van verschillende vormen van leisure trekt het concept waarschijnlijk een breder publiek en heeft het een meer recreatief karakter. Hoewel voor de ondernemer de inkomstenbron van de kansspelautomaten het grootst zal zijn, wil dat zeker niet zeggen dat dit ook de grootste fysieke oppervlakte van het all-in concept inneemt.

Zoals bekend hebben zich al meerdere gegadigden gemeld. Een mogelijke uitwerking van een dergelijk concept zou kunnen zijn:

Een vestiging van een kansspelautomatenhal in de binnenstad van Hengelo, omarmd door een naar buiten gericht, transparant restaurant met terras en een binnenkermis zonder kansspelproducten voor alle leeftijden. Deze combinatie van functies leidt (mogelijk) tot levendigheid en reuring in het gebied gedurende verschillende momenten van de dag voor zowel gezinnen met kinderen als volwassenen, groepen en solitaire bezoekers.

De binnenkermis biedt vermaak voor alle leeftijden met een combinatie van kleinschalige horeca en amusementsautomaten (geen kansspel). De horecavoorzieningen zijn met name bedoeld voor ouders/begeleiders die niet aan de spellen deelnemen zodat zij kunnen genieten van een hapje en een drankje tijdens het wachten en toezicht houden. De toevoeging van deze binnenkermis kan een positieve wisselwerking hebben met andere op gezinnen gerichte functies in Hengelo. De binnenkermis krijgt een eigen, afgeschermd ingang en de kansspelautomaten zijn niet zichtbaar vanuit de binnenkermis. Voor het betreden van het casino gedeelte vindt een sluitende toegangscontrole plaats, waar een leeftijdscontrole onderdeel van uit maakt.

De vestiging van een hoogwaardige speelautomatenhal kan een regionale, zelfs grensoverschrijdende aantrekkingskracht hebben. Speelautomatenhallen die gelegen zijn in de grensstreek kunnen een verzorgingsgebied hebben met een diameter van 50 km, waarvan een groot aantal bezoekers uit directe buurlanden komt. Gezien het geringe aantal kansspelgelegenheden in de omgeving van Hengelo is de verwachting dat een all-in concept een grote regionale verzorgingsfunctie gaat krijgen, resulterend in meer bezoekers voor de binnenstad.

De verwachte bezoekerspiek van het casino zal tussen 21:00 en 00:00 liggen. Hiervan kunnen mogelijk horeca (restaurant en cafébezoek) en leisure- of recreatieve functies zoals bijvoorbeeld de schouwburg profiteren. Voor de binnenkermis worden vooral overdag bezoekers verwacht, wat mogelijk ook extra winkelend publiek oplevert.

In de binnenstad van Hengelo hebben we te maken met veel leegstaande panden. Door de toevoeging van een dergelijk concept kan een leegstaand pand mogelijk weer in gebruik worden genomen. Wellicht brengt een vestiging van een dergelijk concept, gezien de verwachte bezoekersstroom, met zich mee dat ondernemers interesse krijgen om zich te vestigen in de nabije

⁹ Toelichting op artikel 6 van de 2^e wijziging van "de verordening speelautomaten Hengelo", 7 juli 1998.

omgeving. De vestiging van een all-in leisure concept met als onderdeel een kansspelautomatenhal kan dan ook een kans zijn voor de stad.

Voorbeelden van bestaande speelautomatenhallen als onderdeel van een all-in leisure concept

"Circus Zandvoort" is een amusementscentrum gevestigd in hartje Zandvoort en bestaat uit een casino (kansspeleilanden) bioscoop & theater en een fun & games gedeelte met behendigheids spelen (familyland). Er zijn duidelijke niveauverschillen tussen familyland, de kansspeleilanden en de bioscoop. Het casino is dagelijks geopend van 10.00 uur tot 02.00 uur en er geldt een minimum leeftijd van 18 jaar. De exploitant betreft Play-In B.V. Op 300 meter loopafstand van Circus Zandvoort is een Holland Casino gevestigd.

Flamingo's Partycenter is gevestigd aan de rand van Noordwijkerhout, gelegen naast een hotel. Op de begane grond vind je een All American Bowling en het Flamingo Casino. De eerste verdieping is voor het Oriental Wok restaurant.

Verwachte effecten van het nieuw vestigen van een kansspelautomatenhal

- Voorziet naar alle waarschijnlijkheid in een behoefte voor de regio, gezien de witte vlek die Twente nu nog is. Afhankelijk van de invulling (locatie/concept) kan de doelgroep nader worden gedefinieerd;
- Het vestigen van een kansspelautomatenhal levert werkgelegenheid op. Een all-in leisure concept levert meer banen op dan sec een kansspelautomatenhal;
- Uit onderzoek blijkt dat verslavingsrisico's bij kansspelautomaten hoog zijn, door kansspelautomatenhallen mogelijk te maken en te faciliteren wordt de toegang vergroot en daarmee risico op kansspelautomatenhalverslaving ook binnen Hengelo vergroot. Voor gemeenten die een nul-beleid blijven hanteren is dit een van de belangrijkste argumenten;
- Eventueel concentratie van de kansspelautomaten-klanten waardoor beter toezicht uitgeoefend kan worden;
- Gemeenten of bezoekers hebben binnen de kansspelautomatenhal geen ervaringen m.b.t. overlast/ criminele activiteiten vanwege een strikt wettelijk regime waaraan exploitant zich moet houden vanuit de Kansspelautoriteit;
- Gemeenten hebben verschillende ervaringen met overlast of problemen in de openbare orde/ veiligheid. De meeste steden kennen geen directe overlast in de directe openbare ruimte. Dit hangt samen met het strenge regelkader waar een exploitant zich aan moet houden, maar ook dat de activiteit geen uitstraling heeft naar buiten en dat bezoekers vaak individueel spelen. Een enkele gemeente geeft aan dat de locatiekeuze mogelijk invloed kan hebben op het ervaren van overlast of negatieve beeldvorming bij de bezoeker van de binnenstad. In delen van de binnenstad, in de directe nabijheid van bepaalde type horeca (bv. Shisha lounges of coffeshops) en goedkope woonruimte is er kans op (verdere) aanzuiging van ongewenste doelgroepen. Dit aspect moet bij de locatiekeuze goed worden meegewogen. Het concept van de kansspelautomatenhal speelt hierbij ook een rol. De verwachting is dat er in mindere mate sprake zal zijn van deze bedoelde aanzuiging bij een all-in leisure concept.

Effecten binnenstad

Het realiseren van een kansspelautomatenhal kan een nieuwe invulling geven aan één van de vele lege winkelpanden in de binnenstad (ca. 21% van de panden in de binnenstad staat leeg). Er is een lage waardering onder Hengeloërs over de sfeer en gezelligheid en over het winkelaanbod in de binnenstad. Er is een urgente opgave om de winkelmeters terug te dringen. In eerste instantie door bestaande winkels te verplaatsen naar een compacter winkelgebied en niet kansrijke winkelgebieden te transformeren. Bezoekers en ondernemers hebben behoefte aan zichtbare resultaten op korte termijn. In het kader van het actieplan binnenstad zijn we bezig om de binnenstad nadrukkelijk te positioneren.

Bij de effecten moet meegewogen worden of het toelaten van een kansspelautomatenhal kan bijdragen aan het creëren van vertrouwen in de binnenstad bij de consument, (potentiële) retailers en investeerders. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen "solistische" kansspelautomatenhallen en kansspelautomatenhallen als onderdeel van een all-in leisure concept.

Effecten toevoeging "solistische" kansspelautomatenhal(len)	Effecten toevoeging kansspelautomaten-hal(len) als onderdeel van een all-in leisure concept
De meeste "solistische" kansspelautomatenhallen die nu gesitueerd zijn in de binnensteden blijken nauwelijks wisselwerking te hebben met andere economische functies zoals winkelen of horeca. De bezoeker van de kansspelautomatenhal is vaak een doelgerichte, solitaire bezoeker en niet een recreatieve bezoeker. Het is daarmee een heel ander concept dan Holland Casino, dat echt een leisure voorziening is. De marketing van Jacks casino is gericht op een recreatief avondje uit, in de praktijk is het vooral een naar binnen gerichte voorziening met weinig wisselwerking op de omgeving. De economische spin-off van dit concept voor de binnenstad lijkt daarmee beperkt;	Het concept is bepalend voor de mate van gewenste spin-off. Een concept dat gecombineerd wordt met andere vormen van leisure (restaurant of speelhal) biedt meer kansen voor gewenste spin-off dan alleen een kansspelautomatenhal. Het is mogelijk interessanter voor een breder publiek vanwege een meer recreatief karakter.
Er zal (gezien de schaarste in de omgeving en het feit dat kansspelautomatenhallen een groeimarkt vormen) waarschijnlijk behoefte zijn aan een kansspelautomatenhal. De vraag is wel of er onder de Hengelse binnenstadbezoekers behoefte bestaat aan een kansspelautomatenhal. Er is geen onderzoek gedaan onder de Hengeloërs;	Er zal (gezien de schaarste in de omgeving en het feit dat kansspelautomatenhallen een groeimarkt vormen) waarschijnlijk behoefte zijn aan een kansspelautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept. De vraag is wel of er onder de Hengelse binnenstadbezoekers behoefte bestaat aan een kansspelautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept. Er is geen onderzoek gedaan onder de Hengeloërs;
Het is onduidelijk welke doelgroep wordt aangetrokken bij een kansspelautomatenhal in de binnenstad. Kansspelen hebben mogelijk een aanzuigende werking op kwetsbare doelgroepen die op dit moment steeds vaker in de binnenstad wonen (in kamers/studio's al dan niet in zorgappartementen). Voor deze doelgroep is het lastiger verleidingen te weerstaan. Hier liggen risico's op negatieve spin-off voor de binnenstad vooral in combinatie met andere toegenomen horecavormen (zoals Shisha lounges).	Vanwege het recreatieve karakter wordt mogelijk een andere doelgroep aangetrokken bij een kansspelautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept dan bij een "solistische" kansspelautomatenhal. De verwachting is dat hier, meer dan bij "solistische" kansspelautomatenhallen, groepen mensen op afkomen die komen voor vermaak en een avondje uit eventueel combineren met de andere vormen van leisure die worden geboden.
We kijken in de binnenstad niet alleen naar het kwantitatief vullen van meters, maar zijn bezig om een onderscheidende positionering in te nemen. Duidelijk is dat een kansspelautomatenhal sec niet 'on-brand' is voor de binnenstad (sluit niet aan op doelgroep en kernwaarden) en mogelijk zelfs afstotend werkt op bezoekers en andere initiatiefnemers.	Het invullen van leegstand zou mogelijk kunnen bijdragen aan een positieve 'vibe' voor de (fysieke) transformatie van de binnenstad. Het kan een treintje in gang zetten.
De toevoeging van een kansspelautomatenhal kan resulteren in meer bezoekers voor de binnenstad, omdat de verwachting is dat een dergelijke hal ook bezoekers trekt van buiten onze gemeente.	Een kansspelautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept kan resulteren in meer bezoekers voor de binnenstad en kan een regionale verzorgingsfunctie krijgen doordat dergelijke gelegenheden nog niet in de omgeving zijn gevestigd. Door het all-in leisure concept trekt het niet alleen bezoekers die komen voor (alleen) de kansspelautomaten maar ook bezoekers die komen voor de overige vormen van leisure. Daarmee bereik je een grotere doelgroep en zal het aantal bezoekers ook toenemen.

Effecten buiten de binnenstad

- Kansspelautomatenhallen gesitueerd buiten de binnenstad zijn vaak onderdeel van een bestaand leisure cluster of een Hotelketen. In Hengelo kennen we buiten de binnenstad geen bestaand aangewezen leisure gebied.
- De effecten die beschreven zijn bij de binnenstad m.b.t. risico op negatieve spin-off zijn hier naar verwachting geringer omdat de aanzuigende werking van kwetsbare doelgroepen kleiner is. Het zal mogelijk om een gerichte bezoeker gaan. Er is een drempel doordat het buiten centrum ligt en onderdeel is van het hotel.
- In Hart van Zuid, Lansinkveld Noord is een potentieel ontwikkelgebied voor leisure (binnen de bestemming gemengde doeleinden). Planologisch zijn hier dus ontwikkelmogelijkheden voor een grootschalige leisurevoorziening. Op dit moment zijn er geen concrete plannen bekend voor dit gebied.

Openbare orde

Uit een belronde met de gemeenten Deventer, Zwolle, Den Bosch, Tiel, Nijmegen, Dordrecht, Ede-Wageningen, Apeldoorn, Amersfoort, Tilburg, Helmond, Eindhoven en Groningen is gebleken dat er niet of nauwelijks sprake is van openbare orde problematiek rondom de aldaar gevestigde (al dan niet "solistische") speelautomatenhallen en/of openbare orde problematiek die verband houdt met deze speelautomatenhallen.

Proces

Voor de eventuele invulling van het beleid dienen diverse afwegingen gemaakt te worden, zoals het mogelijke gebied waar we willen toestaan dat een dergelijk concept zich kan vestigen en welke nadere regels/voorwaarden we willen verbinden aan een vergunning voor een kansspelautomatenhal.

Indien de toevoeging van dit all-in concept als een wenselijke ontwikkeling wordt gezien dan moet er nog een aantal aspecten aangepakt worden om het te kunnen realiseren. Hieronder een voorlopige opsomming:

- Speelautomatenverordening aanpassen om kansspelautomatenhallen mogelijk te maken;
- Exploitatievergunning voor in het leven roepen en inrichten;
- Inhoudelijke- en afwegingscriteria opstellen (o.a. indieningsvereisten, mogelijkheid verplicht cashless systeem, mogelijke locaties/afstandscriterium, openingstijden enz.);
- Behandelingsproces opstellen (beschikbaarheid van schaarse vergunningen, het aanvraagtijdvak, publicatie etc.);
- Aanvraagformulieren opstellen;
- Bestemmingsplan eventueel aanpassen om dit mogelijk te maken;
- Legesverordening aanpassen;
- Opnemen in Omgevingsvisie/omgevingsplan.

Om dit allemaal te realiseren moet er ambtelijke capaciteit vrijgemaakt worden. Dit is nog niet gekwantificeerd. Geadviseerd wordt om dit vraagstuk projectmatig op te laten pakken. Dit zal een meerjarentraject worden. Natuurlijk is dit afhankelijk van hoe het ingekaderd wordt, maar er moet wel rekening gehouden met 1,5 jaar tot 3 jaar doorlooptijd.

Conclusie

Er zijn zowel voor- als nadelen te bedenken bij het al dan niet toestaan van een speelautomatenhal binnen de gemeente Hengelo. In 1998 is in het belang van de openbare orde, het woon- en leefklimaat en ter bescherming van jongeren tegen gokverslaving bepaald dat in de gemeente Hengelo geen behoefte (meer) was aan speelautomatenhallen. Nu de vraag zich wederom aandient blijkt er, na te hebben geïnformeerd naar ervaringen bij andere gemeenten, niet direct aanleiding te zijn om te vrezen voor een (grote) toename van openbare orde problematiek met de komst van een speelautomatenhal. Daarnaast is de verwachting dat een all-in leisure concept een andere uitstraling heeft en mogelijk ander publiek trekt dan een hal met enkel kansspelautomaten.

Uiteraard moet rekening gehouden worden met de kans op een eventuele (lokale) toename van verslavingsproblematiek. In verhouding tot overige mogelijkheden van kansspelen is de kans op verslavingsproblematiek bij een kansspelautomaat relatief groot. Er zijn geen gegevens bekend over de kans op verslavingsproblematiek bij gebruik van kansspelautomaten in het algemeen. Het landelijke aantal hulpvragers voor verslavingsproblematiek in verband met gokken in het algemeen bedroeg in 2015: 2.186. Het exacte aantal hulpvragers naar aanleiding van een kansspelautomatenverslaving is niet bekend.

Afwegingen

1. Het gaat allereerst om een (principiële) politieke afweging: maatschappelijke impact versus economisch belang. Wil het college/de raad kansspelen mogelijk maken in onze stad om daarmee te voorzien in een (potentiele) behoefte en om daarmee een goede impuls te geven aan de binnenstad of het doorontwikkelen van een bestaande horecazaak;
 - a. Deze vorm van kansspelen brengt relatief grote verslavingsrisico's met zich mee t.o.v. andere kansspelen. Met name voor de binnenstad worden hier risico's gezien vanwege de aanwezigheid van kwetsbare doelgroepen;
 - b. Er is mogelijk een aantrekkingskracht op Hengelo vanuit andere steden omdat Twente een witte vlek is. Wat doet het met je imago/ uitstraling in Twente als wij de enige (binnen)stad in Twente zijn waar je kunt kansspelen in een dergelijke hal?

- c. Uit landelijke cijfers blijkt dat we te maken hebben met een niche markt binnen de kansspelen. Er is geen bewijsvoering of er onder Hengeloërs behoefte is aan een kansspelautomatenhal. Dit zou nader onderzocht kunnen worden. Je zou de Hengeloërs mee kunnen laten beslissen, door deze ontwikkeling bijvoorbeeld mee te nemen in het vormen van de omgevingsvisie.
2. Een "solistische" kansspelautomatenhal sluit niet aan op de onlangs geformuleerde kernwaarden (stad met dorps karakter, vaardig en vindingrijk en persoonlijke aandacht) en de gewenste positionering van Hengelo/ binnenstad. Hierin richten wij ons in eerste instantie op eigen inwoners en daarbinnen op doelgroepen: Harmoniezoeker, Plezierzoeker, Stijlzoeker en verbindingzoeker. Met de positionering willen we laten zien waar Hengelo voor staat en willen we onderscheidende kwaliteit toevoegen om daarmee het vertrouwen in de binnenstad te herwinnen. Welke invloed heeft een kansspelautomatenhal op de gekozen positionering wetende dat:
 - a. Een kansspelautomatenhal waarschijnlijk niet een reden vormt om Hengelo of de binnenstad te bezoeken;
 - b. De kansen en risico's voor de spin-off op de omgeving lastig zijn in te schatten. Creëert een kansspelautomatenhal de goede impuls aan de binnenstad doordat het een grotere beweging/ positieve vibe in gang kan zetten? Is de spin-off de gewenste spin-off en creëert het kansen of juist risico's voor de verdere transformatie naar een compacte binnenstad waarbij nieuwe functies zoals wonen/ zorg belangrijker worden;
 - c. We niet afhankelijk zijn van een kansspelautomatenhal om de transformatie in de binnenstad in gang te zetten. Voor de transformatie van de Brink kunnen we met behulp van Vierders en HMO een planproces opstarten waarbij we van te voren meegeven welke ontwikkelrichting gewenst is.
3. Er bestaan verschillende concepten van kansspelautomatenhallen met meer of minder betekenis/ uitstraling voor de omgeving. Een all-in concept met horeca/ leisure waarin het kansspelen als ondergeschikte activiteit aanwezig is of een kansspelautomatenhal opgenomen in een clustering met andere bestaande leisure voorzieningen zoals een bioscoop of restaurants. Het kansspelen is dan onderdeel van een breed leisure programma thema en dit trekt waarschijnlijk een bredere doelgroep en heeft een meer recreatieve betekenis.
 - a. In binnensteden zijn geen concrete voorbeelden bekend van een all-in concept met kansspelen ondergeschikt;
 - b. Hengelo kent geen bestaande leisure concentratiegebieden. Dit is versnipperd over de stad.
 - c. In Hart van Zuid, Lansinkveld Noord is planologisch ruimte beschikbaar voor het realiseren van een leisure concept. Ook hiervoor moet, net als voor de binnenstad, nader afgewogen worden, of dit bijdraagt in de positionering/ gewenste profiel van Hart van Zuid.

Principiële afweging: wenselijke ontwikkeling of niet?

Is het wenselijk dat het beleid wordt herzien, inhoudende de mogelijke toevoeging van een speelautomatenhal, al dan niet als onderdeel van een all-in leisure concept?

Met het eerder genoemde in overweging nemende kan besloten worden:

1. Het is niet wenselijk dat de vestiging van een kansspelautomatenhal wordt toegestaan in de gemeente Hengelo;
2. Het is wenselijk dat er een (of meerdere) kansspelautomatenhal(len), enkel als onderdeel van een all-in leisure concept, wordt (worden) toegestaan in de gemeente Hengelo;
3. Het is wenselijk dat er een (of meerdere) kansspelautomatenhal(len), zelfstandig of als onderdeel van een all-in leisure concept, wordt (worden) toegestaan in de gemeente Hengelo.

Indien wordt besloten het beleid te herzien, zal de raad actief betrokken worden bij verdere inhoudelijke (met name ruimtelijke) afwegingen van het beleid.

MEMO

Van Lyan Davina
Susan Meijer
Yvonne van Wijk
Dagmar Kleise
Onderwerp Beantwoording verdiepende vragen omtrent
kansspel ter voorbereiding van een beeldvormende
Politieke Markt
Sector FYS
Datum 28-01-2021
Aan Gemeenteraad
Kopie aan College

Aanleiding

De raadsfracties CDA, SP, Groenlinks en ChristenUnie hebben naar aanleiding van de digitale politieke markt op dinsdag 12 mei 2020 met betrekking tot de eventuele komst van een kansspelautomatenhal om ambtelijke ondersteuning gevraagd. Middels deze memo wordt zo goed als mogelijk geantwoord op de verdiepende vragen omtrent dit onderwerp van deze raadsfracties.

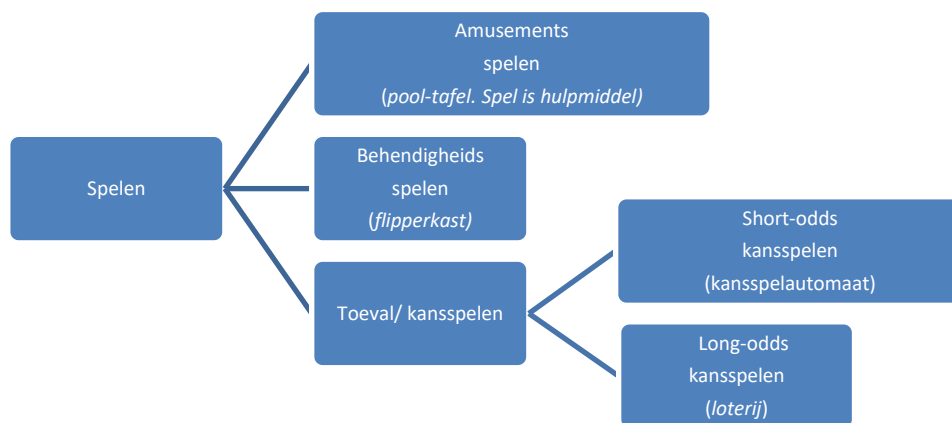
De volgende onderwerpen komen achtereenvolgens aan bod:

1. Verschillende verschijningsvormen van gokken
2. Doelgroep
3. Verslavingsproblematiek
4. Effecten op de leefomgeving en functiesynergie
5. Criminaliteit
6. Werkgelegenheid
7. Wet Koa
8. Zorgplicht
9. Kosten
10. Overige

1. Verschillende verschijningsvormen van gokken

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de verschillen tussen verschillende soorten speelautomaten en speelautomatenhallen toegelicht. Onderstaande tabel geeft alvast inzicht in de soorten spelen.

1.2 Kansspelen

Officieel bestaat er in Nederland maar één speelcasino: het Holland Casino. De naam casino wordt echter ook wel eens gebruikt voor kansspelautomatenhallen, wat enige verwarring kan veroorzaken. In dit hoofdstuk worden de verschillen nader toegelicht.

1.2.1 Holland Casino

In de Wet op de kansspelen¹ staat dat de Kansspelautoriteit aan één rechtspersoon een vergunning kan verlenen voor 'het organiseren van een speelcasino'. Kenmerkend voor speelcasino's is dat er gelegenheid is tot het spelen van 'gemeenschappelijk beoefende kansspelen'. Het onderscheid tussen speelcasino's en kansspelautomatenhallen, is dat in speelcasino's niet-gemechaniseerde tafelspellen onder leiding van een menselijke croupier kunnen worden gespeeld. Voorbeelden van casinospellen zijn roulette, poker en black jack. In kansspelautomatenhallen zijn deze tafelspellen niet toegestaan.

De vergunning voor het mogen organiseren van speelcasino's is door de overheid in 1975 verleend aan Holland Casino. Dit is een staatsbedrijf; in artikel 27h staat dat de opbrengst van de speelcasino's - na aftrek van prijzen en kosten - ten goede komt aan de schatkist. De vergunning werd in 1986 uitgebreid met kansspelautomaten. Holland Casino telt 14 vestigingen.

Op een speelcasino is de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) van toepassing. De naam van de Wet doet vermoeden dat de Wet waarborgen met zich mee brengt die ervoor moeten zorgen dat witwaspraktijken in kansspelautomatenhallen worden tegen gegaan. Na navraag bij de kansspelautoriteit blijkt dat kansspelautomatenhallen vanwege het lage risico op witwassen zijn uitgezonderd in deze Wet. Wel gaan de regels uit de Wet Koa ook voor kansspelautomatenhallen gelden.

1.2.2 Speelautomatenhallen

In een speelhal staan meerdere speelautomaten. Een speelautomaat is een toestel dat ingericht is voor de beoefening van een spel, dat door de speler in werking wordt gesteld en dat bestaat uit een mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, waarbij het resultaat kan leiden tot de uitkering (direct of indirect) van prijzen of premies, inclusief het recht om gratis verder te spelen. Is het geen behendigheidsautomaat? Dan is het automatisch een kansspelautomaat.

Bij een kansspelautomaat, bijvoorbeeld een fruitautomaat, heeft de speler geen invloed op de uitkomst van het spel: winst is toeval. Winst kan leiden tot de uitbetaling van geld, het recht om gratis verder te spelen of andere prijzen. Er zijn drie typen kansspelautomaten: casino-automaten, speelhalautomaten (kansspelautomatenhallen) en horeca-automaten. De wet stelt, afhankelijk van waar ze staan opgesteld, verschillende eisen aan kansspelautomaten (zie tabel 1). Deze eisen zijn destijds in de Wet opgenomen n.a.v. verslavingsproblematiek bij gebruik van speelautomaten.

¹ Artikel 27h Wet op de kansspelen

Speelautomaat	Max inworp per spel	Uitkerings- percentage	Max gemiddeld uurverlies	Min tijd tussen spelen	Max uitbetaling
Horeca	€ 0,20	≥ 60%	€ 40	3,5 sec ^a	200 keer inzet
Speelhallen (enkelspelers)	€ 0,20	≥ 60%	€ 40	3 sec	200 maal inzet ^b
Speelhallen (meerspelers)	€ 8	≥ 60%	€ 40	Afhankelijk van de inworp, verhouding gelijk aan €0,20 per 3 sec	200 maal inzet ^b
Casino	€ 150	≥ 80%	onbeperkt	3 sec	onbeperkt

Tabel 1, eisen kansspelautomaten²

a) Gemiddeld ten minste 4 sec

b) Uitzondering hierop vormt het jackpotsysteem, waarbij maximaal € 2500 uitgekeerd mag worden

Bij speelhalautomaten (kansspelautomatenhallen) wordt onderscheid gemaakt tussen zogenoemde “enkelspelers” en “meerspelers”. Wat de meerspeler onderscheidt van de gebruikelijke kansspelautomaten (enkelspelers) is het gegeven dat op deze kansspelautomaat, met één spelgenerator, meerdere mensen tegelijkertijd kunnen spelen. Denk bijvoorbeeld aan een rouletteautomaat.³

1.3 Overige speelautomaten

Naast kansspelautomaten, bestaan er ook behendigheidsautomaten en kermisautomaten. Bij een behendigheidsautomaat, bijvoorbeeld een flipperkast, heeft de speler invloed op het verloop van het spel. Spelers kunnen bij een behendigheidsautomaat alleen een verlengde speelduur of een gratis spel winnen (als er andere prijzen gewonnen kunnen worden is het automatisch een kansspelautomaat). Voor een behendigheidsautomaat is geen vergunning nodig.

Een kermisautomaat, zoals een grijpkraan, keert geen geld uit, maar wel andere vormen van prijzen, zoals waardebonnen of goederen in natura. Die mogen een waarde vertegenwoordigen van maximaal 40 keer de inzet. Als er twijfel is over de vraag of een automaat een kermisautomaat is, moet de aanbieder aantonen dat het om een kermisautomaat gaat. Voor kermisautomaten wordt in de Wet op de kansspelen, het juridisch kader van de Kansspelautoriteit, een uitzondering gemaakt. Hierdoor is er geen exploitatievergunning nodig. Gemeenten bepalen waar kermisautomaten mogen worden opgesteld en opereren daarbij niet op dezelfde wijze. Kermisautomaten staan vaak, behalve op kermissen, in een zogenoemde arcadehal.⁴

² Beschikking casinospelen 1996, Speelautomatenbesluit 2000, <https://kansspelautoriteit.nl/soorten-kansspelen/speelautomaten/soorten-automaten/>.

³ <https://www.bhbw.nl/nieuws/nieuwsbericht/21/vraag-van-de-maand-juli>.

⁴ <https://kansspelautoriteit.nl/soorten-kansspelen/speelautomaten/>.

1.4 Arcadehallen

Arcadehallen zijn amusementscentra waar tegen betaling spelletjes kunnen worden gespeeld. Er staan zogenoemde behendigheidsautomaten en kermisautomaten opgesteld in deze centra.⁵ Bij arcadehallen is geen sprake van een leeftijdsgrens.

1.5 Kansspelaautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept

Een kansspelaautomatenhal kan ook onderdeel zijn van een zogenoemd all-in leisure concept. De kansspelaautomatenhal staat niet op zich, maar maakt onderdeel uit van een recreatiecomplex. Het recreatiecomplex kan uit verschillende vormen van vermaak bestaan, zoals een (of meer) combinatie(s) van een restaurant, hotel, theater, evenement- of congreslocatie, arcadehal met behendigheids- en kermisautomaten en een kansspelaautomatenhal. In het gemeentelijk beleid kunnen kaders en nadere regels worden gesteld aan het concept.

Dat de kansspelaautomatenhal een groot of zelfs het grootste deel van de inkomsten van een all-in leisure concept genereert, is niet onwaarschijnlijk. Dit is ook afhankelijk van, zoals eerder benoemd, het toegestane aantal en soort kansspelaautomaten/speelplaatsen.

Maximum aantal

Ten aanzien van de kansspelaautomatenhal kan bij beleidsregels en/of een verordening worden geregeld dat er een maximum aantal kansspelaautomaten en/of speelplaatsen is toegestaan/wordt toegelaten. Daarmee wordt grip gehouden op de omvang van de kansspelaautomatenhal. Ook de verhouding tussen het soort automaat (enkelspelers/meerspelers) kan vooraf begrensd worden. Andere eisen, bijvoorbeeld met betrekking tot veiligheidsaspecten, zullen ook nader uitgewerkt worden in beleidsregels en/of de verordening.

Dat de kansspelaautomatenhal een groot of zelfs het grootste deel van de inkomsten van een all-in leisure concept genereert, is niet onwaarschijnlijk. Dit is ook afhankelijk van, zoals eerder benoemd, het toegestane aantal en soort kansspelaautomaten/speelplaatsen.

Aard en omvang horecadeel

De aard en omvang van de horeca is afhankelijk van de invulling van het all-in leisure concept. Zoals hierboven beschreven bij het all-in leisure concept bestaat dit uit een recreatiecomplex waarbinnen meerdere vormen van vermaak waaronder ook horeca kan plaatsvinden. Qua horeca-activiteiten is er een verschil in zelfstandige horeca activiteiten, zoals een restaurant of hotel of ondergeschikte horeca activiteiten bij de hoofdfunctie leisure, zoals het schenken van dranken of het serveren van kleine gerechten. Over de aard en omvang van de horeca kunnen nadere regels worden opgesteld in de verordening en/of beleidsregels.

Aantrekkingskracht op bezoekers

De aantrekkingskracht van bepaalde leisureactiviteiten kan worden vergroot door bepaalde deze activiteiten te vestigen aan de entreezijde en/of de zichtzijde van het pand en andere activiteiten binnenin het gebouw. Daarnaast kan invloed uitgeoefend worden op de bezoekersaantallen door te maximeren in oppervlakte of aantal kansspelaautomaten zodat er sprake is van ondergeschiktheid aan de overige leisure activiteiten.

⁵ <https://kansspelautoriteit.nl/onderwerpen/a-z/arcadehal/>.

1.6 Leeftijdsgrens

Met inachtneming van de wettelijke criteria, hebben gemeenten via een verordening de beleidsvrijheid om aan de vergunningverlening voor de exploitatie van de kansspelautomatenhal voorwaarden te verbinden die ontleend zijn aan de eigen maatschappelijke opvattingen, bijvoorbeeld het stellen van de leeftijdsgrens op minimaal 21 jaar. Vanuit het perspectief gezondheidszorg zou het wenselijk zijn de leeftijdsgrens nog hoger vast te stellen. De vraag is echter of het concept dan nog voldoende lucratief is ondernemers.

2 Doelgroep

Afhankelijk van de gekozen vormen van vermaak voor het all-in leisure concept, kan de doelgroep bestaan uit gezinnen met kinderen, volwassenen, groepen en solitaire bezoekers.

Vanwege het recreatieve karakter wordt waarschijnlijk een andere doelgroep aangetrokken bij een kansspelautomatenhal als onderdeel van een all-in leisure concept dan bij een “solistische” kansspelautomatenhal. De verwachting is dat hier, meer dan bij “solistische” kansspelautomatenhallen, groepen mensen op afkomen die komen voor vermaak en een avondje uit eventueel combineren met de andere vormen van leisure die worden geboden.⁶ Het effect hiervan kan zijn dat bezoekers van het all-in leisure concept nu verleid worden tot het deelnemen aan kansspelen, terwijl zij daar normaliter niet mee in aanraking zouden komen.

De kansspelautoriteit geeft aan dat de doelgroep ook erg afhankelijk is van de locatie en openingstijden. Een locatie in de binnenstad trekt naar verwachting meer lokale bezoekers, omdat dit in algemene zin de belangrijkste doelgroep is van de binnenstad.⁷ Zoals hierboven aangegeven kan het hierbij gaan om diverse groepen gezinnen, jongeren en/of volwassenen. Vanwege de zichtbaarheid van een kansspelautomatenhal in de binnenstad worden kwetsbare groepen blootgesteld aan de mogelijkheid tot gokken.

Een locatie in het buitengebied/buiten de binnenstad zorgt voor meer anonimiteit, waardoor het mogelijk meer risicospelers trekt. Bij 24-uurs openstellingen komt het vaker voor dat mensen langer doorspelen (12 tot 16 uur non-stop).

De kansspelautoriteit geeft aan dat te verwachten is dat, gezien de grensregio, de kansspelautomatenhal ook bezoekers met de Duitse nationaliteit zal aantrekken. Een en ander is onder andere afhankelijk van het aanbod in vergelijking met de voor hen dichterbij gelegen kansspelautomatenhallen.

⁶ Memo herziening kansspelautomatenhalbeleid Hengelo, 18 februari 2020, college B&W.

⁷ Koopstromenonderzoek 2019, i&o research

3 Verslavingsproblematiek

3.1 Meer en minder verslavende kansspelen.

In het kader van kansspelverslaving wordt onderscheid gemaakt tussen minder en meer verslavende kansspelen. Zogenaamde 'short odd' spelen zoals het spelen op een kansspelautomaat, casinospelen en bingo, hebben extra verslavingspotentieel⁸. Dit zijn kansspelen met een korte tijd tussen de inzet en de zichtbaarheid van winst en verlies; dit is een stimulans aan steeds opnieuw een gokje te wagen. Dan zijn er ook nog de 'long odds' spelen met een lange tijd tussen de inzet en de zichtbaarheid van winst en verlies, zoals loterijen en prijsvragen. Deze worden niet als riskant aangemerkt.

3.2 Gokken en gokverslaving. Wat is het?

Veel mensen wagen af en toe een gokje. Gokken wordt een verslaving als er een onbedwingbare behoefte bestaat om te gokken. De DSM V is een wereldwijd gebruikte handleiding waarin psychiatrische aandoeningen beschreven staan. Volgens de DSM heeft iemand een gokstoornis wanneer diegene in vier jaar tijd aan een van de volgende symptomen voldoet:

1. Met steeds grotere hoeveelheden moeten gokken om de gewenste opwindung te bereiken;
2. Geïrriteerd of onrustig zijn bij minderen of stoppen met gokken
3. Mislukte pogingen om te minderen of te stoppen of controle te krijgen over het gokken;
4. Geobsedeerd zijn door gokken (veel denken aan gokervaringen, denken aan manieren om aan geld te komen etc.);
5. Vaak gokken bij onlustgevoelen (angst of depressieve gevoelens);
6. Opnieuw gaan gokken om verloren geld weer terug te winnen;
7. Liegen over het aantal uren dat je gokt of de hoeveelheid geld die je met gokken verspeeld hebt;
8. Door gokken op het spel zetten of verliezen van relaties en werk;
9. Vertrouwen op anderen voor geld of voor het verlichten van schulden die door gokken zijn ontstaan.

Voor de meeste mensen blijft gokken een recreatieve vorm van vrijetijdsbesteding. Sommige mensen vertonen risicovol gokgedrag. Het gokken is niet altijd meer onder controle. Er is een verhoogde kans op het ontwikkelen van problematisch gokgedrag en het ontstaan van problemen. Deze groep noemen we risicospelers. Bij een klein gedeelte van de mensen loopt het gokken uit de hand en ontwikkelt het gokken zich in een verslaving, waarbij de gokker de controle over zijn eigen gokgedrag verliest: probleemspelers. Gokproblemen of een gokverslaving gaan meestal gepaard met financiële problemen. Dit kan leiden tot verwaarlozing van partner/familie, verlies van werk, schulden en stemmingsveranderingen (prikkelbaar, rusteloos, of teruggetrokken).⁹

⁸ De Bruin, D. E. (2015). Kansspelverslaving, risico's en preventie. Literatuuronderzoek naar de risico's van kansspelen en de aard en effectiviteit van preventieve maatregelen. Utrecht: Kansspelautoriteit & CVO.

⁹ Goudriaan, A. Pathologisch gokken: Impulscontrolestoornis en gedragsmatige verslaving. 2007.

3.3 Cijfers gokken en gokverslaving

Landelijke cijfers

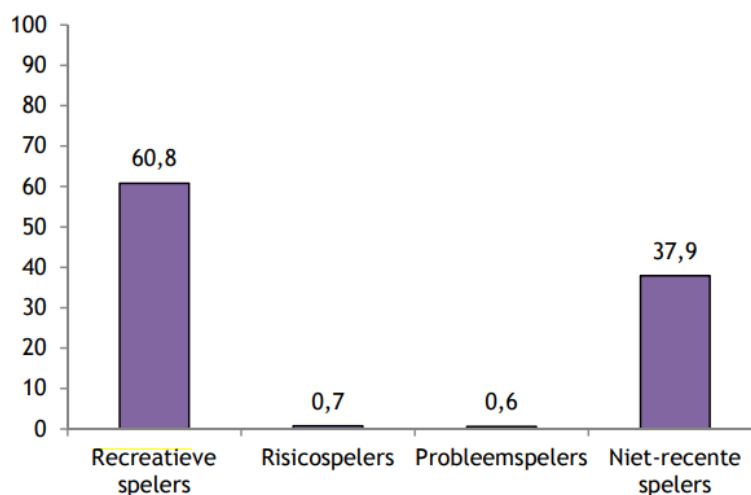
In 2016 is er een onderzoek gedaan naar de omvang van het gokken door onderzoeksbureau Intraval. Zij hebben bijna 6000 mensen van 16 jaar of ouder ondervraagd naar hun gokgedrag. Hier blijkt uit dat 88% van de Nederlandse bevolking van 16 jaar of ouder ooit heeft gegokt. 12% van de Nederlanders heeft nog nooit deelgenomen aan een kansspel.

Als we kijken naar het soort kansspel zien we dat loterijen met afstand het populairst zijn: 54,4% van de ondervraagden heeft dit in het 2016 gespeeld. Gevolgd door krasloten (9,5%), speelautomaten (6,2%), bingo (5,6%) en casinospelen (5,5%). Andere kansspelen (1,6%) en wedden op paardenraces (0,5%) zijn het minst populair onder de Nederlanders.

Type kansspel	Gespeeld in 2016
Loterijen	54,4 %
Krasloten	9,5 %
Speelautomaten	6,2 %
Bingo	5,6 %
Casinospelen	5,5 %
Poker	1,9 %
Wedden op sportwedstrijden	2,4 %
Andere kansspelen	1,6 %
Paardenraces	0,5 %

Tabel 2: Deelname legale kansspel 2016 algemene bevolking.¹⁰

Het overgrote deel van de legale gokkers (60.8%) speelt recreatief en ervaart hierdoor geen problemen. Dit zijn 8.4 miljoen spelers. Maar bij een klein gedeelte ontwikkelt het gokken zich in een verslaving. Dit is met name het geval bij spelers die op fruitautomaten spelen. Het precieze aantal probleemspelers in Nederland is niet bekend, er zijn wel schattingen gedaan. Uit deze schattingen bleek dat er ongeveer 95.700 risicospelers (0.7%) en 79.000 (0.6%) probleemspelers zijn. Zie figuur 1.

Figuur 1: Respondenten naar typen speler en niet-recente spelers meting 2016.¹¹

¹⁰ Kruize A, Boendermaker M, Sijtsma M, Bieleman B. Intraval. Modernisering kansspelbeleid. Nulmeting 2016. 2016. <http://www.centrumvoorverantwoordspelen.nl/wp-content/uploads/2016/09/tk-bijlage-modernisering-kansspelbeleid.pdf>.

¹¹ Kruize A, Boendermaker M, Sijtsma M, Bieleman B. Modernisering kansspelbeleid. Nulmeting 2016. 2016.

<http://www.centrumvoorverantwoordspelen.nl/wp-content/uploads/2016/09/tk-bijlage-modernisering-kansspelbeleid.pdf>.

Online

Naar schatting gokken rond de 486.500 mensen wel eens illegaal online (zo'n 3.5%). Online spelers spelen vooral short-odds-kansspelen.

Scholieren

Uit het onderzoek Jeugd En Riskant Gedrag (2015) komt naar voren dat van de 12- t/m 16-jarige scholieren in het voortgezet onderwijs een kwart (25%) in het afgelopen halfjaar een online kansspel heeft gespeeld, al dan niet voor geld. Online poker werd het vaakst gespeeld (11,3%), op de voet gevolgd door online bingo (11,2%) en daarna door een online sportweddenschap (9%). Jongens spelen twee keer zo vaak (32%) een online kansspel dan meisjes (16%). Online gokken voor geld is in het afgelopen half jaar gedaan door vijf procent van de scholieren in het voortgezet onderwijs. Online sportwedstrijden werden het vaakst gespeeld voor geld (3%), op afstand gevolgd door online poker (1%)¹².

Regionale cijfers

In 2019 hebben zich 208 mensen met een gokprobleem gemeld bij Tactus¹³, een instelling voor verslavingszorg. Het overgrote gedeelte van de hulpzoekenden zijn mannen (93%). 50% van de hulpzoekenden is tussen de 25 en 39 jaar oud, 25% van de hulpzoekenden is jonger dan 25 jaar oud¹⁴. Het merendeel is van Nederlandse afkomst (74%)¹⁵. Zij hebben vermoedelijk vooral problemen met fruitautomaten en casinospelen. De verwachting is dat er in toekomst meer problemen gaan ontstaan rondom online spelen.^{16 17} Voor de regio Twente waren er 63 aanmeldingen voor hulp bij Tactus in 2019¹⁸.

Lokale cijfers

De volgende cijfers hebben betrekking op aanmeldingen van Hengelose inwoners bij Tactus voor hulp bij verslavingsproblematiek in verband met gokken¹⁹:

Jaren/ aanmeldingen	2017	2018	2019	2020
Afdelingen Twente	56	75	63	52
Afdeling Hengelo	4	14	7	4

Tabel 3: aanmeldingen Tactus hulp bij problematisch gokgedrag

¹² Van Dorsselaer S, Tuijthof M, Verdurmen J, Spit M, van Laar M, Monshouwer K. Jeugd En Riskant Gedrag 2015. Kerngegevens Uit Het Peilstationsonderzoek Scholieren. Utrecht: Trimbos – instituut; 2016 <https://assets.trimbos.nl/docs/8e6ef71f-d74e-4696-a67b-98ef82fb2235.pdf>.

¹³ Werkgebied Tactus: de provincies Gelderland, Overijssel en Flevoland.

¹⁴ Cijfers van 2019 van Tactus Verslavingszorg.

¹⁵ Cijfers van 2019 van Tactus Verslavingszorg.

¹⁶ De Bruin, D. E. (2017). Assessment verslavingsgevoeligheid Nederlandse kansspel aanbod. Den Haag / Utrecht: Kansspelautoriteit & CVO. Retrieved from https://www.kansspelautoriteit.nl/publish/pages/4666/verslavingsgevoeligheid_kansspel aanbod_eindrapport_juli_2017.pdf.

¹⁷ Van Rooij, A. J., Vanden Abeele, M. M. P., & Van Looy, J. (2017). Gambling and Gaming in Belgium: Opportunities and Risks associated with Online Digital Gambling. Ghent, Belgium: imec-mict-Ghent University [reeks 37]. https://www.researchgate.net/publication/321423526_Gambling_and_Gaming_in_Belgium_Opportunities_and_Risks_associated_with_Online_Digital_Gambling.

¹⁸ Cijfers van 2019 van Tactus Verslavingszorg.

¹⁹ Cijfers van 2019 van Tactus Verslavingszorg.

Behandelkloof

Het aantal hulpzoekers is slechts een klein deel van het totaal aantal probleemspelers, geschat met bevolkingsenquêtes. Gokverslaving is een 'verborgen' probleem, aldus Tactus Verslavingszorg. Zo waren er in 2015 bijvoorbeeld landelijk 2.168 hulpzoekers, terwijl het onderzoek van Intraval²⁰ uitkwam op ruim 80.000 probleemspelers. Er is dus sprake van een grote behandelkloof. Een reden hiervoor kan zijn dat probleemspelers over het algemeen pas in een laat stadium hulp vragen. Pas als er hoge schulden zijn ontstaan is het voor spelers en hun omgeving duidelijk dat er iets moet gebeuren. De meeste problematische gokkers zoeken pas hulp bij de verslavingszorg onder druk van familie, huisarts of financiële instellingen.²¹

Anonieme zorg (zoals www.gokkendebaas.nl en www.zelfhulpgokken.nl) wordt niet geregistreerd. Deze groep hulpzoekers wordt dus niet meegenomen in de cijfers van reguliere verslavingszorg.

Ongeveer 78% van de hulpzoekers in Nederland wordt uitsluitend behandeld voor kansspelverslaving, de resterende 22% heeft een meervoudig verslavingsprobleem. Belangrijkste hiervan zijn alcohol- (7%) en nicotineverslaving (6%)²².

3.3 Factoren voor het ontstaan van een problematische verslaving

Zoals eerder is aangegeven zijn er verschillende kansspelen. Gokverslavingsgevoelige spelen zijn de zogenaamde 'short odd' spelen, zoals bijvoorbeeld een kansspelautomaat of casinospelen.

Niet alleen het soort kansspel – short of long odd - is bepalend voor de mate waarin gokverslaving kan optreden, ook andere factoren kunnen hierbij een rol spelen, bijvoorbeeld:

- Persoonlijke factoren (verveling en slecht om kunnen gaan met alledaagse spanningen);
- Persoonlijkheidskenmerking (zoals een negatief zelfbeeld en weinig sociale vaardigheden);
- Factoren in de directe omgeving (ouders die vaak afwezig zijn, op jonge leeftijd met gokken in aanraking komen en materiële verwenning).

Hoewel gokverslaving in alle groepen van de samenleving voorkomt, zijn er wel een aantal kenmerken van probleemspelers, namelijk²³:

- gokproblematiek komt vaker voor bij mannen dan bij vrouwen: 87 % man, 13 % vrouw;
- de gemiddelde leeftijd van probleemspelers is 37 jaar;
- 11 % van de probleemspelers heeft een leeftijd van >55 jaar;
- het merendeel heeft een autochtone achtergrond: 74 %;
- ze zijn vaker lager opgeleid/werkloos en ongehuwd²⁴;
- 3 % van de probleemspelers is bekend bij verslavingszorg;
- het aandeel eerder behandelde hulpvragers schommelt al jaren rond de 65 %;

²⁰ Kruize A, Boendermaker M, Sijtsma M, Bieleman B. Intraval. Modernisering kansspelbeleid. Nulmeting 2016. 2016. <http://www.centrumvoorverantwoordspelen.nl/wp-content/uploads/2016/09/tk-bijlage-modernisering-kansspelbeleid.pdf>.

²¹ Kruize A, Boendermaker M, Sijtsma M, Bieleman B. Modernisering kansspelbeleid. Nulmeting 2016. 2016. https://www.wodc.nl/binaries/2573b-volledige-tekst_tcm28-124446.pdf.

²² Wisselink DJ, Kuijpers WGT, Mol A. Key Figures Addiction Care 2015. LADIS National Alcohol and Drugs Information System. Houten: Stichting Informatie Voorziening Zorg; 2016. http://www.ladis.eu/File/Key_Figures_Addiction_Care_2015.pdf.

²³ Stichting Informatievoorziening Zorg. Kerncijfers verslavingszorg 2015.

²⁴ Divers ander onderzoek.

- 78 % heeft geen secundaire verslavingsproblematiek;
- van de hulpvragers met andere verslavingsproblematiek was er in 42 % van de gevallen sprake van alcoholverslaving, in 21 % van cannabisverslaving en in 17 % van cocaïneverslaving.

3.4 Andere factoren die een rol spelen bij problematisch gokgedrag en kansspelen (fruitautomaten)

Wat we weten is dat problematisch kansspelgedrag niet zomaar ontstaat. In de verslavingszorg houdt men rekening met een lange periode, voordat de eerste problemen ontstaan. Deze periode wordt wel steeds korter. Vroeger melden gokverslaafden zich voor hulp als ze 8 - 10 jaar gegokt hadden, maar nu is dat 3-5 jaar. Problemen zijn dikwijls ook groter, aldus hulpverleners. Niet alleen financieel, maar - vooral - ook mentaal, sociaal en psychisch. Hulpverlenersinstanties zien ook dat jongere mensen steeds vaker aankloppen voor hulp.

Welke omstandigheden dragen nog meer bij aan problematisch speelgedrag, in het bijzonder met betrekking tot fruitautomaten in speelhallen? Uit onderzoek komt naar voren dat hierbij niet alleen persoonlijke factoren, maar ook andere factoren een rol spelen. Hierover meer in deze paragraaf.

a) Aanbod.

Het ontstaan van problematisch kansspelgedrag kan mede verklaard worden door het aanbod c.q. de beschikbaarheid van het kansspel(automaat) voor spelers. Door een groter aanbod c.q. (fysieke) beschikbaarheid van kansspelen, zijn (meer) spelers in staat om frequenter en langduriger te kansspelen. Dit kan op den duur leiden tot problematisch gokgedrag.

Zo heeft bijvoorbeeld legalisering van het spel in 1986 gezorgd voor een explosieve groei van het aantal fruitautomaten op allerlei openbare plaatsen in de samenleving, vooral op plekken waar mensen moesten wachten. Door dit grotere aanbod – zo bleek later – nam het aantal mensen dat niet meer in staat probleemloos te blijven gokken toe. Zozeer zelfs dat men hierop heeft ingegrepen. Bijvoorbeeld door fruitautomaten te weren uit laagdrempelige gelegenheden, zoals cafetaria's en cafe's²⁵. Deze maatregel heeft geleid tot een vermindering van het aantal nieuwe inschrijvingen van mensen met problematisch gokgedrag²⁶.

Vanuit de redenatie dat aanbod verslaving in de hand werkt zijn er maatschappelijke risico's verbonden aan het all-in leisure concept. De verwachting is dat hier, meer dan bij "solistische" kansspelautomatenhallen, groepen mensen – vooral jongeren - op afkomen voor vermaak. En dat zij een avondje vermaak eventueel combineren met de andere vormen van leisure die worden geboden (kansspelen).²⁷

²⁵ Tweede kamer, 1993-1994, 21 277. Notitie Speelautomatenbeleid.

²⁶ Gegevens van periode 1994 tot 1999.

²⁷ Memo herziening kansspelautomatenhalbeleid Hengelo, 18 februari 2020, college B&W.

b) Het script van het apparaat.

De kansspelautomaat zelf – het script – kan problematisch kansspelgedrag ook in de hand werken.

Rond 1980 kwam er een nieuwe kansspelautomaat op de markt met een geheel nieuw ontwerp. Met dit nieuwe apparaat nam het aantal probleemgokkers toe. Bijvoorbeeld doordat het nieuwe apparaat een ingebouwd script had van virtuele punten. Dit zorgde ervoor dat spelers werden overgehaald om door te spelen met gewonnen prijzen. Veel gewonnen punten (geld) gingen daarmee dus weer verloren aan nieuwe spelen.

Door legalisering van de fruitautomaten en daarmee de uitbreiding van het aantal opgestelde nieuwe automaten, nam de concurrentie tussen exploitanten eind van de vorige eeuw behoorlijk toe. Winstgevendheid van het apparaat werd daarmee steeds belangrijker. Met een toegenomen omzet per m² kansspelautomaten, nam ook het aantal mensen met een problematische gokverslaving flink toe.

De overheid zag zich daardoor genoodzaakt met maatregelen te komen om het aantal verslaafde spelers tot een maatschappelijke geaccepteerd niveau proberen terug te brengen. Één van deze – door de overheid bepaalde – maatregelen was in te grijpen in het bestaande script van een kansspelautomaat²⁸.

De wijzigingen, opgenomen in het - toen - nieuwe Speelautomatenbesluit 2000, hebben geleid tot een nieuw script voor een kansspelautomaat, met het doel problematisch gokgedrag te verminderen.

c) (Opstel)locatie en sociale setting.

Een factor die mede van belang is voor het ontwikkelen van gokverslaving betreft de opstellocatie van kansspelautomaten. De locatie, ergens achteraf in bijvoorbeeld een amusementscentra, maakt het mogelijk dat de speler langdurig en anoniem kan kansspelen.

4 Effecten op de leefomgeving en functiesynergie

Uit een belronde met de gemeenten Deventer, Zwolle, Den Bosch, Tiel, Nijmegen, Dordrecht, Ede-Wageningen, Apeldoorn, Amersfoort, Tilburg, Helmond, Eindhoven en Groningen is gebleken dat er niet of nauwelijks sprake is van openbare orde problematiek rondom de aldaar gevestigde (al dan niet “solistische”) kansspelautomatenhallen en/of openbare orde problematiek die verband houdt met deze kansspelautomatenhallen.²⁹

Er zijn geen onderzoeksgegevens bekend waaruit de synergie blijkt tussen speelautomatenhallen en overige leisure faciliteiten die uitstralen op de binnenstad. Er zijn wel voorbeelden van andere gemeenten waarbij speelautomatenhallen mogelijk worden gemaakt in een groter leisure concept. Vaak wordt hierbij aansluiting gezocht bij een concept waarbij een family entertainment center wordt geëxploiteerd (of in de nabijheid gelegen) samen met een speelautomatenhal. Een combinatie van leisure faciliteiten draagt makkelijker bij aan een verdere verplaatsing van bezoekers naar de binnenstad. Hierdoor neemt de kans op verlenging van de bezoekduur en vergroting van de bestedingen in de rest

²⁸ Toelichting: Deze opdracht kreeg de - in 1994 geïnstalleerde - commissie Nijpels. Deze commissie heeft een viertal concrete wijzigingen voorgesteld in de normen voor kansspelen. Deze voorstellen hebben geleid tot aanpassing van de Speelautomatenbesluit: Speelautomatenbesluit 2000 (nog steeds geldend). De wijzigingen hadden betrekking op het doorbreken van automatisch doorspelen, het doorbreken van langdurig spelen, het beperken van de aantrekkelijkheid van het spel en tenslotte het beperken van het wervende karakter van het spel.

²⁹ Memo herziening kansspelautomatenhalbeleid Hengelo, 18 februari 2020, college B&W.

van de binnenstad (in winkels, restaurant) toe. De verschillende leisure faciliteiten kunnen dus niet alleen ondersteunend zijn aan elkaar, maar ook een positieve uitstraling hebben op de omgeving van de binnenstad.

5 Criminaliteit

Er zijn geen gegevens openbaar waaruit blijkt hoeveel crimineel geld er omgaat in kansspelautomatenhallen. Kansspelautomatenhallen worden in het kader van witwassen (nu nog) gezien als een laag risico. Zij zijn dan ook uitgesloten van de Wwft. Dat betekent dat zij niet aangewezen zijn als meld plichtige instelling zoals bedoeld in de Wet en dus ook niet verplicht zijn ongebruikelijke transacties bij FIU-Nederland (Financial Intelligence Unit - Nederland) te melden.

5.1 Bij gemeentelijke verordening bepaalde (aanvullende) veiligheidseisen

Er kunnen, bij gemeentelijke verordening of beleidsregels, (aanvullende) veiligheidseisen worden bepaald, zoals cashless play.

Cashless Play

Inworp en uitbetaling bij kansspelautomaten in speelautomatenhallen is alleen toegestaan in de vorm van geldige Nederlandse munten of bankbiljetten. Kansspelautomaten voorzien van een modeltoelating hebben een inworp- en uitbetalingsmechanisme die moeten voldoen aan specifieke voorschriften gericht op de betrouwbaarheid. Speelautomatenhallen mogen afwijken van deze voorschriften als zij een ontheffing hebben. Inworp en uitbetaling kan dan binnen een speelautomatenhal mogelijk worden gemaakt via een centraal betalingssysteem voor kansspelautomaten, waarbij een speeltegoed wordt bijgehouden op bijvoorbeeld een chipkaart (Cashless Play). Spelers kunnen de chipkaart contant, met maximaal €3000,- per keer en in coupures van maximaal €500,- opwaarderen. De ontheffing wordt afgegeven door de Kansspelautoriteit. Zij zijn in deze ook het bevoegd gezag.

Voorwaarde voor afgifte is dat de houder van een aanwezigheidsvergunning voor een speelautomatenhal aantoont dat de elektronische variant een betrouwbare inworp en uitbetaling garandeert. Ontheffingen gelden voor een periode van 5 jaar.³⁰

Doordat medewerkers niet direct beschikken over (grote bedragen) contant geld, neemt de aantrekkelijkheid tot het plegen van een overval op een dergelijke kansspelautomatenhal aanzienlijk af, zo geeft de kansspelautoriteit aan. Slechts de spelers zijn in het bezit van contant geld, maar dit zijn geen tienduizenden euro's. Dit kunnen wel duizenden euro's zijn. Net als de gemeenten zoals genoemd in hoofdstuk 4, geeft ook de Kansspelautoriteit aan dat er weinig sprake is van openbare orde problematiek rondom een kansspelautomatenhal en zijn er niet extreem veel (overige) incidenten in- en rondom de kansspelautomatenhal.

In het kader van veiligheid kan cashless play dus meerwaarde bieden. Het heeft echter ook een keerzijde. Een dergelijke chipkaart kan vanuit gezondheidsperspectief worden gezien als spaarsysteem en werkt mogelijk problematisch gokgedrag in de hand.

5.2 illegale gokpraktijken in Hengelo

Hoe vaak er daadwerkelijk in Hengelo gegokt wordt, is niet te zeggen. Er heeft zich sinds 2017 vier keer een situatie voorgedaan waarbij illegaal gokken werd geconstateerd. Middels zogenoemde cashcenters (automaten die kunnen worden gebruikt als kansspelautomaat) werd er gegokt op sportwedstrijden.

³⁰ <https://kansspelautoriteit.nl/soorten-kansspelen/speelautomaten/modeltoelating/>.

Waar wij niet direct zicht op hebben, is het online illegale gokcircuit. Dit levert waarschijnlijk meer problematiek op dan fysieke bijeenkomsten. Deelname aan het online circuit is erg laagdrempelig. Dat is ook een van de redenen van het ontstaan van de Wet Koa.

Het is moeilijk te voorspellen in hoeverre het faciliteren van (legale) kansspelen een positieve uitwerking heeft op het illegale gokcircuit. Er is echter geen reden om aan te nemen dat het faciliteren van (legale) kansspelen negatieve uitwerking zal hebben op het illegale circuit. Illegale gokpraktijken zullen niet verdwijnen, maar er bestaat ook geen aanleiding om te denken dat illegale gokpraktijken, door de komst van een kansspelautomatenhal, zullen toenemen.

Afhankelijk van het soort deelnemer, bestaat de kans dat deelname aan het illegale gokcircuit zal afnemen. Deelnemers die zich nu genooddaakt voelen om zich te begeven in het illegale gokcircuit, kiezen er mogelijk voor om hun behoefte aan kansspelen op legale wijze voort te zetten als daarin gefaciliteerd wordt.

Dat men “onder toezicht” staat in een kansspelautomatenhal, hoeft niet per definitie te betekenen dat dit een afschrikwekkend effect met zich meebrengt. Deelname aan kansspelen in een kansspelautomatenhal is immers toegestaan.

6 Werkgelegenheid

Er zijn CBS cijfers bekend over de werkgelegenheid in de kansspelsector (inclusief loterijen en Casino's) als geheel en niet specifiek voor de kansspelautomatenhallen. Hieruit valt op te maken dat de werkgelegenheid in 2010 op het hoogste niveau was en een krimp toonde door de kredietcrisis. De krimp is geëindigd in 2016 waarna de werkgelegenheid in 2019 weer op het niveau was van 2010. Het is aannemelijk dat ook voor deze specifieke branche de werkgelegenheid zich de afgelopen jaren positief heeft ontwikkeld. In 2019 is het gemiddeld aantal banen van werknemers in de kansspelsector voor een gemiddelde bedrijfsgrootte 8,9.

De verhouding in aantal arbeidsplaatsen afgezet tegen speelautomaten is niet direct herleidbaar uit CBS cijfers, maar wel herleidbaar uit cijfers van de brancheorganisatie kansspelen (de VAN). Een indicatie die ook door andere gemeenten gehanteerd wordt is dat naar schatting 10-15 speelautomaten circa 1 arbeidsplaats (1 FTE) oplevert.

7 Wet Koa

Zoals ook in de eerder verstrekte memo is benoemd, zijn online kansspelen nu nog verboden in Nederland. Dit gaat naar verwachting op 1 april 2021 veranderen door de Wet Koa in werking te laten treden. Online kansspelaanbieders kunnen vanaf dat moment een vergunning aanvragen, waarna een half jaar later de online markt opent. Het doel van de Wet Koa is 80% van de spelers bij een legale aanbieder laten spelen, spelers beter beschermen én tegengaan van fraude en criminaliteit.³¹

Eenzijds worden met de inwerkingtreding van de Wet Koa online kansspelen gelegaliseerd, anderzijds worden er nadere eisen (in aanvulling op bestaande wet- en regelgeving) gesteld aan alle short odds-kansspelen.

7.1 Bescherming van (risico)spelers

Uiterlijke kenmerken laten bij sommige risico- of probleemspelers zien dat er (mogelijk) verslavingsproblematiek speelt. Zij gaan zweten of worden agressief. Zij worden daardoor snel gesignaleerd en zullen eerder een ontzegging krijgen. Andere risico- of probleemspelers

³¹ De Kansspelautoriteit, *Klaar voor de Wet kansspelen op afstand?*, geraadpleegd op 28 oktober 2020 op, <https://kansspelautoriteit.nl/wet-koa/>.

zijn juist erg stil terwijl zij zich aan hun (mogelijke) verslaving te goed doen. In die gevallen wordt vaak niet op tijd geconstateerd dat er sprake is van problematisch speelgedrag. Met de vereisten uit de Wet Koa wordt dit probleem zo goed als mogelijk ondervangen.

Op dit moment wordt speelgedrag namelijk alleen nog gemonitord door de aanbieder. Vanaf inwerkingtreding van de Wet Koa is monitoring niet meer voldoende, maar moeten aanbieders ook voorzieningen treffen om speelgedrag te registreren. Spelers moeten duidelijk geïnformeerd worden over het spel en zij moeten inzicht kunnen krijgen in het speelgedrag. Daarnaast moeten aanbieders aantoonbaar over een preventiebeleid beschikken en getraind personeel in dienst hebben die ingrijpen als daar aanleiding toe is. Bij registratie van speelgedrag kun je denken aan (toename van) het aantal bezoeken, de speelduur en bepaalde opvallende tijdstippen. Aanbieders moeten aan de Kansspelautoriteit laten zien hoe zij met risicovolle spelers zijn omgegaan en dus op welke wijze zij voldoen aan hun zorgplicht. Het preventiebeleid kan door de burgemeester worden meegewogen bij vergunningverlening. Daarover meer in het volgende hoofdstuk.

Vanaf inwerkingtreding van de nieuwe Wet komt er een centraal register voor uitsluiting van deelname aan kansspelen (Cruks). Zowel online kansspelen als kansspelautomatenhallen en vestigingen van Holland Casino moeten zich hierop aansluiten. Iemand die in het register staat, kan gedurende de periode van uitsluiting nergens spelen. De registratieplicht in combinatie met Cruks zal inzicht geven in het aantal ontzeggingen, waar momenteel geen statistieken van beschikbaar zijn.

Ook komt er een Verslavingspreventiefonds. Dit fonds wordt gefinancierd door een extra kansspelheffing in te voeren bij de vergunninghouders van short odds-kansspelen. Vanuit het fonds gaat er zeven dagen per week, 24 uur per dag hulp geboden worden. Ook zal hieruit onderzoek worden gefinancierd ter vergroting van wetenschappelijke inzichten over preventie en hulp bij kansspelverslaving.³²

8 Zorgplicht

Vergunninghouders dienen dus maatregelen en voorzieningen te treffen die nodig zijn om verslaving aan de door hen georganiseerde spelen zoveel mogelijk te voorkomen. Zij hebben dus een signalerende rol. De Kansspelautoriteit heeft de toezichthoudende rol en kan daarnaast fungeren als kennis- en voorlichtingscentrum op het terrein van kansspelen. De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op de door hun afgegeven vergunningen.³³ De Kansspelautoriteit heeft een leidraad zorgplicht gepubliceerd (bijlage). Met dit informatieve document geeft de Kansspelautoriteit handvatten aan vergunninghouders om invulling te geven aan hun wettelijke zorgplicht.

8.1 Preventiebeleid

Een van de aanbevelingen die in de leidraad zorgplicht zijn opgenomen, heeft betrekking op het preventiebeleid. Een schriftelijk (verslavings)preventiebeleid wordt aanbevolen. Daarin staat beschreven welke maatregelen en voorzieningen er zijn getroffen om gokverslaving zoveel mogelijk te voorkomen. In het (verslavings)preventiebeleid wordt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën: recreatieve spelers, risicospelers en probleemspelers.

Recreatieve spelers zien het kansspel vooral als een spel, waarbij er niet of nauwelijks sprake is van kans op verslaving. Risicospelers ervaren reeds enige

³² College van Burgemeester en wethouders, Memo herziening kansspelautomatenhalbeleid Hengelo, 18 februari 2020; De Kansspelautoriteit, *Wet kansspelen op afstand: óók gevolgen voor fysieke kansspelen*, geraadpleegd op 1 december 2012, <https://kansspelautoriteit.nl/nieuws/2019/augustus/wet-kansspelen/>.

³³ Kansspelautoriteit, 'leidraad zorgplicht', *Kansspelautoriteit* 2019, p.11.

problemen door hun gokgedrag.

Kenmerkend aan probleemspelers is dat ze hun gedrag niet onder controle hebben. Vanuit preventie oogpunt is vooral de groep van risicospelers relevant. Zij lopen het risico om probleemspeler te worden. Actieve invulling van de zorgplicht betekent dat de vergunninghouder juist deze spelers observeert en zo nodig ingrijpt. Essentieel is dat tijdig wordt ingegrepen om te voorkomen dat een risicospeler een probleemspeler wordt.

Naast apart beleid voor risicospelers en probleemspelers dient de vergunninghouder ook beleid te ontwikkelen voor kwetsbare groepen. Hierin beschrijft de vergunninghouder welke consumenten worden aangemerkt als kwetsbaar en welke extra maatregelen zij treffen om verslaving bij deze groepen te voorkomen. Voorbeelden van kwetsbare personen zijn spelers die tijdelijk uitgesloten zijn of waren van deelname, jongvolwassenen en personen met een verstandelijke beperking.

De wijze waarop de vergunninghouder invulling geeft aan het informeren van spelers over de risico's van kansspelen, de wijze waarop het toegangsbeleid is vormgegeven en de wijze van registratie van speelgedrag, komen onder andere aan de orde in het verslavingspreventiebeleid.

8.2 Ervaring andere gemeenten

Vanwege de vraag naar ervaringen van verschillende gemeenten met betrekking tot (het toezicht op) de zorgplicht en communicatie tussen vergunninghouder en verschillende overheids- of zorginstanties, is contact opgenomen met een aantal gemeenten waar een speelautomatenhal is gevestigd.

Het toezichthouden kan worden gerealiseerd door onder andere een convenant op te stellen zoals de gemeente Doetinchem dat heeft gedaan. In het convenant zijn afspraken vastgelegd over:

1. toezicht en handhaving;
2. het voorkomen dat bezoekers beneden de leeftijd van 21 jaar op enigerlei wijze toegang hebben tot de speelautomatenhal;
3. het voorkomen dat bezoekers op meerdere machines tegelijk spelen;
4. vroeg signalering van verslavingsgedrag en schuldenproblematiek;
5. het hanteren van "zwarte en witte lijsten".

In de gemeente Doetinchem is de vergunninghouder verplicht om deel te nemen aan een structureel overleg met gemeente, politie en verslavingszorg. Dit overleg vindt in ieder geval twee keer per jaar plaats. In het overleg wordt door alle partijen gerapporteerd over de bevindingen van de voorliggende periode. Daarnaast is de vergunninghouder verplicht het horeca convenant te tekenen en te voldoen aan het keurmerk veilig uitgaan.

De gemeente Nissewaard geeft aan dat communicatie tussen gemeente, politie, zorgaanbieders en vergunninghouders goed verloopt. Ze hebben korte lijntjes en eens per maand vindt er een standaard overleg plaats tussen deze partijen.

Er zijn ook gemeenten die niet of nauwelijks contact hebben met de exploitant van de kansspelautomatenhal, zoals de gemeente Deventer. De gemeente Gilze en Rijen beschikt over enkel informele contacten tussen gemeente, politie, zorgaanbieders en exploitanten.

9 Proces

Om een vestiging van een kansspelautomatenhal, al dan niet als onderdeel van een all-in leisure concept, mogelijk te maken in de gemeente Hengelo, moeten nog een aantal stappen worden doorlopen:

- wijziging APV: bij gemeentelijke verordening (bijvoorbeeld APV) moet vestiging van een kansspelautomatenhal worden toegestaan. Daarnaast kunnen/moeten er aanvullende eisen worden gesteld, zoals het concept, vestigingsgebieden, aantal kansspelautomatenhallen, kansspelautomaten en spelersplaatsen, “enkel- of meerspelers”, openingstijden en leeftijdsgrens;
- opstellen beleidsregels: hierin worden overige noodzakelijke regels opgenomen, zoals indieningsvereisten en het selectiebeleid;
- wijzigen legesverordening: exploitatievergunning kansspelautomatenhal toevoegen;
- wijzigen bestemmingsplan (Gemeenteraad)/deze ontwikkeling opnemen in de omgevingsvisie/het omgevingsplan;
- opstellen beleidsregels slecht levensgedrag³⁴;
- opstellen aanvraagformulieren;
- open stellen vergunning;
- selectieprocedure doorlopen;
- vergunningverlening: behandelen/verlenen van (aanvraag tot) exploitatievergunning(en), aanwezigheidsvergunning, drank- en horecawetvergunning. Bibob maakt onderdeel uit van de procedure.

9.1 Kosten beleidsontwikkeling

Het is moeilijk om een inschatting te maken van de ambtelijke kosten voor het gehele proces: van voorbereiding op de principiële afweging en beleidsontwikkeling tot daadwerkelijk het open stellen van de vergunning. Het moge duidelijk zijn dat er een aanzienlijk aantal uren van verschillende medewerkers reeds besteed zijn en nog besteed zullen worden aan dit onderwerp. In voorgaande alinea is uiteen gezet welke stappen in het proces nog zullen volgen, mocht er ingestemd worden met de komst van een speelautomatenhal. Er moet rekening gehouden worden met een doorlooptijd van anderhalf tot twee jaar om alles op de juiste wijze te realiseren.

De aanvrager van een vergunning is verplicht leges te betalen. Daarmee worden de kosten die gemaakt worden door het behandelen van een aanvraag gedekt.

9.2 Kosten vergunningverlening

Op basis van de huidige legesverordening zouden de volgende leges door de gemeente in rekening kunnen worden gebracht³⁵:

Aanwezigheidsvergunning voor kansspelautomaten (in het geval van een kansspelautomatenhal): basisbedrag	€90,50
- voor de duur van 5 jaar óf onbepaalde tijd	
Aanwezigheidsvergunning voor kansspelautomaten (in het geval van een kansspelautomatenhal): voor iedere kansspelautomaat	€136,-
- voor de duur van 5 jaar óf onbepaalde tijd	
Drank- en horecavergunning	€323,-
- voor onbepaalde tijd	
(gemeentelijke) exploitatievergunning horecabedrijf	€332,-
- voor onbepaalde tijd	
(gemeentelijke) exploitatievergunning kansspelautomatenhal	n.t.b.
- voor bepaalde tijd (n.t.b.)	

³⁴ Zoals bedoeld in artikel 8 lid 1 onder b Drank- en horecawet.

³⁵ Legesverordening 2020, Hengelo, gemeenteraad jo. artikel 3 lid 1 onder b en lid 3 Speelautomatenbesluit 2000.

10 Nader onderzoek

De Christenunie heeft gevraagd om de mening van inwoners én (binnenstad)- ondernemers in kaart te brengen middels inzet van het Hengelo Panel. Tijdens de politieke markt zal worden bekeken of hier voldoende draagvlak voor is in de gemeenteraad. Afhankelijk van de uitkomst kan het e.e.a. in gang worden gezet.

Bijlage 1: Verdiepende vragen kansspel

Bijlage 2: Wegwijzer speelautomaten voor gemeenten

Bijlage 3: Leidraad zorgplicht kansspelautoriteit

U hoeft de kranten maar open te slaan om te constateren dat het illegale kanspelaanbod met name in Twente al jarenlang weelderig tiert.

Het is een moeilijk uit te roeien plaag.

Een effectief instrument is een kwaliteitskansspelautomatenhal die zoals elders is aangetoond de illegaliteit uit Twente verdrijft.

KHN afdeling Hengelo is daarom ontzettend verheugd dat Hengelo overweegt om over te gaan tot het toelaten van legale speelautomatenhallen.

Nog Tactus of een ander instantie heeft ooit kunnen aantonen dat amusementhallen verslavend werken, hierover ligt ook geen enkel onderzoeksrapport ten grondslag. Ook is er in Nederland nog nooit een amusementhal gesloten op last van een burgemeester, KSA (kansspel autoriteiten) of andere overheidsinstantie.

In den lande dus ook in onze omgeving zijn er op verschillende lokaties illegale gokhallen gevestigd die vaak door niet daarvoor gekwalificeerde personen geëxploiteerd worden zonder enige controle en waar geweld en andere criminaliteit aan de orde van de dag is.

Nu echter het initiatief er ligt om Hengelo te verrijken met 1 of 2 legale kwaliteits amusementshallen waar controle aan de voorkant tijdens het verblijf en aan de achterkant is en deze wordt uitgevoerd door daarvoor speciaal opgeleid personeel ontstaat er een tweestrijd en worden de legale amusementhallen vergeleken met bovengenoemde illegale gok lokaties.

Het toestaan van kwaliteits amusementshallen in Hengelo zal de verslaving en ondermijning juist tegen gaan en het geheel bij het uitgaansleven van Hengelo betrekken en het is ook nog eens goed tegen de nijpende leegstand waar ook onze stad mee kampt.

Kortom gemeenteraad doet Hengelo te kort als het tegen de komst van de amusementhallen stemt. We kunnen wel een positieve boost gebruiken dacht ik zo.

Mvg Berto Mulder
Voorzitter KHN afdeling Hengelo

Behandelaanbod

Onderwerp	Bodembestedingsaan 2022-2025		
Zaaknummer	3330259	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Belangrijkste beslis/-besprekspunten	De raad wordt voorgesteld om: 1. Het bodembestedingsaan 2022-2025 met bijbehorende begroting en begrotingswijziging vast te stellen; en 2. in te stemmen te gaan met de opgestelde criteria.		
Historie	In 2020 is het Convenant bodem en ondergrond (2016-2020) tot een einde gekomen en daarmee de afspraken omtrent de financiële middelen. Omdat vanaf 2022 nieuwe afspraken tussen het Rijk en de andere overheden gaan gelden die eind 2021 duidelijk worden, is besloten om voor de komende jaren tot en met 2025 een bodembestedingsaan op te stellen. Het bodembestedingsaan 2022-2025 is een verdere ontwikkeling van het Bodembestedingsaan 2020-2021 (10-2-2021, zaaknummer: 2044397). Op 15 september 2021 heeft de raad de Visie Bodem en Ondergrond vastgesteld (zaaknummer: 3253498). Deze visie biedt handvatten voor toekomstig bodembeleid, maar levert ook input voor de maatschappelijke opgaven waar de komende jaren aan gewerkt zal gaan worden aan de hand van de uitgangspunten.		

Raad	12 januari 2022	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Het presidium wordt geadviseerd dit voorstel te agenderen als D-stuk (besprekstuk <u>zonder</u> tussenkomst van de politieke markt).	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3329200	rooiman, joris	FYS-RB	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3326200 – Bodembestedingsplan 2022-2025			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Dit bestedingsplan is het vervolg op het bodembestedingsplan 2020-2021 dat begin dit jaar is vastgesteld door de Raad. Dit bestedingsplan bevat een overzicht van de inkomsten en uitgaven voor de periode 2022-2025. Daarnaast zijn in dit advies criteria opgenomen voor het besteden van de huidige middelen. De periode 2022-2025 ligt in lijn met de afspraken met het Rijk. Voor de periode na 2025 zal te zijner tijd een nieuw bodembestedingsplan aangeboden worden.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Met dit voorstel wordt aan de Raad gevraagd om het bestedingsplan reserve bodemsanering vast te stellen voor de periode 2022-2025 en akkoord te gaan met de opgestelde criteria voor het gebruik van de reserve bodemsanering.

In het bijgevoegde document 'bodembestedingsplan' wordt het plan verder toegelicht op de punten zoals genoemd in de bijlage 'begroting'.

De komende jaren gaat het bodemwerkveld veranderen. Het klassieke bodemsaneren zal niet meer leidend zijn, maar een duurzaam gebruik en beheer van de bodem en ondergrond. Aansluitend bij het eerste deel van het programma bodem en ondergrond van het Rijk voor periode 2022-2030 wordt dit voorstel aan u voorgelegd over de financiën van bodem en ondergrond in Hengelo. Omdat de periode van het Rijk pas later bekend werd, hebben wij gekozen voor de periode 2022-2025 naar verwachting aan te sluiten bij het Rijk.

Het Rijk heeft echter het programma nog niet concreet rond en dit zal naar verwachting pas eind 2021 klaar zijn. Dit Hengelose bodembestedingsplan is een hierop vooruitlopend plan dat dynamisch meebeweegt de komende periode. Omdat ontwikkelingen zoals de Omgevingswet en de financiën vanuit het Rijk verder weg in de tijd liggen, is dit bodembestedingsplan opgesteld als basis. Hierin zijn de financiën opgenomen die op dit moment bekend zijn. Wanneer er nieuwe ontwikkelingen zijn zal het bodembestedingsplan geactualiseerd worden en indien nodig via de Raad opnieuw worden vastgesteld. Om de komende jaren de saneringen die al lopen voort te kunnen zetten en mee te kunnen bewegen met (beleids)ontwikkelingen adviseren wij om het Bestedingsplan bodem en ondergrond vast te stellen samen met bijbehorende begroting.

Naast de inkomsten en uitgaven is het ook van belang om te waken over de reserve bodemsanering. Deze reserve is altijd een gezonde reserve geweest waar in het verleden vaak een beroep op gedaan is. Vanwege de aard van de reserve, die o.a. is bedoeld om bodemverontreinigingen te kunnen aanpakken, is het van belang om een goede basis in de reserve te houden en meer grip te hebben op wat eruit gaat. Niet elke verontreiniging is namelijk voorzien waardoor er ook financiële ruimte moet zijn voor onvoorziene bodemkosten. Daarom zijn criteria opgesteld waaraan bodemkosten ambtelijk getoetst kunnen worden. Voor de toekomst wordt daarom geadviseerd akkoord te gaan met deze voorwaarden.

Tot slot is afgelopen september ook de visie Bodem en Ondergrond voor Hengelo vastgesteld in de Raad. De visie biedt handvatten voor toekomstig bodembeleid, maar levert ook input voor de maatschappelijke opgaven waar de komende jaren aan gewerkt zal gaan worden aan de hand van de uitgangspunten. De visie is opgesteld in samenwerking met de gemeenten Almelo en Enschede en in het voorjaar van 2022 zal het project verder voort gezet worden om ook de andere Twentse gemeenten te ondersteunen bij een kleinere versie van de visie Bodem en Ondergrond. De visie wordt verder uitgewerkt met een werkplan waarin concreet aangegeven gaat worden waar wanneer aan gewerkt zal gaan worden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

- De Raad besluit tot het vaststellen van het bodembestedingsplan 2022-2025 inclusief bijbehorende begrotingswijziging met nummer 22008.
- De Raad gaat akkoord met de opgestelde criteria voor het gebruik van de reserve bodemsanering

FINANCIËLE ASPECTEN

Er wordt voorgesteld om in te stemmen met de voorgenomen bestedingen en ter dekking deze bedragen te onttrekken uit de reserve. De verwachte besteding is verwerkt in de hiertoe opgestelde begrotingswijziging 22008.

Na de periode 2022-2025 resteert er naar verwachting een saldo in de bestemmingsreserve bodemsanering van ruim € 570.000. Gelet op de onzekerheid rondom de toekomstige Rijksbijdrage voor bodemverontreinigingen, en de verdere plannen omtrent stedelijke ontwikkeling wordt geadviseerd dit bedrag in de reserve bodem te laten staan en hierover opnieuw een afweging te maken op het moment dat meer duidelijk is op bovengenoemde twee terreinen.

BIJLAGE(N)

- Bodembestedingsplan 2022-2025
- Begroting 2022-2025
- BW 22008.

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3330259	rooiman, joris	RL-RO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3330259 - Bodembestedingsplan 2022-2025			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. Het bodembestedingsplan 2022-2025 met bijbehorende begroting en begrotingswijziging vast te stellen; en
2. Akkoord te gaan met de opgestelde criteria.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Bodembestedingsplan 2022-2025

1. Aanleiding (verleden)

Het bodembestedingsplan 2022-2025 is het vervolg op het bodembestedingsplan 2020-2021 dat begin 2021 is vastgesteld door de Raad. Vanwege de verschillende inkomsten en uitgaven en de speciale aard van de reserve bodemsanering is het van belang dat er een bodembestedingsplan opgesteld wordt. Tot 2010 was dit een verplichting vanuit het Rijk die het bodemsaneringsprogramma (nu bodembestedingsplan) hoorde goed te keuren. Na 2010 is besloten dit voort te zetten voor de beleidscyclus in Hengelo en te combineren met het verdeelbesluit (waarvan de bevoegdheid bij de Raad ligt). Het bodemsaneringsprogramma was de doorwerking van het overkoepelende programma's van het Rijk (programma's 2010-2015 en 2016-2020).

Dit bodembestedingsplan zal gelden voor de periode 2022-2025 en ligt daarmee in lijn met het nieuwe programma van het Rijk. Dit nieuwe programma is door Covid-19 vertraagd waardoor 2021 is gebruikt als tussenjaar. Voor de periode na 2025 zal een nieuw bodembestedingsplan opgesteld worden.

2. Doel (waarom doen we het)

Met dit bodembestedingsplan zal inzichtelijk worden gemaakt welke inkomsten en uitgaven er gedaan zullen worden komende periode, aan welke criteria uitgaven moeten voldoen en welke ontwikkelingen en reserveringen er nu spelen die invloed kunnen gaan hebben op de begroting in de toekomst. De reserve bodemsanering limiteert zich met de uitgaven niet alleen tot de bodemsaneringen. Vanuit deze reserve worden ook beleidsontwikkelingen en in sommige gevallen ook (onderdelen van) bodemgerelateerde projecten gefinancierd.

3. Context (wat speelt er nu)

Met het beëindigen van het Convenant bodem en ondergrond (2016-2020) zijn al een tijdje gesprekken bezig tussen het ministerie en de koepels over de bodemtaken na 2020. Omdat na 2020 niet eenzelfde convenant gehanteerd zal gaan worden maar ingespeeld gaat worden op de Omgevingswet en de veranderende taken voor de provincies en gemeenten, gaat het Rijk nieuwe budgetten beschikbaar stellen. Het ministerie en de koepels zijn tot overeenstemming gekomen in de bestuurlijke afspraken dat vanaf 2022 geld voor bodem te verkrijgen is voor de periode 2022-2030. Voor de uitvoer van de huidige wettelijke taken vanuit de Wet Bodembescherming (wbb) stelt het Rijk geld beschikbaar. De overige bodemopgaven kunnen middels een specifieke uitkering geld aanvragen. Echter is nog niet concreet wat dit voor Hengelo inhoudt.

De verdeling van dit budget tussen de overheidslagen is nog niet bekend. Met de wijziging van de bodemregelgeving verschuiven taken van de provincies naar de gemeenten. Voor Hengelo verandert daarmee niets omdat wij net als 28 andere grote gemeenten al bevoegd gezag Wbb zijn, maar het levert tussen de koepels discussie op over de kostenverdeling. De provincies blijven aan de lat staan voor de bodemtaken die onder het overgangsrecht vallen. Daarnaast is de onderlinge verdeelsleutel van het deel van het rijksbudget dat aan de gemeenten wordt uitgekeerd nog niet bekend. Wel wordt een verlaging van Rijksbudget verwacht ten opzichte van voorgaande jaren.

Daarnaast ontwikkelt het netwerk OnderTwente zich verder. Het Rijk wil de komende periode meer investeren in bestaande regionale netwerken en deze verder ontwikkelen. De gedachte hierachter is dat via een netwerk partners sneller onderling kunnen schakelen dan wanneer je elke partij los moet gaan benaderen. Om hier meer handen en voeten aan te geven heeft het Rijk de Regionale Schakelpunten (RSP) opgezet. Regio's konden zich inschrijven voor de pilot hiervan om dit verder vorm te kunnen gaan geven. OnderTwente is één van de regio's in Nederland die onderdeel is van deze pilot en dus een RSP wordt. Dit wordt de komende maanden verder uitgewerkt. Omdat het plan van aanpak voor de verdere ontwikkeling nog in de maak is, is momenteel ook nog niet duidelijk wat voor financiële gevolgen er zullen komen.

Tot slot is afgelopen september ook de visie Bodem en Ondergrond voor Hengelo vastgesteld in de Raad. De visie biedt handvatten voor toekomstig bodembeleid, maar levert ook input voor de maatschappelijke opgaven waar de komende jaren aan gewerkt zal gaan worden aan de hand van de uitgangspunten. De visie is opgesteld in samenwerking met de gemeenten Almelo en Enschede en in het voorjaar van 2022 zal het project verder voort gezet worden om ook de andere Twentse gemeenten te ondersteunen bij een kleinere versie van de visie Bodem en Ondergrond.

4. Inhoud plan (wat willen we gaan doen)

Omdat de komende jaren de financiering en uitgaven voor bodem gaan veranderen zal hierna beschreven worden welke inkomsten er momenteel zijn, welke uitgaven daar tegenover staan en waarom wij deze uitgaven doen. Tot slot zal ook beschreven worden aan welke criteria eventuele andere uitgaven moeten voldoen om een beroep te kunnen doen op de reserve Bodem.

4.1 Inkomsten

Rijksbudget en voortgang

Zoals reeds beschreven is in 2020 het convenant Bodem en Ondergrond afgelopen en zijn de overheden met elkaar in gesprek gegaan over een vervolg. Op dit moment zijn de gesprekken hierover ver gevorderd, maar is er nog geen concrete duidelijkheid over specifieke bedragen. Dit wordt waarschijnlijk tegen het einde van 2021 duidelijk. Wel is duidelijk dat gewerkt gaat worden met een programmafinanciering voor de overige bodemopgaven. Dit houdt in dat de gemeente een bedrag kan aanvragen bij het ministerie voor een specifiek project. Er zal dus dat geen eenmalig bedrag uitgekeerd meer worden waar de gemeente zelf over mag beslissen maar dat zij per taak of project geld moet aanvragen. Dit zal in eerste instantie gaan gelden voor de spoedlocaties en later ook voor de nieuwe opgaven zoals Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Voor de wettelijke taken vanuit de wbb zal wel geld beschikbaar zijn alleen is nog niet duidelijk hoeveel dit zal zijn.

Reserve Bodemsanering

De reserve bodemsanering bestaat voor het overgrote deel uit van het Rijk verkregen middelen. Hoewel nog niet duidelijk is wat de financiële bijdrage vanuit het Rijk gaat zijn, wordt in ieder geval een (flinke) verlaging verwacht. Vanuit bodem is het beschikbare budget per jaar altijd zo efficiënt mogelijk besteed. Hiervoor volgen wij de beleidsontwikkelingen op de voet en besteden wij het budget altijd zo goed als mogelijk. Gevolg hiervan is dat in de reserve nog rijksmiddelen resteren uit de periode voor 2010. Daarom kent de reserve bodemsanering al jaren een hoog saldo. Ondertussen zijn er echter door bezuinigingen al meerdere malen forse dotaties geweest uit de reserve.

De reserve wordt onder andere aangewend voor de uitvoering van de wettelijke bodemtaken en alle saneringsprojecten en beleidsontwikkelingen die daaruit voortvloeien. Daarnaast helpt de reserve voor het opvangen van bodemkosten in projecten.

Omdat de wettelijke bodemtaken niet elk jaar dezelfde kosten vragen, maar deze wel achter de hand gehouden moeten worden en tijdens projecten ook tegen onvoorziene bodemkosten aangelopen kan worden is het van belang dat de reserve een basisbedrag behoudt om zo kosten in de toekomst te kunnen ondervangen. Zo wordt ook voorkomen dat dit ten koste gaat van andere gemeentebudgetten of dat separate budgetaanvragen nodig zijn. Het is namelijk ook van belang dat er snel gehandeld kan worden indien een bodemverontreiniging in de toekomst risico's vormt voor mens of milieu. Nu ook naar verwachting het Rijksbudget fors minder zal gaan worden is het juist van belang de reserve te behouden. Om te voorkomen dat de reserve bodemsanering op een punt raakt dat het geld niet meer toereikend genoeg is voor de bestaande opgaven zal een minimum van 1.000.000 euro in de reserve nodig zijn. Dit bedrag is gebaseerd op de jaarlijks wederkerende kosten (zie hierna). Met 1.000.000 euro als basis in de reserve kunnen in ieder geval nog voor 4 jaar de wederkerende kosten worden voortgezet. Ondertussen geeft dit de tijd de reserve weer meer volume te geven met de Rijksmiddelen voor de wbb taken. Tegelijkertijd geeft dit ruimte om komende periode (2022-2025) door te kunnen komen. Vanaf 2030 zal het Rijk weer met een nieuw programma en financiën komen.

Zodra de rijksmiddelen en nieuwe afspraken concreet zijn, zal worden bekeken of de reserve nog wel de meest geschikte vorm is voor het onderbrengen van de benodigde bodemsaneringsmiddelen.

4.2 Uitgaven

Jaarlijks wederkerende kosten

De gemeente is verantwoordelijk voor de sanering van een aantal locaties en nazorglocaties, wat doorlopende kosten met zich meebrengt (zoals ook te lezen valt per locatie in de begroting). Deze saneringen hebben een looptijd van meerdere jaren, een enkele een oneindige beheerssituatie, en hebben daarom ook in de periode 2022-2025 budget nodig om uitgevoerd te kunnen worden. De saneringen moeten uitgevoerd worden op basis van de Wet BodemBescherming (wbb) en dragen bij aan een schone en veilige leefomgeving in Hengelo. De saneringsmaatregelen ten behoeve van de waterwinning Hasselo (spoedlocatie Topweg) zijn nodig zolang de waterwinning door Vitens in gebruik blijft. De onttrekkingsvergunning van Vitens loopt nog tot 2110.

Daarnaast zorgen we voor blijvende aandacht voor kwaliteit van de uitvoering van de bodemtaken met de deelname aan de kwaliteitsimpuls bodem (POKB).

Projecten in Hengelo

De komende jaren heeft Hengelo de ambitie zich verder te ontwikkelen. Zo wordt er momenteel volop ingezet op de ontwikkeling van de binnenstad en Hart van Zuid. Deze ontwikkelingen kunnen forse bodemsaneringsopgaven met zich meebrengen. Zodra deze projecten beginnen te lopen wordt een inschatting gemaakt van de kosten ten laste van de reserve bodemsanering. Deze kosten zullen voortaan eerst getoetst worden aan de opgestelde criteria zoals later in dit plan te lezen is. Daarnaast kan het zijn dat vooraf ingeschatte kosten hoger uitvallen tijdens de uitvoering. Doordat het onder de grond zit is niet altijd even duidelijk wat er zit en hoeveel dit precies gaat kosten. Echter zijn deze saneringsinspanningen vanwege de bodemproblematiek (grondwaterverontreiniging) in de stad wel noodzakelijk om uit te voeren. Begin 2021 is via de Raad besloten om 1.280.000 euro uit de reserve bodemsanering te gaan gebruiken als onderdeel van de ontwikkeling van de Ketelfabriek. Echter is eind 2021 duidelijk geworden dat dit bedrag pas in 2024 nodig zal zijn. Daarom is in de begroting dit bedrag opgenomen bij het jaar 2024.

Verkenningen en onderzoeken

Naast de jaarlijkse bodemsaneringskosten en de projecten in Hengelo worden, zoals eerder genoemd, ook beleidsmatige aspecten meegenomen in de uitgaven uit de reserve. Vanuit de beleidsontwikkeling is de komende tijd aandacht nodig voor het inbedden van de PFAS-problematiek in de bodemkwaliteitskaart. Hierover zijn met de andere gemeenten, het waterschap en de Omgevingsdienst Twente afspraken gemaakt.

Daarnaast is ook in 2021 de visie Bodem en Ondergrond vastgesteld. De visie wordt verder uitgewerkt met een werkplan waarin concreet aangegeven gaat worden waar wanneer aan gewerkt zal gaan worden. Welke financiën hier ten gevolge aan liggen is nu nog niet bekend en zal in loop van 2022 duidelijker worden.

Ook zal komende jaren gewerkt worden aan de kwaliteit van het bodeminformatiesysteem. Wanneer deze kwaliteitsslag voltooid is, zal het zorgen voor een betere ontsluiting van de gegevens. De kwaliteitsslag wordt mogelijk samen met andere gemeenten vorm gegeven. Naast de kwaliteitsslag zullen ook kosten gemaakt worden ter voorbereiding op de basisregistratie ondergrond waar de bodeminformatie aan toegevoegd zal worden. De Basis Registratie Ondergrond (BRO) is naar verwachting in 2023 gereed.

Tot slot kan de ondergrond ook mogelijk bijdragen aan de energietransitie. In de komende periode zal verkend worden welke bijdrage bodemenergie zou kunnen leveren aan onze duurzaamheidsambities. Daarnaast is het wellicht mogelijk om de ondergrond te gebruiken voor de opslag van duurzaam opgewekte energie.

Regionale samenwerking ondergrond

In 2017 is gestart met de samenwerking OnderTwente waarin voor vijf jaar afspraken zijn gemaakt. In 2022 zal OnderTwente meedoen met de pilot RSP waarin het netwerk zich verder kan ontwikkelen. Voor OnderTwente is afgesproken dat gemeenten elk jaar een financiële bijdrage leveren om de samenwerking financieel in stand te houden. Ook in de komende jaren wordt dit bedrag weer gefinancierd. Aangezien de ontwikkeling nog loopt is nu nog niet duidelijk wat dit betekent voor de financiën.

Omgevingswet

De Omgevingswet kent een organisatiebrede aanpak en ook bodem en ondergrond zal veranderingen kennen door de Omgevingswet. Er wordt momenteel gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet en welke veranderingen dit met zich meebrengt. Doordat momenteel nog niet inzichtelijk is wat allemaal concreet gaat veranderen voor bodem en ondergrond is het daarom ook nog niet mogelijk om al goed in beeld te brengen wat de financiële consequenties zijn. Zodra de financiële gevolgen duidelijk zijn zal het bodembestedingsplan en de begroting een update krijgen.

5. Criteria

De reserve bodemsanering is bedoeld een bijdrage te leveren in het oplossen van de bodemsaneringsoperatie in Hengelo. Deze bodemsaneringskosten moeten hun oorsprong kennen in de Wet bodembescherming (Wbb). Kosten zoals in het kader van afzet herbruikbare grond, afzet van grond die om civieltechnische redenen niet geschikt en/of afzet van bodemvreemd materiaal vallen hier niet onder.

In het verleden zijn hiervoor de volgende criteria opgesteld:

1. Kosten in relatie tot bodemverontreiniging (zoals vastgelegd in de Wet bodembescherming) moeten voorafgaand worden geïnventariseerd en worden meegenomen in de projectfinanciering (GREX) van het project. Bij projecten in de investeringssfeer mogen deze kosten geen onderdeel vormen van de investering en zullen daarom ten laste van subtaakveld bodem (740.6) worden gebracht.
2. Indien tijdens de voorbereiding blijkt dat er een significant projecttekort ontstaat als gevolg van de bodemsaneringskosten en/of dat deze kosten een significant onderdeel uitmaken van het tekort kan in overleg met het bodemteam van de afdeling RO worden bekeken om een raadsvoorstel wordt op te stellen voor een bijdrage vanuit het Fonds bodemsanering ten behoeve van de bodemsaneringskosten.
3. Bodemsaneringskosten die niet door het project, maar uit de reserve bodemsanering worden gefinancierd zullen vooraf met het team RO worden afgestemd zodat deze in het bodembestedingsplan kunnen worden verwerkt.
4. Afrekening gebeurt op basis van de werkelijk gemaakte kosten en in afstemming met team RO (vakgroep bodem) op basis van bewijsmiddelen. De uiteindelijke hoogte van de vergoeding loopt ook via het team RO en indien nodig via het college en de Raad.

6. Begroting (Excel)

In de begroting zijn de specifieke bedragen opgenomen, gelijk opsommend aan de punten in dit document. De concrete saneringslocaties zoals genoemd in de begroting worden niet individueel in dit document genoemd. De verdiepende uitleg hierover is opgenomen in bijlage 7.1

7. Bijlage

7.1 Convenantsafspraken 2016-2020

Sinds 2002 is de gemeente Hengelo bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming. Voor de uitvoering van de bodemtaken ontvangen we rijksmiddelen. Deze middelen worden sinds 2010 verstrekt via het Gemeentefonds middels de decentralisatie-uitkering bodem.

Over de uitvoering van de bodemtaken zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk, de VNG, het IPO en de UvW. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties (2010-2015) en het Convenant bodem en ondergrond (2016-2020). De afspraken die in deze opvolgende convenanten zijn gemaakt gingen over:

1. inventarisatie en aanpak van de spoedlocaties
2. gebiedsgericht grondwaterbeheer
3. de transitie naar duurzaam gebruik van de ondergrond
4. kennis- en innovatieontwikkeling
5. wijziging wet- en regelgeving

In Hengelo hebben we alle convenantsafspraken uitgevoerd. In het kort hierover:

1. Inventarisatie en aanpak spoedlocaties

Spoedlocaties zijn de locaties waar bodemverontreiniging leidt tot onaanvaardbare risico's voor mens en/of milieu. Overeenkomstig de richtlijnen en handreikingen die hiervoor zijn opgesteld, zijn de spoedlocaties in Hengelo geïnventariseerd en zijn de risico's van deze verontreinigen beheerst of weggenomen. Er zijn geen spoedlocaties waar sprake is van humane risico's. Wel zijn er enkele locaties waar sprake is van een onaanvaardbaar verspreidingsrisico. Deze risico's worden beheerst of weggenomen middels een (gevalsgerichte of gebiedsgerichte) sanering. Onderstaande tabel geeft het overzicht van de spoedlocaties in Hengelo weer.

Locatie	Toelichting	Risico's beheerst?
Topweg	Verontreiniging van voormalig stortlocatie (particulier eigendom) wordt afgevangen voordat de waterwinning Hasselo bereikt wordt.	Ja
Tuindorpstraat 61	Locatie Hazemeijer Hengelo. Grondwaterverontreiniging vanaf 3 m-mv opgenomen in GGGB. Ondiepe grondwaterverontreiniging wordt gemonitord door eigenaar.	Ja
Bornsestraat 5	Voormalig Holec-terrein, Thiemsland. Grondwaterverontreiniging vanaf 6 m-mv opgenomen in GGGB. Ondiepe grondwaterverontreiniging wordt gemonitord door gemeente (vangnetgeval Wbb).	Ja
Industriestraat/ Industrieplein/ Langelermaatweg	Voormalig fabrieksterrein van Stork. Deels gesaneerd door projectbureau HvZ voor aanleg van de Laan Hart van Zuid. Deel dat in eigendom van Stork is gebleven, wordt door eigenaar zelf	Ja

	gesaneerd wanneer dat nodig is en grondwaterverontreiniging wordt gemonitord.	
Esrein/ Industriestraat	Voormalig fabrieksterrein van EMGA. Deels gesaneerd door projectbureau HvZ voor aanleg van de Laan Hart van Zuid. Deel dat in eigendom van EMGA is gebleven, moet door eigenaar zelf gesaneerd worden wanneer dat nodig is.	Ja

2. Gebiedsgericht grondwaterbeheer (GGGB)

Al sinds 2012 heeft Hengelo een gebiedsgericht grondwaterbeleid. Hiermee kunnen verontreinigingen in het diepe grondwater op een efficiënte manier aangepakt worden. Eigenaren kunnen hun verantwoordelijkheid voor een verontreiniging in het diepe grondwater tegen betaling van een afkoopsom overdragen aan de gebiedsbeheerder (de gemeente). De gebiedsbeheerder zorgt voor de uitvoering van het gebiedsbeheerplan, waarin de aanpak van de grondwaterverontreinigingen is beschreven.

In totaal zijn tien locaties opgenomen in het gebiedsgericht grondwaterbeheer. Dit betreft locaties van derden, maar ook een aantal locaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk was.

3. Duurzaam gebruik van de ondergrond

Met het duurzaam gebruik van de ondergrond wordt bedoeld dat het benutten en beschermen van de ondergrond met elkaar in balans zijn. Functies in de ondergrond, zoals bodemenergie, waterberging, delfstofwinning en schoon grondwater, kunnen bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het benutten van een functie kan andere (potentiële) functies echter beïnvloeden. Daarnaast hebben het gebruik en de inrichting van de bovengrondse ruimte invloed op de potentie van de ondergrond. Door deze samenhang duidelijk te maken en kennis over het duurzaam gebruik van de ondergrond te vergroten, kan een meer optimaal evenwicht worden gevonden.

Met betrekking tot dit aspect werken we veelvuldig samen met andere Twentse gemeenten, de provincie en andere partners in Twente. Dit samenwerkingsverband heet Onder Twente. Daarnaast is samen met Almelo en Enschede in 2021 een visie op de ondergrond opgesteld. Dit project levert inzicht op in wat de ondergrond ons te bieden heeft en hoe wij dat kunnen benutten bij het realiseren van maatschappelijke opgaven. Door informatie slim te verbeelden, kan dit inzicht bovendien makkelijker gedeeld en besproken worden met anderen en wordt de samenwerking met andere disciplines verbeterd.

4. Kennis- en innovatieontwikkeling

In het convenant 2016-2020 zijn afspraken gemaakt over de inzet van rijksmiddelen voor de ontwikkeling van kennis en innovaties. Zo werden er uren beschikbaar gesteld voor consortia van adviesbureaus die regio's ondersteunden bij het ontwikkelen van kennis over bodem en ondergrond en bij de voorbereiding op de nieuwe bodemregelgeving. Twente is één van de zes regio's die mee deed met dit project ('Samen de diepte in') en vanuit Hengelo namen we deel aan het ambtelijk kernteam.

5. Wijziging wet- en regelgeving

De regelgeving over bodemverontreinigingen is nu opgenomen in de Wet bodembescherming (Wbb) en daaronder hangende AMvB's zoals het Besluit bodemkwaliteit. Met het oog op de ontwikkeling van de Omgevingswet, heeft de wetgever bepaald dat 'bodem' moet worden gezien als één van de aspecten van de fysieke leefomgeving. Tegelijkertijd wordt de bodemregelgeving fundamenteel herzien. Via het Aanvullingsspoor Bodem Omgevingswet worden de nieuwe bepalingen aan de Omgevingswet en de bijbehorende AMvB's en ministeriële regeling toegevoegd. Net als bij de andere aspecten van de fysieke leefomgeving, ontstaat er voor bodem meer beleidsruimte voor gemeenten. Zo kunnen de gemeenten meer dan nu zelf normen stellen en ontstaan er meer mogelijkheden voor gebiedsspecifiek maatwerk.

Reserve bodemsanering	2022	2023	2024	2025
Saldo reserve bodemsanering 1-1	2.607.199	2.362.469	2.192.739	743.009
Inkomsten:				
Decentralisatie-uitkering bodem	90.270	90.270	90.270	90.270
Dotatie uit algemene middelen				2021 en verder vooralsnog op dit bedrag begroot
Totaal inkomsten	90.270	90.270	90.270	90.270
Uitgaven:				
Jaarlijkse wederkerende kosten				
Loonkosten (Uren subtaakv 740.3)	145.000	145.000	145.000	145.000
Saneringslocaties:				Vanuit K2F en P-matrix: daarom niet nodig in de BW 22008
				Bedragen nodig tot:
				Onttrekkingsvergunning is afgegeven aan Vitens voor 99 jaar en sanering is nodig zolang vitens
Topweg/Hasselo	50.000	50.000	50.000	50.000
TOP Beckum	5.000	5.000	5.000	5.000
Old Ruitenborgh	3.000	3.000	3.000	3.000
Thiemsland	20.000	20.000	20.000	20.000
				het pompstation in gebruik houdt. Vergunning is paar jaar geleden afgegeven.
				Eeuwig durend.
				Eeuwig durend, afgelopen jaren zijn deze kosten gedaald.
				Verwachting is 30 jaar. De verontreiniging wordt momenteel gemonitord.
				Locaties worden gemonitord en op basis hiervan wordt bekeken of het door moet gaan of kan
Nazorglocaties	2.000	2.000	2.000	2.000
				worden beindigd.
POKB				
Eenmalig en verplicht				
Lansinkesweg				
Kanaalzone				
GGGB EMGA Noord				
CE-kaart				
Ketelfabriek			1.280.000	
Uitvoering convenantsafspraken				
Jaarlijkse monitoring convenant				
Kwaliteitsimpuls Wet bodembescherming	5.000	5.000	5.000	5.000
Verkenningen en onderzoeken				
Onderzoek naar PFAS verdachte locaties in Hengelo				
Onderzoek opkomende stoffen	25.000			
Bijdrage verkenning potentie Bodemenergie	25.000			
Bijdrage verkenning potentie energieopslag	25.000			
Bodeminformatiebeheer				
Bodeminformatiebeheer				
Bodeminformatiebeheer				
	30.000	30.000	30.000	30.000
Regionale samenwerking ondergrond:				
Deelname Onder Twente	335.000	260.000	1.540.000	260.000
Visie Bodem en Ondergrond				
Verwachte stand reserve 31-12	2.362.469	2.192.739	743.009	573.279

Behandelvoorstel

Onderwerp	Subsidieaanvraag Bommenregeling		
Zaaknummer	3345015	Portefeuillehouder	Sander Schelberg
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De gemeenteraad wordt voorgesteld om: 1. In te stemmen met de subsidieaanvraag in het kader van de Bommenregeling voor het jaar 2022; en 2. Dit besluit (incl. het daaraan ten grondslag liggende raadsadvies) middels bijgevoegde brief te verzenden naar het ministerie van BZK.		
Historie	De gemeente Hengelo kan in aanmerking komen voor een bijdrage van maximaal 68% uit de Bommenregeling ten behoeve van gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van explosieven. Voorgesteld wordt om van een zestal projecten de reeds gemaakte kosten voor opsporing en ruiming van explosieven in aanmerking te laten komen voor een bijdrage uit de Bommenregeling.		

Raad	12 Januari 2022	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Het presidium wordt in overweging gegeven deze zaak als B of D stuk te agenderen voor behandeling in de gemeenteraad.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3345015	straver, rob	FAC-AC	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3345015-Subsidieaanvraag Bommenregeling voor 2022			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Vanaf 2010 kunnen gemeenten via het gemeentefonds een bijdrage ontvangen ten behoeve van de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven. Dit in het kader van de Bommenregeling. De bijdrage bedraagt maximaal 68% van de gemaakte kosten. De bijdrage kan bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden aangevraagd middels het indienen van een raadsbesluit waarin de gemaakte kosten zijn opgenomen. Om voor een bijdrage in 2022 in aanmerking te komen moet dit raadsbesluit voor 1 april 2022 worden ingediend.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

De gemeente Hengelo kan in aanmerking komen voor een bijdrage uit de Bommenregeling ten behoeve van gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van explosieven. Hierbij kan een bijdrage van maximaal 68% van de kosten worden aangevraagd.

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage volstaat de toezending van een gemeenteraadsbesluit, waarin de gemaakte kosten tot en met 2021 voor het opsporen en ruimen van explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden. Projectplannen of studies naar risico's e.d. komen niet voor een bijdrage in aanmerking. Ook BTW komt niet voor compensatie in aanmerking.

De in dit besluit opgenomen bedragen zijn dan ook exclusief BTW.

Voorgesteld wordt om van onderstaande projecten de reeds gemaakte kosten voor opsporing en ruiming van explosieven in aanmerking te laten komen voor een bijdrage uit de Bommenregeling.

Project	Omschrijving	Bedrag ex BTW
1. Berfloweg 1	Herontwikkeling Verenigingsgebouw	€ 24.310
2. Enschedesestraat 166aa	Herontwikkeling tbv realisatie garageboxen	€ 23.400
3. Lansinkesweg	Reconstructie Lansinkesweg-Industriestraat	€ 6.210
4. Markskant	Reconstructie kruispunt Markskant-Willemstraat	€ 1.900
5. Risicokaart Hengelo	Actualisatie nieuwe risicokaart n.a.v. nieuwe regelgeving.	€ 10.803
6. Bataafse Kamp	Herinrichting park Bataafse Kamp	€ 4.050
Totaal		€ 70.673

De subsidieaanvraag zal voor 1 april 2022 worden ingediend, zodat een beroep kan worden gedaan op het beschikbare budget 2022 van het Ministerie van BZK.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de subsidieaanvraag in het kader van de Bommenregeling voor het jaar 2022; en
2. Dit besluit (incl. het daaraan ten grondslag liggende raadsadvies) middels bijgevoegde brief te verzenden naar het ministerie van BZK.

FINANCIËLE ASPECTEN

Personeel:

Niet van toepassing

Financieel:

Gevraagd wordt een vergoeding van reeds gemaakte kosten.

Project 1 en 2 betreffen projecten voor derden, hiermee liggen afspraken vast over het doorbetalen van deze compensatie. Voor de overige projecten waren de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven reeds opgenomen in de projectramingen (of reguliere budgetten) en de bijbehorende dekking. De compensatie die we hiervoor krijgen kan daarom terugvloeien naar de algemene middelen. Bij uitkering zal deze vergoeding worden verdeeld conform bovenstaande, het gedeelte voor de algemene middelen verwerken we in de 1^e beleidsrapportage 2022.

BIJLAGE(N)

Brief aan ministerie van BZK.

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3345015	straver, rob	FAC-AC	
ONDERWERP			
3345015 - Subsidieaanvraag Bommenregeling voor 2022			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. In te stemmen met de subsidieaanvraag in het kader van de Bommenregeling voor het jaar 2022;
en
2. Dit besluit (incl. het daaraan ten grondslag liggende raadsadvies) middels bijgevoegde brief te verzenden naar het ministerie van BZK.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeente Hengelo kan in aanmerking komen voor een bijdrage van maximaal 68% uit de Bommenregeling ten behoeve van gemaakte kosten voor het opsporen en opruimen van explosieven. De raad heeft ingestemd met de subsidieaanvraag die in 2022 zal worden ingediend bij het ministerie van BZK.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/Begrotingszaken/Regelingen
Postbus 20011
2500EA Den Haag

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp
Raadsbesluit subsidieaanvraag
Hengelo Bommenregeling 2022

Zaaknummer
3345015

Uw kenmerk

Datum

Geachte heer/mevrouw,

Graag willen wij in aanmerking komen voor een bijdrage uit de bommenregeling voor 2022. Daartoe heeft de raad van de gemeente Hengelo besloten om van onderstaande projecten de gemaakte kosten voor opsporing en ruiming van explosieven in aanmerking te laten komen voor een bijdrage.

Overzicht projecten met bijbehorende kosten (exclusief BTW).

Project	Omschrijving	Bedrag ex BTW
1. Berfloweg 1	Herontwikkeling Vereenigingsgebouw	€ 24.310
2. Enschedesestraat 166aa	Herontwikkeling tbv realisatie garageboxen	€ 23.400
3. Lansinkesweg	Reconstructie Lansinkesweg-Industriestraat	€ 6.210
4. Markskant	Reconstructie kruispunt Markskant-Willemstraat	€ 1.900
5. Risicokaart Hengelo	Actualisatie nieuwe risicokaart n.a.v. nieuwe regelgeving.	€ 10.803
6. Bataafse Kamp	Herinrichting park Bataafse Kamp	€ 4.050
Totaal		€ 70.673

Aanvraag per mail

Naast verzending per post, zullen wij u het raadsbesluit en het daaraan ten grondslag liggende advies ook per e-mail toesturen via regelingen@minbzk.nl.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Bijlagen:
Raadsbesluit en advies

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Behandelvoorstel

Onderwerp	Subsidieplafond tijdelijke uitvoeringsregeling lokaal sport en beweegakkoord.		
Zaaknummer	3345857	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De gemeenteraad wordt voorgesteld om: - Een subsidieplafond van €150.000 voor de uitvoeringsregeling Sport- en beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' vast te stellen voor 2021 en 2022		
Historie	Het lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert', namens gemeente Hengelo, heeft van het Rijk financiële middelen ontvangen om bij te dragen aan een gezonder en vitaler Hengelo voor 2020, 2021 en 2022. Voor 2021 en 2022 is er €150.000,- beschikbaar gesteld. Deze middelen hebben tot doel om bij te dragen aan de ambities binnen het Sportakkoord. Binnen gemeente Hengelo wordt er geïnvesteerd op: 1) Inclusief Sporten en bewegen 2) Vitale sport- en beweegaanbieders 3) Van jongs af aan vaardig in bewegen Deze keuze is tot stand gekomen door diverse sessies en overleggen met gebruikers en aanbieders en Hengelo heeft aangegeven hierop aandacht te willen vestigen (incl. aftrap 23 september jl. met daaraan verbonden reclame uitingen). Dit betekent dat de bijdrage kan worden ingezet voor het ondersteunen van de visie van gemeente Hengelo en de ambities binnen het lokale sport- en beweegakkoord.		

Raad	12 januari 2022	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Het presidium wordt voorgesteld om dit voorstel te agenderen als D-stuk (bespreekstuk zonder tussenkomst van de politieke markt).	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3341131	beernink, coen	MSO	Claudio Bruggink
ONDERWERP 3341131 - Subsidieplafond voor de tijdelijke uitvoeringsregeling Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Het Rijk heeft in 2018 besloten om financiële middelen beschikbaar te stellen (via het Nationaal Sportakkoord) voor gemeente Hengelo. Deze gelden zijn beschikbaar gesteld om bij te dragen aan een gezondere omgeving, gezondere leefstijl, talentontwikkeling, inclusief sporten, motorisch vaardig en vitale sport- en beweegaanbieders.

Gem. Hengelo heeft middels het Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' (zaaknummer 3313243) een platform om aanbieders, gebruikers, behoefte(s), kansen en zwaktes te ondersteunen tot meer beweging van de inwoners. De financiële middelen betreffen de jaren 2020, 2021 en 2022. In 2020 heeft er niets tot nauwelijks plaatsgevonden d.m.v. corona. Hierdoor is het betreffende deel beschikbaar gesteld voor SONS 2022. Dit geldt voor alle 14 Twentse gemeentes.

Voor 2021 en 2022 is er €150.000,- beschikbaar gesteld. Deze middelen hebben tot doel om bij te dragen aan de ambities binnen het Sportakkoord:

- 1) Inclusief Sporten en bewegen
- 2) Duurzame sportinfrastructuur
- 3) Vitale sport- en beweegaanbieders
- 4) Positieve sportcultuur
- 5) Van jongs af aan vaardig in bewegen
- 6) Topsport die inspireert

Binnen gemeente Hengelo wordt er geïnvesteerd op:

- 1) Inclusief Sporten en bewegen
- 2) Vitale sport- en beweegaanbieders
- 3) Van jongs af aan vaardig in bewegen

Deze keuze is tot stand gekomen door diverse sessies en overleggen met gebruikers en aanbieders en Hengelo heeft aangegeven hierop aandacht te willen vestigen (incl. aftrap 23 september jl. met daaraan verbonden reclame uitingen). Dit betekent dat de bijdrage kan worden ingezet voor het ondersteunen van de visie van gemeente Hengelo en de ambities binnen het lokale sport- en beweegakkoord. Specifiek gezien kan deze bijdrage ingezet worden d.m.v. het activeren van aanvragen vanuit het sport- en beweegveld maar ook zeker vanuit het onderwijs, fysiotherapie, welzijn en overig. Elke instelling, organisatie, aanbieder of individu kan een aanvraag indienen om bij te dragen aan bovenstaand.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Gemeente Hengelo acht het belangrijk om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving, gezonde leefstijl en de gekozen ambities die aansluiten bij de visie van de gemeente zelf.

Normaliter zijn de budgetten binnen sport (voor nieuwe initiatieven) vaak beperkt waardoor nieuwe initiatieven en/of projecten met regelmaat geen doorgang vinden of dat het een te groot risico is. Met de door het Rijk beschikbare middelen kan het Lokaal Sport- en Beweegakkoord Hengelo inspireren en betrokkenheid genereren waarmee samenwerkingen ontstaan en activiteiten tot stand komen. Het bedrag van €150.000,- zal ingezet worden ten behoeve van de tijdelijke uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' (zaaknummer 3313243).

Het subsidieplafond voor de uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' 2021 en 2022 bedraagt €150.000,-.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De raad wordt voorgesteld om:

- 1) Een subsidieplafond van €150.000 voor de uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' vast te stellen voor 2021 en 2022

FINANCIËLE ASPECTEN

Financiële aspecten:

Voor regeling hoeft geen begrotingswijziging aangemaakt te worden omdat hier al budget beschikbaar is.

Personele aspecten:

De behandelaar is reeds in dienst binnen de gemeente en de aanvragen groter dan € 5.000,- worden behandeld door de stuurgroep, welke een advies uitbrengen omtrent het verstrekken van de subsidie.

BIJLAGE(N)

- 1) Uitvoeringsregeling Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3345857	van de peppel, erik	MSO-MP	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3345857 - Subsidieplafond voor de tijdelijke uitvoeringsregeling Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

Een subsidieplafond van €150.000 voor de uitvoeringsregeling Sport- en beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' vast te stellen voor 2021 en 2022

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert', namens gemeente Hengelo, heeft van het Rijk financiële middelen ontvangen om bij te dragen aan een gezonder en vitaler Hengelo voor 2020, 2021 en 2022.

Deze gelden zijn beschikbaar gesteld om bij te dragen aan een gezondere omgeving, gezondere leefstijl, talentontwikkeling, inclusief sporten, motorisch vaardig en vitale sport- en beweegaanbieders.

Binnen het Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' kan iedereen zijn/haar aanvraag indienen en dient te voldoen aan de criteria binnen de uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'.

Het subsidieplafond is vastgesteld op €150.000,- voor 2021 en 2022. Aanvragen kunnen ingediend worden t/m 31 augustus 2022. Per 01 januari 2023 is deze regeling buiten werking.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'

Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' 2021 & 2022	
Grondslag voor subsidie	Sport & Bewegen
Subsidievorm	éénmalige subsidie
Doel van de subsidie	Aanvragers lokaal Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' financieel ondersteunen bij het realiseren van het doel per aanvraag. Dit kan zijn: meer leden, sport- en bewegen (stimuleren), structureel inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden, kwetsbare groepen mogelijkheid tot sport- en bewegen bieden, focus op mensen met een beperking en/of minder financiële draagkracht, etc. Deze regeling sluit aan bij de kadernota Sport en Bewegen op het gebied van kwetsbare groepen, vitaliteit, positieve sportcultuur, sportinfrastructuur en maatschappelijke betrokkenheid van sportverenigingen.
Te subsidiëren activiteiten	Deze regeling is geldig t/m 31 december 2022 en aanvragen voor activiteiten op het gebied van sport en bewegen kunnen ingediend worden t/m 31 augustus 2022. Het doel van deze activiteiten is om meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden, meer verbinding en vertrouwen te realiseren (sociaal welzijn), goede sportinfrastructuur te realiseren/onderhouden en meer passende activiteiten die aansluiten bij het Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert'.
Subsidieaanvraag criteria	Via het aanvraagformulier wordt het project beschreven. Hierbij dient het project aan te sluiten bij de gestelde criteria die na aanvraag worden besproken met de kwartiermaker en/of stuurgroep: 1. Welke passende meerwaarde draagt het project bij aan de ambities van het akkoord? 2. Hoe ziet de aanvrager de verzelfstandiging van betreffend project na periode van subsidiering (welke borging is aanwezig en/of kan gerealiseerd worden?) 3. Welke maatschappelijke (meer)waarde wordt er geleverd en aan welke doelgroepen draagt deze bij? 4. Welke samenwerking komt tot stand om bij te dragen aan een gezonder en vitale Hengelo? 5. Bij activering van aanvraag en activiteiten moedigen wij aanvrager(s) aan om bij te dragen aan een positieve sport en beweeg identiteit/cultuur door gebruik te maken van #wijzijnhengelo en #hengeloinspireert op social media
Subsidieaanvraag verplichtingen	U wordt gevraagd om een sluitende (project) begroting, uitvoering en motivering van inzetten financiële middelen op het project aan te leveren alsook de verzelfstandiging na subsidie periode. U vraagt de subsidie aan door gebruik te maken van het aanvraagformulier .
Subsidieverlening / verantwoording	Zie ASV hoofdstuk subsidievestiging. De verantwoording zal o.b.v. bovenstaande criteria en ASV plaatsvinden (excl. punt 5).
Subsidieplafond	Het subsidieplafond voor de uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' 2021 en 2022 bedraagt €150.000,-.
Subsidieverdeling	Aanvragen kunnen worden ingediend van 01 januari 2021 t/m 31 augustus 2022. Per 01 januari 2023 is deze regeling buiten werking. De verdeelwijze is ingericht o.b.v. de gestelde criteria (zie uitvoeringsregeling), kwaliteit van het project, de (inhoudelijke en maatschappelijke) meerwaarde van het project en datum van binnenkomst. Bij gelijke binnenkomst wordt er gekeken o.b.v. criteria. Elke aanvraag dient compleet en dekkend te zijn.
Overige informatie	De subsidie uitvoeringsregeling Sport- en Beweegakkoord 'Hengelo Inspireert' treedt met terugwerkende kracht in werking per 01 januari 2021.

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3349985	Eeftink	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3349985 - Voortzetten samenwerking Twentse gemeenteraden			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De Twenteraad is in 2016 ontstaan als overlegplatform van en voor alle Twentse raadsleden. Sindsdien is de Twenteraad, evenals het presidium van de Twenteraad en het Twents griffiers overleg, gefaciliteerd door en vanuit Regio Twente.

De structuur van de Twentse samenwerking is in 2021 gewijzigd. Er zijn nieuwe samenwerkingsverbanden gevormd: de Twente Board en het Openbaar Lichaam Gezondheid. De Regio Twente in haar oude vorm bestaat niet meer. De structuurwijziging heeft het algemeen bestuur van Regio Twente doen besluiten om het faciliteren van de Twenteraad te beëindigen, per 1 maart 2022.

Dit voorstel voorziet er in de samenwerking tussen Twentse gemeenteraden voort te zetten met inschakeling van een gastheergemeente. De 14 Twentse gemeenten stellen hiervoor jaarlijks gezamenlijk een bedrag van € 50.000 beschikbaar.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Aanleiding voor dit voorstel is het besluit van het AB van Regio Twente om de facilitering van de Twenteraad te beëindigen en de daaruit ontstane noodzaak een bestendig alternatief te realiseren. Het beoogde resultaat van dit voorstel is het voortzetten van een adequate en bestendige ondersteuning van het Twentse raadsledenennetwerk, bestaande uit de Twenteraad, het presidium van de Twenteraad en het Twents griffiers overleg.

Argumentatie

De Twenteraad is actief sinds 2016. Het is ontstaan vanuit de Nota 'Samenwerken doen we zelf' (2015) als Twents raadsledenennetwerk en democratisch klankbord voor regionale onderwerpen. Aansturing vindt plaats vanuit het presidium van de Twenteraad dat daarbij wordt ondersteund vanuit het Twents griffiers overleg. De Regio Twente heeft tot dusver de Twenteraad gefaciliteerd (secretariaat, communicatie, expertise en ondersteuning). In de context van de structuurwijzigingen binnen de Twentse samenwerking is het algemeen bestuur van Regio Twente tot het besluit gekomen dat het ondersteunen van de Twenteraad vanuit de regio per 1 januari 2022 (inmiddels verlengd tot 1 maart 2022) wordt beëindigd. Dit gegeven was het begin van een proces binnen het presidium van de Twenteraad over de vraag 'willen we dat de Twenteraad blijft bestaan, en zo ja, hoe gaan we dat dan organiseren'. Het presidium is van oordeel dat de Twenteraad in de vijf jaar van zijn bestaan een waardevol podium is geworden voor kennisvergaring, ontmoeting en samenwerking en dat de Twenteraad daarmee bijdraagt aan de bestuurlijke en politieke samenhang binnen Twente. Conclusie: de Twenteraad is het alleszins waard om te behouden. Vandaar dat een alternatieve vorm van samenwerking is bedacht met behoud van de oorspronkelijke gedachte voor een Twents raadsledenennetwerk en democratisch klankbord voor regionale onderwerpen, namelijk het opdragen van de ondersteuning aan een gastheergemeente. De bijgevoegde 'Notitie Samenwerking Twentse gemeenten in de nieuwe structuur binnen de regio' dient daarbij als onderlegger en tevens als programma van eisen. Tevens is een bestuursovereenkomst opgesteld die dient als bestuurlijk en juridisch 'voertuig' om de samenwerking nieuwe stijl te formaliseren.

Op basis van deze notitie en de bestuursovereenkomst heeft het presidium van Rijssen-Holten de gemeente Rijssen-Holten aangemeld als kandidaat-gastgemeente voor het faciliteren van de Twenteraad. Het presidium van de Twenteraad heeft zich beraden op de kandidatuur van Rijssen-Holten en is tot het standpunt gekomen dat het aanbod van Rijssen-Holten honorering verdient en met een positief advies naar de 14 Twentse gemeenteraden kan worden geleid.

De gemeente Almelo heeft zich gemeld als 'vangnetgemeente' mocht onverhoopt gedurende de komende periode Rijssen-Holten niet in staat blijken de afspraken ten uitvoer te brengen.

De bestuursovereenkomst voorziet in een evaluatie van de constructie na drie jaar. Bij de evaluatie wordt vastgesteld of de uitkomsten aanleiding vormen om deze overeenkomst in al dan niet gewijzigde vorm te verlengen met vier jaar. De overeenkomst gaat uit van deelname van alle 14 Twentse gemeenten en loopt gedurende de raadsperiode 2022-2026. Het voortijdig uittreden van een deelnemer kan alleen wanneer de deelnemer een tegemoetkoming in de kosten van de samenwerking vergoedt.

Alternatieven

Het voortzetten van de ondersteuning van de Twenteraad door de organisatie van de voormalige Regio Twente is geen alternatief gebleken. Het algemeen bestuur van deze gemeenschappelijke regeling heeft te kennen gegeven dat de ondersteunende activiteiten niet passen bij het gezondheidsprofiel van de huidige samenwerkingsregeling. De ondersteuning van de Twenteraad, het presidium en het Twents griffiers overleg kan eventueel extern (buiten de deelnemende gemeenten) worden georganiseerd. Dit alternatief brengt echter hogere kosten met zich mee en plaatst de ondersteuning buiten het bestaande hechte netwerk met alle deskundigheid en ervaring omtrent regionale samenwerking van raadsleden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

1. Als deelnemer toe te treden tot de bestuursovereenkomst gastheerschap Twenteraad en daarmee overeenkomstig het bepaalde in de bestuursovereenkomst het gastheerschap voor de Twenteraad, het presidium van de Twenteraad en het Twentse griffiers overleg voor de raadsperiode 2022-2026 op te dragen aan de gemeente Rijssen-Holten;
2. Ingaande 2022 het jaarlijks benodigde budget van € 0,08 per inwoner voor de raadsperiode 2022-2026 voor deelname aan de bestuursovereenkomst beschikbaar te stellen en de kosten ten laste te brengen van de budgetten van de griffie.

FINANCIËLE ASPECTEN

Het faciliteren van de Twenteraad (het voorbereiden van Twenteraadbijeenkomsten), het presidium van de Twenteraad en het Twents griffiers overleg kost geld. Berekend is dat de gastgemeente daarvoor de beschikking moet hebben over een bedrag van afgerond € 50.000, ofwel 8 cent per inwoner van Twente. Regio Twente beschikt tot dusver over een jaarlijks budget van € 20.000 voor het faciliteren van de Twenteraad.

Bij aanvang van de nieuwe situatie valt dit bedrag vrij en komt in mindering op de gemeentelijke regiobijdrage. Hiermee kunnen de Twentse raden een deel van de gemeentelijke bijdrage aan de Twenteraad nieuwe stijl compenseren. Het voorstel is dat elke gemeente bijdraagt naar rato van het inwoneraantal. Voor onze gemeente betekent dat een jaarbedrag van $81.000 \text{ inwoners} \times € 0,08 = € 6480,-$

BIJLAGE(N)

1. Bestuursovereenkomst gastheerschap samenwerking Twentse raden
2. De Notitie Samenwerking Twentse gemeenten in de nieuwe structuur binnen de regio d.d. 13 oktober 2021
3. Brief van het presidium van Twenteraad d.d. 29 oktober 2021 inzake werving en keuzebepaling Gastgemeente
4. Brief van het presidium van Rijssen-Holten d.d. 23 november 2021 inzake gastheerschap Twenteraad
5. Brief van de burgemeester van Almelo d.d. 16 november 2021 inzake gastheerschap Twenteraad

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3349985	Eeftink	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3349985 - Voortzetten samenwerking Twentse gemeenteraden			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. Als deelnemer toe te treden tot de bestuursovereenkomst gastheerschap Twenteraad en daarmee overeenkomstig het bepaalde in de bestuursovereenkomst het gastheerschap voor de Twenteraad, het presidium van de Twenteraad en het Twentse griffiers overleg voor de raadsperiode 2022-2026 op te dragen aan de gemeente Rijssen-Holten;
2. Ingaande 2022 het jaarlijks benodigde budget van € 0,08 per inwoner voor de raadsperiode 2022-2026 voor deelname aan de bestuursovereenkomst beschikbaar te stellen en de kosten ten laste te brengen van de budgetten van de griffie.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De Twenteraad is in 2016 ontstaan als overlegplatform van en voor alle Twentse raadsleden. Sindsdien is de Twenteraad, evenals het presidium van de Twenteraad en het Twents griffiers overleg, gefaciliteerd door en vanuit Regio Twente.

De structuur van de Twentse samenwerking is in 2021 gewijzigd. Er zijn nieuwe samenwerkingsverbanden gevormd: de Twente Board en het Openbaar Lichaam Gezondheid. De Regio Twente in haar oude vorm bestaat niet meer. De structuurwijziging heeft het algemeen bestuur van Regio Twente doen besluiten om het faciliteren van de Twenteraad te beëindigen, per 1 maart 2022.

Dit voorstel voorziet er in de samenwerking tussen Twentse gemeenteraden voort te zetten met inschakeling van een gastheergemeente. De 14 Twentse gemeenten stellen hiervoor jaarlijks gezamenlijk een bedrag van € 50.000 beschikbaar.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

12 JANUARI 2022

De griffier

De voorzitter

Bestuursovereenkomst gastheerschap ten behoeve van samenwerking Twentse raden

Op 9 december 2021 door het presidium van de Twenteraad vastgesteld als ontwerpovereenkomst ter doorgeleiding naar de Twentse raden voor vaststelling

De Deelnemers:

1. de gemeenteraad van de gemeente Almelo, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
2. de gemeenteraad van de gemeente Borne, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
3. de gemeenteraad van de gemeente Dinkelland, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
4. de gemeenteraad van de gemeente Enschede, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
5. de gemeenteraad van de gemeente Haaksbergen, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
6. de gemeenteraad van de gemeente Hellendoorn, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
7. de gemeenteraad van de gemeente Hengelo, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
8. de gemeenteraad van de gemeente Hof van Twente, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
9. de gemeenteraad van de gemeente Losser, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
10. de gemeenteraad van de gemeente Oldenzaal, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
11. de gemeenteraad van de gemeente Rijssen-Holten, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
12. de gemeenteraad van de gemeente Tubbergen, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
13. de gemeenteraad van de gemeente Twenterand, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester
14. de gemeenteraad van de gemeente Wierden, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester

In aanmerking nemende dat:

- de deelnemers ter uitvoering van de 'Koersnotitie doorontwikkeling Presidium Twenteraad' zie bijlage hebben besloten door te gaan met de samenwerking van de Twentse raden.
- de deelnemers hebben besloten door middel van deze bestuursovereenkomst tot het vormgeven van het gastheerschap van de samenwerkende Twentse gemeenteraden.

Verklaren als volgt te zijn overeengekomen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deelnemers : de gemeenteraden van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden.

Gastheerorganisatie : de gemeente Rijssen-Holten

Griffiers : de raadsgriffiers van de deelnemers.

Presidium : het presidium van de Twenteraad.

Coördinerend griffier : de door de deelnemers aangewezen coördinerend raadsgriffier.

De notitie : De Notitie samenwerking Twentse gemeenteraden in de nieuwe structuur binnen de regio.

Raadsbesluit : het raadsbesluit Samenwerking Twentse raden

Artikel 2 Doel van de overeenkomst

Deze overeenkomst heeft tot doel de samenwerking van de Twentse gemeenteraden door ontmoeting, uitwisseling en afstemming, zoals nader omschreven in artikel 4 te ondersteunen.

Artikel 3 Risico's

Deelnemers erkennen en accepteren de risico's, waaronder in ieder geval verstaan:

- a. ingrijpende wijzigingen van wet- en regelgeving;
- b. aansprakelijkheid.

Hoofdstuk 2 Organisatie

Artikel 4 Taken gastheerorganisatie

De gastheerorganisatie heeft jaarlijks de volgende taken conform de hiervoor genoemde notitie:

1. het organiseren van circa vier Twenteraadbijeenkomsten, waarbij het voorbereiden van een Twenteraad bijeenkomst met minimaal twee Twenteraad presidiumleden en twee Twentse griffiers geschiedt;

2. het faciliteren en voorbereiden van circa zes bijeenkomsten van het Twenteraad presidium in afstemming met de voorzitter,
3. het faciliteren en voorbereiden van circa tien bijeenkomsten van de Twentse griffiers in afstemming met de voorzitter.

Artikel 5 Verantwoording en evaluatie

1. Eens per jaar, zendt de gastheerorganisatie vóór 1 april, een verantwoordingsoverzicht aan de Twentse griffiers met in ieder geval informatie over:
 - a. Verrichte werkzaamheden
 - b. Feitelijke kosten.
2. Na drie jaar evalueren de deelnemers deze overeenkomst. Bij de evaluatie wordt vastgesteld of de uitkomsten aanleiding vormen om deze overeenkomst in al dan niet gewijzigde vorm te verlengen met 4 jaar.

Hoofdstuk 3 Financiën

Artikel 6 Bijdrage

1. De deelnemers betalen met ingang van 1-2-2022 een bijdrage aan de gastheerorganisatie ter bekostiging. Deze kosten worden geïnd op basis van het raadsbesluit Samenwerking Twentse raden. Het totaal budget wordt naar rato van inwoners van de deelnemende gemeenten in rekening gebracht. Het bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie en loonprijsindexatie die de gastheerorganisatie hanteert.
2. De verschuldigde jaarbijdrage wordt in één termijn door de gastheerorganisatie aan de deelnemers in rekening gebracht. De deelnemers voldoen de verschuldigde bijdrage binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur.
3. De hoogte van de bijdrage vormt onderdeel van de evaluatie zoals in artikel 5 beschreven.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 7 Looptijd bestuursovereenkomst

1. Deze bestuursovereenkomst wordt met ingang van 1 februari 2022 aangegaan voor 4 jaar.
2. Indien alle partijen besluiten om deze bestuursovereenkomst na de looptijd te beëindigen, verdelen zij de daaruit voortvloeiende verplichtingen ter zake van directe personele kosten en indirecte desintegratiekosten als volgt:
 - a. Deze kosten worden zoveel mogelijk gedekt uit een eventueel positief saldo dat resteert nadat aan alle overige verplichtingen is voldaan.
 - b. Indien het positieve saldo ontoereikend is, nemen de deelnemers de resterende kosten voor hun rekening.
 - c. Indien een positief saldo resteert na voldoening van de verplichtingen en nadat aan alle overige verplichtingen is voldaan, worden deze middelen volgens dezelfde verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld en uitgekeerd.
 - d. De gastheerorganisatie is belast met het uitvoeren van deze afrekening.

Artikel 8 Wijzigingen/ uittreding

1. Elke deelnemer kan de andere deelnemers verzoeken om wijziging van deze bestuursovereenkomst.
2. Voor wijzigingen geldt de volgende procedure:
 - a. De deelnemer legt zijn wijzigingsverzoek onderbouwd voor aan de gastheerorganisatie.
 - b. De gastheerorganisatie legt binnen twee maanden aan de deelnemer een voorstel voor betreffende dit wijzigingsverzoek.
 - c. De deelnemers nemen hierover een besluit binnen twee maanden na ontvangst van het voorstel met vermelding van de eventuele ingangsdatum van de wijziging.
 - d. Wijziging van de overeenkomst vindt uitsluitend plaats onder de voorwaarde van een instemmingsbesluit van alle deelnemers en vanaf de laatst bepaalde ingangsdatum bedoeld onder lid c van dit artikel.
3. Een deelnemer kan uittreden. Er geldt een opzegtermijn van zes maanden. Uittreding wordt vooraf schriftelijk gemeld aan de gastheerorganisatie. De uittredende gemeente betaalt bij uittreding drie maal de financiële jaarbijdrage als desintegratievergoeding.

Artikel 9 Aansprakelijkheid

1. Alle deelnemers, alsmede de gastheerorganisatie, zetten zich in voor een goede uitvoering van de bestuursovereenkomst en zullen zich houden aan de gemaakte afspraken in deze overeenkomst en in de

notitie Samenwerking Twentse raden, alsmede aan de documenten waaruit het kader van dit dienstverleningsconcept bestaat.

2. Indien één van de deelnemers toerekenbaar tekort schiet bij de nakoming van zijn verplichtingen zijn de andere deelnemers gerechtigd, na ingebrekestelling, de bestuursovereenkomst, te beëindigen en hun schade te verhalen op de toerekenbare tekortschietende partij.

3. De gastheerorganisatie is nimmer aansprakelijk voor de schade die deelnemers lijden ten gevolge van het onrechtmatig handelen van een andere deelnemer.

4. Deelnemers vrijwaren de gastheerorganisatie voor alle eventuele aanspraken van derden op vergoeding van schade als gevolg van de uitvoering van deze overeenkomst, indien deze schade niet voortvloeit uit verwijtbaar handelen van de gastheerorganisatie.

Artikel 10 Toepasbaar recht en geschillen

Op deze bestuursovereenkomst, alsmede op de documenten waaruit het formele kader van dit dienstverleningsconcept bestaat, is het Nederlands recht van toepassing.

Artikel 11 Citeertitel

Deze overeenkomst kan worden aangehaald als bestuursovereenkomst Gastheerschap ten behoeve van samenwerking Twentse raden.

Aldus overeengekomen, en ondertekend

Bijlagen:

1. Notitie Samenwerking Twentse gemeenteraden in de nieuwe structuur binnen de regio
2. 'Koersnotitie doorontwikkeling Presidium Twenteraad'

Samenwerking Twentse gemeenteraden in de nieuwe structuur binnen de regio

Vastgesteld door Presidium Twenteraad op 13 oktober 2021

Kandidaat-gastgemeenten gebruiken het in deze notitie beschreven programma van eisen als basis voor hun aanbod voor de dienstverlening rond de 14 samenwerkende Twentse gemeenteraden. Het programma van eisen beschrijft de ondersteuning van de Twenteraad, het presidium van de Twenteraad en het overleg van Twentse griffiers op het niveau waarop dat de afgelopen jaren heeft plaats gevonden. Een inschatting van benodigde uren en kosten is gebaseerd op het beeld van de daadwerkelijke inzet van de voormalige Regio Twente bij de ondersteuning van de samenwerkende Twentse gemeenteraden. Daarnaast moeten we in de nieuwe constellatie rekening houden met aanvullende uren en kosten.

Aanleiding

In het presidium van de Twenteraad van 9 juni 2021 is een notitie *Standpuntbepaling en vervolgtraject positionering Twenteraad en Twentepresidium* besproken. Besloten is de eerdere afvaardiging van het presidium¹, ondersteund door (plv) griffiers² een programma van eisen te laten voorbereiden voor de ondersteuning van de samenwerkende Twentse gemeenteraden op basis van de huidige ondersteuning van de Twenteraad. Zij treden hiertoe in overleg met de regio³ en in afstemming met (oud) leden uit de bestuurlijke werkgroep van het AB⁴. Het programma van eisen is bedoeld voor de gastgemeenten die zich aanmelden. Op basis van de geformuleerde ondersteuningsvraag kunnen zij zich kandideren. De kandidaten leggen een voorstel inzake de dienstverlening voor aan het presidium dat vervolgens besluit welke gemeente als landingsplaats zal dienen.

Uitgangspunten

Op 25 juni 2021 heeft de voorbereidingsgroep bovenstaande opdracht besproken met inachtneming van de twee volgende uitgangspunten voor de toekomstige positionering van de Twenteraad:

- Op 19 maart 2021 heeft het AB besloten dat de Twenteraad nog tot eind 2021 gefaciliteerd wordt vanuit het Openbaar Lichaam Gezondheid en dat de tussenliggende periode gebruikt moet worden voor een goede nieuwe plek voor de Twenteraad bij de griffie van een van de deelnemende gemeenten.
- Als gevolg van de veranderopdracht, heeft het algemeen bestuur van voormalig Regio Twente het standpunt ingenomen dat de Twenteraad, vergelijkbaar met andere niet verplichte vormen van regionale samenwerking, door gemeenten zelf zou moeten worden georganiseerd. Er zijn diverse gesprekken gevoerd met het presidium van de Twenteraad over eventueel gastheerschap door één van de veertien gemeenten. Deze gesprekken hebben geleid tot het uitgangspunt 'doorgaan op het huidige niveau, geen nieuwe ambities of groei', een situatie die beschreven staat in de Koersnotitie van het presidium van de Twenteraad.

De voorbereidingsgroep constateerde onvoldoende zicht te hebben op de werkzaamheden in het verleden. In het overleg heeft de werkgroep van het presidium aan (toen nog) Regio Twente gevraagd om uit te werken welke werkzaamheden vanuit Regio Twente werden verricht voor de samenwerking. Op basis van deze informatie is een programma van eisen opgesteld voor de kandidaat-gastheren.

Programma van eisen

Hieronder leest u per onderdeel van de samenwerking (Twenteraad, Presidium en overleg van griffiers) wat de samenwerking inhoudt, wie betrokken zijn, wat de rol is geweest van Regio Twente en

¹ De raadsleden Vic van Dijk, Anchela Mak en Monique van Saane

² Rob Huitema, Dörte Jürgensen, Josee Ligteringen en Karin Zomer

³ Vertegenwoordigd door Loes de Haan

⁴ Claudio Bruggink, Wilmien Haverkamp en Ellen Nauta

wat de inschatting is van de kosten. Kanttekening die moet worden geplaatst, is dat de betrokken medewerkers een zo goed mogelijke inschatting hebben gemaakt. Regio Twente heeft namelijk geen uren bijgehouden van de werkzaamheden. Vanaf 2020 zijn de materiële kosten wel apart geregistreerd. Ook is de ene Twenteraad de andere niet. Het varieert per onderwerp en per keer welke inspanningen (en dus kosten) ermee zijn gemoeid. Het presidium bepaalt immers zelf hoe de Twenteraden worden ingevuld. Tot slot zijn de laatste 1,5 jaar geen fysieke bijeenkomsten meer gehouden, maar alleen digitale. Daarbij is gebruik gemaakt van externe capaciteit, die ten laste is gebracht van het materiële budget.

1. Twenteraad

Wat houdt het in:

Na het vervallen van de Wgr-plus regeling en daarmee de Regioraad, heeft de stuurgroep Heroriëntatie samenwerking Twente (commissie Robben) een rapport opgesteld *'Samenwerken doen we zelf'* (2015). Daarin werd onder meer voorgesteld voor de raadsleden in Twente een platform voor ontmoeting, uitwisseling en afstemming tussen raden in te stellen.

- De gemeenteraden hebben in 2016 met het instellen van de Twenteraad een dergelijk platform gevormd.
- Vier keer per jaar zijn er sinds 2016 Twenteraadbijeenkomsten, fysieke bijeenkomsten, georganiseerd. De laatste 1,5 jaar waren de bijeenkomsten digitaal i.v.m. corona.
- In 2019 heeft het Presidium Twenteraad de *'Koersnotitie doorontwikkeling Presidium Twenteraad'* vastgesteld als leidraad voor de doorontwikkeling van de Twenteraad en het Twents presidium. In deze koersnotitie geeft het presidium aan de rol van de Twenteraad nog beter te willen stimuleren en faciliteren en dat te willen bereiken door:
 - Het faciliteren van een betere kennis en (het beter benutten van) de positie van Twentse raadsleden op Twentebrede kwesties (zowel inhoud als ook proces), ook daar waar het bovenregionale thema's betreft die relevant kunnen zijn voor de regio;
 - Het stimuleren van een hogere (proactieve) betrokkenheid van Twentse raadsleden 'aan de voorkant van ontwikkelingen' die Twentse gemeenten raken, zoals het opstellen van de Agenda voor Twente, om samen meer voor Twente te kunnen bereiken;
 - Stimuleren van intensieve onderlinge verbinding tussen Twentse raadsleden en Twentebrede thema's, zodat we snel(ler) (in)zien waar we vanuit de gezamenlijkheid sterker staan in het benutten van kansen (voor Twente en voor de afzonderlijke Twentse gemeenten) die geboden worden door Provincie, Rijk en Europa.

Wie zijn betrokken:

- De Twenteraad is bedoeld voor alle raadsleden van Twente. Daar waar mogelijk kunnen commissie/burgerleden en/of portefeuillehouders namens het college deelnemen.
- De Twenteraden worden voorbereid door het presidium. Uit het presidium worden werkgroepen gevormd met daarin een aantal raadsleden en griffiers.
- Het presidium en de werkgroepen worden inhoudelijk en facilitair/administratief ondersteund door Regio Twente. Ook wordt organisatie- en communicatiecapaciteit geleverd vanuit Regio Twente.

Wat zijn de werkzaamheden van Regio Twente:

- Inhoudelijke input bij de organisatie van een Twenteraad. Vanuit de verschillende thema's wordt vanuit Regio Twente inhoudelijke ondersteuning geboden door de medewerkers die werkzaam zijn voor Regio Twente (of de bij een coalitie betrokken gemeente) voor deze onderwerpen, bijvoorbeeld over de Agenda voor Twente, de samenwerking op gebied van Milieu Duurzaamheid en Afval (MDA) of Belangenbehartiging.
- Communicatieve werkzaamheden: communicatieadvies m.b.t. de bijeenkomst, maken van de uitnodiging en op social media aandacht genereren voor de bijeenkomst.
- Ondersteuning algemeen (vooraf): locatie regelen, aankondiging en uitnodiging versturen, plaatsen uitnodiging in systeem en aanmeldformulier maken, bijhouden aanmeldingen, zo nodig herinneringen versturen, maken van badges, voorbereiding materiaal / handouts
- Logistieke ondersteuning en coördinerende taken tijdens de bijeenkomst, zoals registratie bezoekers tijdens de bijeenkomst, (coördinatie) catering, (coördinatie) faciliteiten ter plaatse.
- Ondersteuning algemeen (achteraf): eventueel verslag, presentaties verzamelen en delen.

- Locatie is vaak een gemeentehuis of een andere laagdrempelige locatie, waarbij facilitaire werkzaamheden vaak worden geleverd door de gastorganisatie, maar waarbij afspraken daarover via Regio Twente lopen.

Wat kost het per jaar:

- Materieel budget voor organiseren Twenteraad: De kosten werden tot en met 2019 geboekt op de projecten, waarvoor de bijeenkomst werd gehouden (zoals de Agenda van Twente) of op vergaderkosten van het bestuur, wat oneigenlijk was. Daarom is per 2020 een materieel budget beschikbaar gesteld door de 14 gemeenten van **€ 20.000** per jaar. Het materiële budget gaat op dit moment volledig op aan de digitale organisatie, bestaande uit huur studio, visuele middelen. Bij een fysieke bijeenkomst werd dit budget benut voor de huur van locatie, benodigde middelen voor het evenement, externe sprekers en catering.
- Inhoudelijke bijdrage: dit is steeds erg afhankelijk van het onderwerp en is lastig in te schatten hoeveel tijd dit kost. Verschillende samenwerkingsverbanden zijn in het verleden betrokken geweest bij de inhoudelijke invulling. Bijvoorbeeld bij de vorming van de nieuwe Agenda voor Twente. Daar was een grote inhoudelijke betrokkenheid van medewerkers en bestuur van Regio Twente. Een onderwerp als de Regionale Energie strategie (RES) is geen te behartigen belang van Regio Twente en is inhoudelijk ondersteund vanuit de stuurgroep RES en vanuit de 14 gemeenten vanuit de coalitie MDA. Ook het aantal uren inhoudelijke bijdrage per Twenteraad is erg verschillend. De inhoudelijke bijdrage wordt bekostigd vanuit de al beschikbare uren voor die regionale samenwerking. Wij kunnen ons niet voorstellen dat dit in de nieuwe situatie anders wordt. Alleen de plek van waaruit de inhoudelijke bijdrage wordt geleverd gaat veranderen (tenzij het een onderwerp betreft dat het Openbaar Lichaam Gezondheid aangaat).
- Facilitaire en administratieve ondersteuning: Bij digitale bijeenkomsten wordt dit grotendeels uitbesteed. Bij fysieke bijeenkomsten wordt de ondersteuning geleverd vanuit Regio Twente. De ondersteuning wordt vaak deels geleverd door de gemeente waarbij de Twenteraad wordt gehouden. Hiervoor worden geen kosten in rekening gebracht. Een voorbeeld hiervan is de presentatie van de regionale samenwerking na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 in Hellendoorn. De uren die binnen Regio Twente besteed zijn, zijn in het verleden niet bijgehouden, omdat het “tussen de bedrijven door” gedaan werd door medewerkers van Regio Twente. De inschatting is dat er per Twenteraad circa 20 uur algemene ondersteuning geboden is, dus **80 uur** totaal.
- Communicatie: 20 uur per bijeenkomst, **80 uur** totaal.

2. Presidium Twenteraad

Wat houdt het in:

- 6 keer per jaar overleg tussen raadsleden van de 14 gemeenten met als doel:
 - Het (voorlopig) vaststellen van de agenda's en de programmering van de Twenteraad;
 - Het voorbereiden en (doen) opstellen van regelingen en besluiten van huishoudelijke en procedurele aard voor de Twenteraad;
 - Het bestuur van de Regio Twente aanspreken op het verlenen van medewerking aan het agenderen en mede inhoudelijk voorbereiden van onderwerpen binnen het taakgebied van de Regio Twente die door tussenkomst van het presidium op de agenda van de Twenteraad worden geplaatst;
 - Het evalueren van de vergaderingen van de Twenteraad.

Wie zijn betrokken:

- Leden: presidium bestaat uit één raadslid per deelnemende gemeente.
- Voorzitter: voorzitter van Regio Twente. NB: Afgesproken is dat de burgemeester van Enschede dit blijft doen.
- Plaatsvervangend voorzitter: raadslid aangewezen door het presidium.
- Secretaris: griffier van de deelnemende gemeente waarvan de plaatsvervangend voorzitter raadslid is. De secretaris kan bij de werkzaamheden worden ondersteund door de griffiers.
- De griffiers van de 14 gemeenten nemen deel aan de overleggen.
- Secretariële / administratieve ondersteuning door Regio Twente.

Wat zijn de werkzaamheden van Regio Twente:

- Ondersteuning overleg: organiseren 6 overleggen, plannen afspraak, regelen locatie, versturen agenda, versturen stukken, overleggen bijwonen en notuleren, verslag maken, afhandelen vragen per mail en telefoon.
- Ondersteuning agendaoverleg: versturen van concept agenda aan hen en finaliseren agenda na dat overleg met secretaris.
- Indien gewenst, bijwonen van agendaoverleg en overleg van het presidium door algemeen directeur Regio Twente.

Wat kost het per jaar:

- Ondersteuning: **60 uur** (6 overleggen: 2 uur bijwonen per overleg, 8 uur voorbereiding en uitwerking/afronding).
- Algemeen directeur: **18 uur** (6 overleggen: 1 uur agendaoverleg bijwonen en 2 uur presidium bijwonen).

3. Overleg van Twentse Griffiers

Wat houdt het in:

- 12 Overleggen per jaar van de 14 griffiers van de Twentse gemeenten. Het overleg is bedoeld om het overleg Presidium Twenteraad en de Twenteraad voor te bereiden. Ook worden onderwerpen besproken waar alle griffies en raden mee te maken hebben, bijvoorbeeld integriteit, ondermijning, juridische ontwikkelingen.

Wie doet het:

- Griffiers van de 14 gemeenten.
- Voorzitter: secretaris Presidium Twenteraad (= de griffier van de deelnemende gemeente waarvan de plaatsvervangend voorzitter raadslid is). De secretaris kan bij de werkzaamheden worden ondersteund door de griffiers.

Wat zijn de werkzaamheden van Regio Twente:

- Ondersteuning overleg: plannen van overleggen, locatie regelen, agenda opstellen en afstemmen met de voorzitter, agenda versturen en verslag maken van overleg, publicatie extranet.
- Bijwonen overleg door algemeen directeur.

Wat kost het per jaar:

- Ondersteuning: **100 uur** (12 overleggen: 2 uur bijwonen en 6 uur voorbereiding en uitwerking/afronding).

Bijzonderheden toekomstige organisatie

Opmerkingen over huidige en toekomstige organisatie van de Twenteraad:

1. De Twenteraad was en is niet formeel verankerd in een gemeenschappelijke regeling. De Twenteraad werd wel benoemd in de toelichting van de Regeling Regio Twente (tot 8 juli 2021) maar er was op het moment van vaststellen van de regeling geen unaniem standpunt over de Twenteraad. De nieuwe samenwerking is nu in de praktijk wel georganiseerd via Regio Twente en op basis van de afspraken die tussen de gemeenten zijn gemaakt in GR-verband. Ook is er een protocol vastgesteld over de samenwerking in het presidium. Straks is de basis anders en moeten voor deze samenwerking separaat afspraken worden gemaakt met een nieuwe gastheer. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van een samenwerkingsovereenkomst, zoals de gemeenten deze ook gebruiken voor de vrijwillige samenwerkingen (de zogenaamde coalitions of the willing) die vanaf 8 juli niet meer bij Regio Twente / Openbaar lichaam gezondheid zijn ondergebracht.
2. De laatste 1,5 jaar is gewerkt met externe ondersteuning voor het organisatiewerk van de Twenteraad. Dit omdat er bij Regio Twente in verband met bezuinigingen en de focus op de

kerntaken, onvoldoende capaciteit was om dit zelf te organiseren. Daarbij vraagt het organiseren van digitale bijeenkomsten om een andere expertise. Daarmee is het materiële budget meer gebruikt en minder beroep gedaan op uren vanuit Regio Twente. Ook voor een nieuwe gastheer geldt deze wet van de communicerende vaten. De verhouding tussen inzet van capaciteit binnen de eigen organisatie en ingehuurd capaciteit is afhankelijk van de vraag die het presidium heeft en de mogelijkheid om intern de benodigde specifieke capaciteit te leveren bij de gastheer.

3. Voorkeur gaat uit naar continuïteit en geen roulerend gastheerschap. Continuïteit in menskracht (zowel voor de organisatie als vanuit het presidium) zal meer efficiency opleveren in de organisatie en facilitering van de Twenteraad en uiteindelijk zorgen voor minder benodigde uren en geld. Dat staat los van de activiteiten waar steeds een betrokkenheid van andere mensen nodig is. De nieuwe gastheerorganisatie vervult deze rol in principe voor 4 jaar met uitzicht op verlenging.
4. In 2020 werd het beschikbare materiële budget voor de Twenteraad niet uitgegeven (circa € 15.000) als gevolg van corona. Op dit moment is de ondersteuning van de digitale Twenteraden extern belegd. Het beschikbare materiële budget wordt in 2021 waarschijnlijk wel overschreden. Op dit moment is bijna € 15.000 besteed.
5. Het materieel budget voor de Twenteraad wordt geïnd via de inwonerbijdrage aan Regio Twente. Straks wordt dit niet meer geïnd door Regio Twente maar door de nieuwe gastheer. Dit brengt financieel administratieve handelingen met zich mee. Voor Regio Twente waren die niet noemenswaardig, omdat het meeging met de reguliere inwonerbijdrage aan de GR. Het sturen van facturen is meestal een geautomatiseerd proces waarbij de inrichting incidenteel moet worden gedaan en het daarna niet veel tijd meer kost. Maar er zal toch vanuit moeten worden gegaan dat dit in de nieuwe situatie financieel-administratieve handelingen vraagt. Schatting is dat dit jaarlijks **maximaal 40 uur** kost.
6. Tot 8 juli was de voorzitter van Regio Twente, de burgemeester van Enschede, voorzitter van het presidium. Er is afgesproken dat de burgemeester van Enschede deze taak continueert.
7. Omdat Regio Twente vanaf 8 juli de GR Gezondheid is geworden en focus heeft op gezondheid, zullen de meeste inhoudelijke onderwerpen buiten deze organisatie liggen. Het principe voor inhoudelijke ondersteuning is echter hetzelfde. De inhoudelijk betrokkenen bij een regionaal samenwerkingsonderwerp (bijvoorbeeld MDA, lobby, gezondheid of logistiek) zullen benaderd moeten worden om input te leveren om een Twenteraad inhoudelijk goed op poten te zetten. Dit zal in de nieuwe situatie meer tijd kosten, omdat niet alle onderwerpen meer 'onder één dak' zitten. Ook het schaalvoordeel in de ondersteuning, met name bij de afdeling communicatie, zal er niet meer zijn. Het advies is om hier extra tijd voor te reserveren in de ondersteuning, circa 20 uur per Twenteraad, in totaal **80 uur**.
8. In de huidige situatie wordt het ICT-platform van de Regio Twente (Extranet) benut voor het toegankelijk maken van verslagen, agenda's en andere relevante informatie. Dit ICT-platform voorziet ook in mogelijkheden voor aanmelding voor bijeenkomsten. De nieuwe gastorganisatie dient rekening te houden met het opzetten en beheren van een dergelijk platform. Dit geldt ook voor de module voor aanmeldingen.
9. In de huidige situatie vormt de Regio Twente eveneens een organisatie met bekend imago en bijbehorend kwaliteitsbeeld in het Twentse netwerk. De nieuwe gastorganisatie heeft niet vanzelfsprekend een dergelijk stempel en herkenbaarheid en zal een eigen netwerk moeten opbouwen. Een uitnodiging van Regio Twente komt nu eenmaal anders over dan een uitnodiging van de gastgemeente. Het Twente-vlaggetje kan nog steeds als (ondersteunend) beeldmerk worden gebruikt. En het is goed uit te leggen dat de gastgemeente deze rol overneemt en in vervolg hierover communiceert met de raadsleden.
10. In de beginfase zullen met name meer inspanningen nodig zijn om een lopende organisatie op te zetten. Ervan uitgaande dat gebruik kan worden gemaakt van systemen van de gastgemeente, zal dat vooral tot extra uren leiden.

11. Vooraf is het zinvol om afspraken te maken met de gastgemeente en het presidium / Twenteraad over een evaluatie van het gastheerschap na 3 jaar. De afspraken betreffen in elk geval de status van de uitkomsten van de evaluatie, het iken van uitgangspunt doelstelling Twenteraad en het vervolg.

Conclusie: benodigd budget en uren voor vervolg

Hierboven is een onderbouwde inschatting gemaakt wat er nu wordt gedaan voor de Twenteraad. Op basis hiervan wordt geadviseerd rekening te houden met het volgende budget en uren in de nieuwe situatie.

Structureel*

Omschrijving	Uren**	Budget	Toelichting
Materieel budget		€ 25.000	Er is nu € 20.000 per jaar beschikbaar. Dit budget is in 2021 mogelijk niet toereikend, doordat door corona meer externe capaciteit is ingeschakeld voor het organiseren van webinars. De verwachting is dat ook in de toekomst de Twenteraden gedeeltelijk digitaal worden georganiseerd, waardoor iets meer materieel budget nodig zal zijn.
Ondersteuning	320 uur		Administratief, secretarieel en organisatie
Communicatie	80 uur		
Financiën	40 uur		
ICT	40 uur		Website (onderhoud en beheer), 'ledenadministratie'
Totaal ingeschat benodigd budget en uren	480	€ 25.000	Het totaal benodigde budget is afhankelijk van lokale factoren zoals overhead en uurtarieven.

*In de aanlooperperiode zal extra uren/budget nodig zijn om op te starten. Daarnaast zijn de kosten voor een gastgemeente afhankelijk van in hoeverre een gastgemeente 'eigen' systemen beschikbaar heeft en kan inzetten. Denk aan vormgeving/opmaak (beeldmerk, branding), website, financiële administratie en module aanmeldingen.

**In dit overzicht is niet gewerkt met uurtarieven maar met een inschatting van het benodigde aantal uren. Het is aan de gastgemeente om met een aanbod te komen om deze uren in te kunnen vullen. Om toch een indicatie te geven, lijkt het redelijk om uit te gaan van een uurtarief met een marge van 40 tot 60 euro per uur.

In bovenstaand overzicht ontbreken nog de kosten van afbouwen op het moment dat de samenwerking onverhoopt stopt. Verder is geen berekening gemaakt van de bureaunkosten en zijn de kosten en inzet van de griffiers niet opgevoerd.

Samenwerkende gemeenteraden ook in de toekomst samen financieren

De samenwerking rondom de Twenteraad wordt nu bekostigd door de 14 gemeenten via de bijdrage aan Regio Twente / de GR Gezondheid. Als de samenwerking overgedragen wordt aan een gastgemeente, zal de bijdrage van de gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling met € 20.000,- dalen.

De nieuwe gastorganisatie heeft voor de uitvoering van deze taak € 25.000,- nodig + de in geld vertaalde 480 uren. De gastgemeente zal een factuur sturen aan de overige 13 gemeenten om hun bijdrage hiervoor op te halen. Hiervoor zou de gebruikelijke verdeling gehanteerd kunnen worden, naar rato van inwoneraantallen.

Om het concreet te maken: Als het totaal benodigde budget € 50.000,- zou worden, zou de inwonerbijdrage (gebaseerd op de inwoneraantallen van dit jaar) circa € 0,08 per inwoner zijn.

Om de kosten ook in de toekomst samen te dragen, ligt het in de rede om op de gezamenlijke bijdrage jaarlijks loon- en prijscompensatie toe te passen. Concrete afspraken hierover kunnen worden gemaakt in een samenwerkingsovereenkomst. Ook kan hierin worden opgenomen voor welke periode de afspraken gelden (4 jaar). De afspraken omtrent de samenwerking in een overeenkomst worden juridisch zo eenvoudig mogelijk geregeld om onnodige bureaucratie te voorkomen.

AAN: De gemeenteraden in Twente,
Door tussenkomst van de presidia
VAN: Het presidium van de Twenteraad

Onderwerp: Werving en keuzebepaling van een gastgemeente voor het faciliteren van de Twenteraad

29 oktober 2021

Geachte raden van Twente,

Het gegeven dat de nieuwe structuur binnen de regio Twente niet bereid is de Twenteraad vanaf 1 januari 2022 ambtelijk te faciliteren, heeft ertoe geleid dat het presidium van de Twenteraad zich heeft beraden op de toekomstige vormgeving en organisatie van de Twenteraad. Dit beraad heeft ertoe geleid dat het presidium ervoor kiest om het faciliteren en ondersteunen van het samengestelde geheel - bestaande uit: Twenteraad, presidium Twenteraad en Twents griffiersoverleg - onder te brengen bij en op te dragen aan een gastgemeente. Dit voornemen is vastgelegd in de bijgevoegde Notitie Samenwerking Twentse gemeenteraden en een Bestuursvereenkomst samenwerking Twentse raden. Deze twee documenten dienen als formele onderlegger voor de nieuwe constructie en vormen het programma van eisen voor de werving en keuzebepaling van de gastgemeente.

Enkele gemeenten hebben in het presidium blijk gegeven van interesse voor kandidaatstelling als gastgemeente. Ook andere gemeenten hebben die mogelijkheid. Vandaar dat het presidium van de Twenteraad belangstellenden onder de 14 Twentse raden uitnodigt zich kandidaat te stellen als gastgemeente.

Hoe ziet de voorgenomen procedure met bijbehorend tijdspad er uit?

In de periode tot 24 november 2021 hebben gemeenteraden gelegenheid hun kandidatuur te melden bij het presidium van de Twenteraad, t.a.v. de secretaris van het presidium, door een motivering en een visie op de invulling van het gastheerschap aan te leveren.

Op 9 december 2021 zal het presidium van de Twenteraad de ingekomen kandidaatstellingen toetsen aan het programma van eisen opgenomen in de bijgevoegde notitie over de Twentse samenwerking en op basis daarvan een keuze maken.

Deze keuze wordt vertaald in een raadsvoorstel dat via uw presidium ter besluitvorming wordt voorgelegd. Het raadsvoorstel zal kort samengevat inhouden:

- instemmen met de opdrachtverstrekking aan de geselecteerde gemeente om gastgemeente te zijn voor de Twenteraad, het presidium van de Twenteraad en het Twents griffiersoverleg;
- besluiten om deelnemer te zijn in de bestuursvereenkomst en daarmee participant te worden in de nieuwe constellatie;
- instemmen met de kosten (de definitieve kosten zijn afhankelijk van het geselecteerde aanbod, maar een indicatie van de kosten kunt u alvast vinden in de bijgevoegde notitie Samenwerking Twentse gemeenteraden).

Het streven is dat de 14 raden in januari 2022 op basis van dit raadsvoorstel een besluit zullen nemen, zodat op 1 februari 2022 de nieuwe constructie van start kan gaan.

Het presidium hoopt en vertrouwt erop dat deze aanpak tot een succesvolle doorstart van de Twenteraad als Twents raadsledennetwerk zal leiden en roept de raden op hierin actief en constructief hun aandeel te leveren.

Heeft u vragen en/of opmerkingen: uw vertegenwoordiger in het Twenteraad presidium en uw griffier kunnen een toelichting geven.

Vanuit het oogpunt van transparantie, zorgvuldigheid en gedeelde verantwoordelijkheid sturen we deze brief met bijlagen ook ter kennisneming naar de colleges en naar het DB van de GR Gezondheid.

Concreet vragen we u: indien u belangstelling heeft om als gastgemeente de Twenteraad te gaan faciliteren overeenkomstig het programma van eisen dan ontvangen wij graag voor 24 november aanstaande een motivering en visie. Als we geen bericht van u ontvangen, gaan wij er vanuit dat uw gemeente zich niet kandideert als gastgemeente.

Met vriendelijke groet,
Het presidium van de Twenteraad,

Ondertekend namens deze,
De secretaris van het presidium,

O.J.R.J. (Rob) Huitema

cc. leden presidium van de Twenteraad, colleges van B&W Twentse gemeenten, Twentse griffiers

Bijlagen:

- Notitie Samenwerking Twentse raden
- Bestuursovereenkomst samenwerking Twentse raden

Aan het Presidium van de Twenteraad
t.a.v. van de secretaris de heer O.J.R.J. Huitema

Per email: ojrj.huitema@dinkelland.nl

datum	23 november 2021
onderwerp	Samenwerking Twentse raden
bijlagen	
uw brief van	29 oktober 2021
referentie	
behandeld door	G.H. Veerman
doorkiesnummer	0548-854530
documentnummer	D2021159044
verzonden	23 november 2021

Geacht presidium, geachte heer Huitema,

Op 29 oktober 2021 ontvingen wij uw brief inzake de organisatie van de samenwerking tussen de gemeenteraden in Twente, na de transitie van de Regio Twente. Naar aanleiding daarvan berichten wij u het volgende:

Uitgangspunten

Wij kunnen ons goed vinden in de uitgangspunten zoals verwoord in de notitie die als bijlage bij de brief is gevoegd. Wij zijn van mening dat de vormgeving (van de organisatie) van de samenwerking van de Twentse gemeenteraden op de voorgestelde wijze een realistische volgende stap kan zijn, nu de colleges besloten hebben om vanuit hun verantwoordelijkheid de ondersteuning van de samenwerking van de Twentse raden niet langer te faciliteren.

Wij achten het wijs dat de doorontwikkeling van de samenwerking van de Twentse gemeenteraden in de nieuwe structuur een eigen positie krijgt vanuit de focus van de gemeenteraden. Ons inziens moeten vooral de 14 Twentse raden het initiatief en het eigenaarschap pakken. Dat zal leiden tot een sterkere eigen positionering van de raden in de regionale samenwerking, met dito eigen -proactieve- keuzes op regionale thema's.

'Coalition of the willing': uitdaging en inspanning voor alle raden

In zekere zin kenmerkt zich de nieuwe vorm van samenwerking als een bijzondere 'coalition of the willing'. Wij hechten sterk aan een dergelijke vrijwillige samenwerking en steunen daarom dit uitgangspunt van harte. Als gevolg van de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de grip van raden op regionale samenwerking sterker verankerd in wetgeving. Juist in die situatie is een samenwerking tussen de 14 Twentse raden nog meer van belang. In de nieuwe constellatie kunnen we voorbouwen op de fundamenteën die inmiddels in Twente zijn gelegd. Wij vinden daarom dat alle 14 raden aan de nieuwe inbedding moeten meedoen. Uitsluitend zo kan een doorstart van de Twenteraadbijeenkomsten succesvol zijn.

Programma van eisen

Het programma van eisen, zoals in de notitie verwoord, kan op onze steun rekenen. Wel hebben wij behoefte om op te merken dat grote 'massale' raadsledenbijeenkomsten weinig toegevoegde waarde meer hebben. Wij opteren meer voor een vorm van expertmeetings (fysiek en/of digitaal) over voor raadsleden relevante onderwerpen. Deze bijeenkomsten bieden dan vooral een platform voor kennisuitwisseling en ontmoeting op regionale thema's. Deze bijeenkomsten zouden wat ons betreft op wisselende locaties (in gemeentehuizen) in de regio moeten plaatsvinden. Daarmee ontstaat ook een gezamenlijk eigenaarschap van alle raden en van alle griffiers.

Bestuursvereenkomst

Ingangsdatum

In de concept-bestuursvereenkomst wordt gesproken over een ingangsdatum van 1 februari 2022. Wij achten deze datum, met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 en de besluitvorming over de samenwerking in de 14 raden, mogelijk wat (te) vroeg. We hebben niet de intentie om extra druk te zetten op die besluitvorming over de samenwerking van de Twentse raden. Wij kunnen ons ook goed voorstellen dat de raden in nieuwe samenstelling het uiteindelijke besluit zullen nemen. Daarmee ligt er wat ons betreft dan een voldragen besluit voor de komende jaren.

Positie gastheergemeente

Voor wat betreft de positie van de gastheerorganisatie spreken wij -naar analogie van de huidige situatie- de voorkeur uit voor een situatie waarbij het presidiumlid van de 'gastheer'gemeente het vice-voorzitterschap van het Twentepresidium vervult. Voor wat betreft de organisatorische inbedding, vloeit daaruit voort dat de gastheerorganisatie een plek krijgt binnen de griffie-organisatie en de aansturing dus niet vanuit één van de colleges zal plaatsvinden.

Nadere regeling uittreding

De gastheerorganisatie zal personele verplichtingen aangaan met één of meer medewerkers. Daarom hechten wij aan het treffen van een goede regeling indien een gemeente besluit 'uit te treden'. Voor wat betreft uittreding regelt artikel 8 ons inziens de financiële gevolgen voor de achterblijvende gemeenten onvoldoende. Het lijkt ons reëel dat een uittredende gemeente een vergoeding van 3x de jaarbijdrage betaalt als desintegratiekosten. Een dergelijke regeling zal alsnog aan artikel 8 van de bestuursvereenkomst moeten worden toegevoegd.

Financiering

De financiering van de Twenteraadbijeenkomsten lijkt ons met een bedrag van € 0,08 per inwoner een realistisch uitgangspunt. Wij kunnen instemmen met de keuze om aan het einde van de bestuursvereenkomst afrekening plaats te laten vinden (en dus niet jaarlijks).

Aanbod

We dragen als gemeente Rijssen-Holten de Twentse samenwerking een warm hart toe. Het kenmerk van onze inbreng is steeds kritisch maar ook positief geweest en dat zal het ook blijven.

Gegeven het feit dat de Twente samenwerking een andere invulling heeft gekregen, willen wij ook in de nieuwe samenwerkingsvorm onze bijdrage leveren aan versterking van de samenwerking van de Twentse gemeenteraden. In de afgelopen jaren is veel bereikt. Dat is de moeite waard om te behouden en zelfs uit te breiden in een moderne vorm. Daarom stellen wij ons -met inachtneming van het bovenstaande- beschikbaar om als gastheerorganisatie op te treden. Aan ons aanbod verbinden wij de nadrukkelijke voorwaarde dat alle Twentse gemeenteraden zich aan deze bestuursvereenkomsten zullen verbinden.

Ons presidiumlid, de heer A.J. Scheppink, zal tijdens het Twentepresidium van 9 december a.s. ons aanbod desgevraagd toelichten en vragen beantwoorden.

Met vriendelijke groeten,
namens het presidium van de gemeenteraad van Rijssen-Holten

Gert Veerman
griffier

Arco Hofland
burgemeester

Aan het Presidium van de Twenteraad
t.a.v. de secretaris van het presidium O.J.R.J. Huitema
E-mail: ojrj.huitema@dinkelland.nl

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

telefoon: **(0546) 54 11 11**
e-mail: **gemeente@almelo.nl**
internet: **www.almelo.nl**

Uw brief	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
29 oktober 2021		UIT - 21101185	16 november 2021
Bijlage(n)	Doorkiesnummer	Behandeld door	Zaaknummer
	0546-54 11 11		
Onderwerp			
Werving en keuzebepaling van een gastgemeente voor het faciliteren van de Twenteraad			

Geachte leden van het presidium van de Twenteraad,

Naar aanleiding van uw brief van 29 oktober 2021 betreffende de "Werving en keuzebepaling van een gastgemeente voor het faciliteren van de Twenteraad" zenden wij u dit bericht. Wij ondersteunen een kandidatuur voor het gastheerschap van Rijssen – Holten en zeggen toe om, indien nodig, voor het gastheerschap van de Twenteraad als vangnet op te treden.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester,

A.J. Gerritsen

Motie vreemd verhuurplicht woningen boven winkels en kantoren

De gemeenteraad van Hengelo is in vergadering bijeen op 12 januari 2022.

Constaterende dat:

- Woningen boven winkels vaak leeg staan.
- Er een tekort is aan woningen.

Overwegende dat:

- Er in het centrum panden zijn met daarboven niet-gebruikte woningen van vroegere eigenaar-winkeliers.
- Ook elders ruimtes naast of boven winkels en kantoren vaak leeg staan.
- Onnodige leegstand tegengegaan moet worden om meer huurwoningen te creëren voor Hengelose burgers.
- Tegen relatief lage kosten leegstaande etages als woning geschikt gemaakt kunnen worden.
- Dit onderwerp ook elders in Nederland speelt.

Draagt het college van Hengelo op

Om te onderzoeken hoeveel leegstaande bovenwoningen er in Hengelo onttrokken worden aan de woningmarkt.

Beleid te ontwikkelen dat eigenaren aanspoort tot verhuur van niet-gebruikte bovenwoningen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Herbert Capelle (Raadslid Capelle gemeenteraad Hengelo)